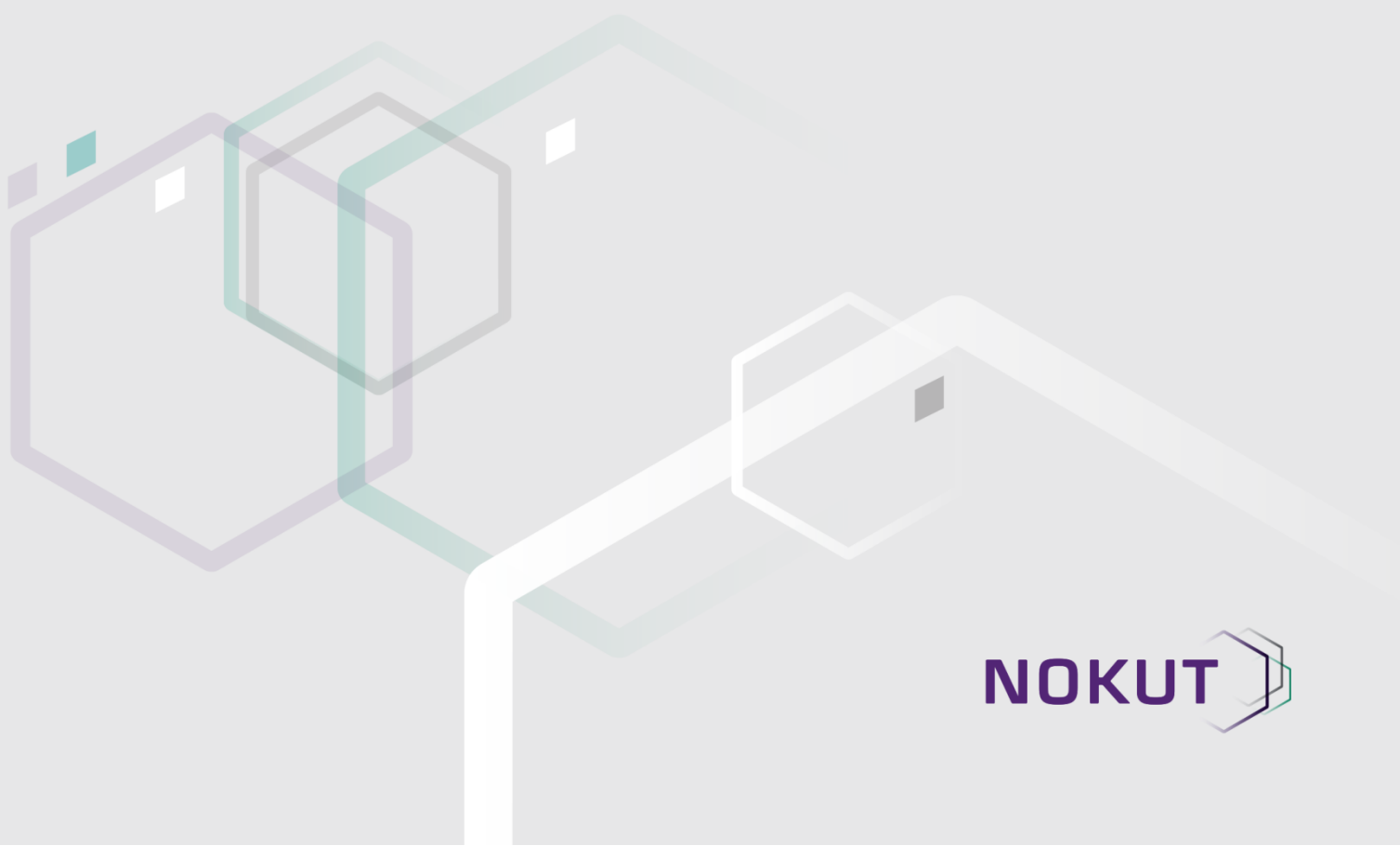

Høgskolen i Oslo og Akershus

Søknad om akkreditering som universitet

Sakkyndig rapport, 13. november 2017

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjør vi blant annet gjennom å akkreditere institusjoner. Institusjoner som ønsker å få utvidede fullmakter må søke NOKUT om akkreditering av ny institusjonskategori: akkreditert høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet. På grunnlag av NOKUTs akkreditering avgjør Kongen i statsråd institusjonens status.

Institusjon:	Høgskolen i Oslo og Akershus
Sakkyndige:	Staffan Edén Sigmund Grønmo Johanne Vaagland Gunn Haraldseid Heidi A. Austlid
Dato for vedtak:	[Dato for vedtak]
NOKUTs saksnummer	17/2075

Innhold

1	Bakgrunn og grunnlag for vurderingen	1
1.1	Bakgrunn	1
1.2	Kort beskrivelse av institusjonen.....	1
1.3	Beskrivelse av institusjonskategorien universitet.....	1
1.4	Grunnlag for vurderingene	2
1.5	Komiteens mandat	2
1.6	Komiteens tolkning av faggruppens mandat	2
1.7	Saksgangen	3
1.8	Om rapporten.....	3
2	Sakkyndig vurdering av søknad om akkreditering som universitet	4
2.1	Institusjonsnivå.....	4
2.1.1	Institusjonens primærvirksomhet	4
2.1.2	Institusjonens organisering og infrastruktur.....	4
2.1.3	Institusjonens strategi	8
2.1.4	Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid.....	9
2.2	Fagmiljø.....	11
2.2.1	Institusjonens kompetanseprofil.....	11
2.2.2	Antall faglig ansatte	16
2.3	Studietilbud.....	18
2.3.1	Doktorgradsområder.....	18
2.3.2	Stabil forskerutdanning	20
2.3.3	Uteksaminerte kandidater.....	24
2.3.4	Opptak og gjennomstrømning.....	28
2.4	Utdanning, forskning og utviklingsarbeid / kunstnerisk utviklingsarbeid	30
2.4.1	FoU i samspill med utdanningsvirksomheten	30
2.4.2	Høy internasjonal kvalitet	33
2.4.3	Faglige nettverk.....	36
2.5	Helhetlig vurdering.....	37
3	Appendiks I – sakkyndige	40

3.1	Sakkyndig komité	40
3.2	Medlemmer av faggruppene	41
4	Appendiks II – Program ved institusjonsbesøk 14.–15. september 2017.....	44
5	Appendiks III – Faggruppenes uttalelser	45
5.1	Bibliotek- og informasjonsvitenskap.....	46
5.2	Helsevitenskap.....	55
5.3	Sosialt arbeid og sosialpolitikk.....	60
5.4	Utdanningsvitenskap for lærerutdanning.....	81

1 Bakgrunn og grunnlag for vurderingen

1.1 Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet endret forskrift om kvalitet i høyere utdanning 28. juni 2016, og NOKUTs nye studietilsynsforskrift trådte i kraft 9. februar 2017. Høgskolen i Oslo og Akershus søkte 21. februar 2017 om akkreditering som universitet.

NOKUT ferdigstilte ny veiledning til institusjoner som søker institusjonsakkreditering 18. mai 2017, og søker fikk etter å ha fått tilsendt veiledningen anledning til å supplere innsendt søknad.

Akkreditering som universitet innebærer at institusjonen får fullmakt til å opprette nye studietilbud innen alle fagområder på alle nivåer. Det er en forutsetning for at søknaden skal kunne behandles at søker har et godkjent kvalitetssikringssystem.

1.2 Kort beskrivelse av institusjonen

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) ble etablert 1. august 2011, da Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus ble fusjonert. HiOA er landets største statlige høyskole og har ifølge søknaden 20 460 studenter og 2 210 ansatte regnet i antall årsverk. Høgskolen har fire fakulteter, fordelt på tre studiesteder (Pilestredet, Kjeller og Sandvika), og i tillegg to sentre:

- Fakultet for helsefag
- Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier
- Fakultet for samfunnsvitenskap
- Fakultet for teknologi, kunst og design
- Senter for profesjonsstudier
- Senter for velferds- og arbeidslivsforskning

Som akkreditert høyskole har ikke Høgskolen i Oslo og Akershus selvakkrediteringsfullmakt for studier i andre og tredje syklus. HiOA har akkrediteringsfullmakt for studier i andre syklus for de fagområdene hvor høyskolen har akkrediterte ph.d.-studier. Høgskolen i Oslo og Akershus' system for kvalitetssikring ble godkjent i desember 2015, ref. NOKUTs sak 11/583-32.

1.3 Beskrivelse av institusjonskategorien universitet

Institusjonens akkrediteringsnivå forteller hvilke fullmakter den har til selv å etablere studietilbud uten å søke NOKUT om akkreditering for disse. I Norge har vi fire forskjellige nivåer:

- *Høyskole uten akkreditering:* kan ikke på egen fullmakt opprette studietilbud, men har fått akkreditering for ett eller flere enkeltstudier.
- *Akkreditert høyskole:* kan på egen fullmakt opprette studietilbud på bachelornivå. Hvis de har fått akkreditering til å tildele doktorgrad innenfor ett eller flere fagfelt, har de også rett til å opprette mastergradsstudier på egen fullmakt innenfor disse fagfeltene.

- *Vitenskapelig høyskole*: kan på egen fullmakt opprette studietilbud på bachelor- og masternivå innenfor fagområdene hvor de har rett til å tildele doktorgrad.
- *Universitet*: kan på egen fullmakt opprette studietilbud på alle nivåer.

Det er Kongen i statsråd som vedtar om en institusjon skal få endret status.

1.4 Grunnlag for vurderingene

Hovedgrunnlaget for den sakkyndige komiteens vurdering er søknaden fra Høgskolen i Oslo og Akershus om akkreditering som universitet. I tillegg har komiteen og faggruppene i etterkant bedt om supplerende dokumentasjon. Komiteen besøkte HiOA 14. og 15. september 2017, på studiested Pilestredet og studiested Kjeller, og gjennomførte intervjuer med ledelse på alle nivåer, ansatte og studenter.

Det juridiske grunnlaget for institusjonsakkreditering er:

- lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (forskrift om kvalitet i høyere utdanning) av 1. februar 2010
- forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) av 7. februar 2017

1.5 Komiteens mandat

Den sakkyndige komiteen skal vurdere om Høgskolen i Oslo og Akershus tilfredsstiller alle krav til og kriterier for å få status som universitet. Den skal begrunne sin vurdering og gi en entydig konklusjon i en sakkyndig rapport. Det formelle vurderingsgrunnlaget til komiteen er forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning av 1. februar 2010 §§ 3-5 og 3-8, samt forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 9. februar 2017 § 3-1, med hjemler i universitets- og høyskoleloven.

Komiteens vurdering baseres på følgende: a) institusjonens søknad og annet relevant skriftlig materiale som NOKUT og/eller de sakkyndige anser som nødvendig for vurderingen, deriblant vurderingene fra faggruppene som ser på hvert enkelt fagområde, b) informasjon innhentet ved institusjonsbesøk.

Oppdraget avsluttes med NOKUTs vedtak. Inntil oppdraget er avsluttet, skal de sakkyndige ikke ta del i den offentlige debatten om saken.

1.6 Komiteens tolkning av faggruppenes mandat

Kunnskapsdepartementets endring av forskrift om kvalitet i høyere utdanning i juni 2016 tar inn en ny formulering i § 3-8(2): «Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.» For å kunne vurdere om Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller det utvidede kravet om at institusjonen skal ha høy *internasjonal* kvalitet, hvor også *utdanningens* kvalitet skal dekkes, besluttet NOKUT i denne saken å

oppnevne faggrupper med kompetanse på de doktorgradsområdene som ligger til grunn for søknaden. Disse har følgende mandat:

Faggruppene består av to personer hver, og skal vurdere nivået på forskning og utdanning innenfor et fagfelt hos søker. Dette skal vurderes i lys av forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning § 3-8(2): Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

Faggruppen skal utarbeide en uttalelse basert på institusjonens søknad og annet relevant materiale som NOKUT og/eller de sakkyndige anser som nødvendig for vurderingen. Uttalelsen skal ha form av en evaluering med en oppsummering.

Denne uttalelsen skal inngå i vurderingsgrunnlaget for den sakkyndige komiteen som er nedsatt for å vurdere søknaden om institusjonsakkreditering.

Oppdraget avsluttes med NOKUTs vedtak.

1.7 Saksgangen

NOKUT mottok søknaden fra HiOA 22. februar 2017, før NOKUT var ferdig med søkerveiledningen for universitetsakkreditering. Veiledningen var ferdig i midten av mai, og HiOA fikk da anledning til å supplere søknaden i henhold til veiledningen. Suppleringen til søknaden ble sendt til NOKUT 3. juli.

NOKUT oppnevnte den sakkyndige komiteen 2. juni, og komiteen hadde sitt første møte 26. juni. Faggruppene ble oppnevnt 15. juni, og flere av disse begynte sitt arbeid samtidig med hovedkomiteen. Både faggruppene og hovedkomiteen etterspurte supplerende dokumentasjon fra HiOA. Dokumentasjonen ble sendt i flere omganger i løpet av august.

Komiteen gjennomførte institusjonsbesøk 14. og 15. september 2017, og den mottok uttalelsene fra faggruppene i slutten av september. Komiteen har hatt flere møter i etterkant av institusjonsbesøket, og rapporten ble sendt til institusjonen for korrigering av feil og mangler 9. november 2017. Komiteen har etter det ferdigstilt rapporten og avgitt den til NOKUT, som sendte den til HiOA for uttalelse 14. november 2017. Rapporten, sammen med vedleggene og institusjonens offisielle uttalelse, sendes til NOKUTs styre for vedtak.

1.8 Om rapporten

Denne rapporten består av tre deler: Kapittel 1 er en beskrivelse av bakgrunnen for og prosessen for å vurdere søknaden fra Høgskolen i Oslo og Akershus. Kapittel 2 er den sakkyndige komiteens vurdering av forholdene som er beskrevet i søknaden og erfart ved institusjonsbesøket, opp mot kravene i gjeldende regelverk. Kravene er gruppert etter tema og ikke etter rekkefølgen slik de står i forskriftene. Kapittel 3 består av appendiks og inneholder informasjon om medlemmene av den sakkyndige komiteen og faggruppene samt programmet for institusjonsbesøket.

2 Sakkyndig vurdering av søknad om akkreditering som universitet

2.1 Institusjonsnivå

2.1.1 Institusjonens primærvirksomhet

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5 Akkreditering av institusjoner

(2) Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling.

Beskrivelse

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) er en statlig høyskole, hvor begge de fusjonerte institusjonene, Høgskolen i Oslo (HiO) og Høgskolen i Akershus (HiAk), fikk status som akkrediterte høyskoler fra 1. januar 2003. For statlige institusjoner med status som akkrediterte høyskoler anses normalt dette kravet som oppfylt.

Vurdering

Komiteen anser at Høgskolen i Oslo og Akershus' primærvirksomhet er høyere utdanning, forskning, faglig utviklingsarbeid og formidling.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning, faglig utviklingsarbeid og formidling.

2.1.2 Institusjonens organisering og infrastruktur

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5 Akkreditering av institusjoner

(3) Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten.

Beskrivelse

Høgskolen i Oslo og Akershus ble etablert 1. august 2011 som en fusjon mellom to statlige høyskoler, Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus. De to høyskolene var tidligere etablert gjennom fusjoner av profesjonsrettede høyskoler.

Forskningsinstituttene Arbeidsforskningsinstituttet (AFI), Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) og Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) er innlemmet i virksomheten og er nå samlet under Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA).

Organisering

Etter NIFUs evalueringer (rapport 14/2014 og 29/2014) vedtok styret ved HiOA i desember 2014 å innføre enhetlig ledelse, etter å ha hatt en todelt ledelsesmodell siden fusjonen. Styret er HiOAs øverste organ og har elleve medlemmer. Styreleder og ett medlem er oppnevnt av Kunnskapsdepartementet, og to medlemmer er oppnevnt fra fylkeskommunene. Fire medlemmer er valgt av ansatte i undervisnings- og forskerstillinger, og ett av teknisk- administrativt ansatte. Studentene er representert med to medlemmer.

Rektor, to prorektorer (henholdsvis for utdanning og FoU) og fire dekaner er ansatt av styret på åremål for fire år. Rektor fungerer som styrets sekretær. Videre er direktør for organisasjon og virksomhetsstyring, samt direktør for digitalisering og infrastruktur, ansatt av styret. Rektor og de to prorektorene utgjør institusjonens øverste ledelse, og rektors ledergruppe består av – foruten rektor – prorektorene, dekanene, senterlederne for SPS og SVA og de to direktørene.

De to prorektorene har både faglig og administrativt ansvar. Prorektor for FoU har overordnet ansvar for Avdeling for forskning og utvikling, og prorektor for utdanning har overordnet ansvar for Avdeling for studier, utdanningskvalitet og internasjonalisering og Avdeling for læringscenter og bibliotek. De to direktørene i rektors ledergruppe leder hver sin administrative avdeling, henholdsvis Avdeling for organisasjon og virksomhetsstyring og Avdeling for digitalisering og infrastruktur.

HiOAs kjernevirksomhet er organisert i fire fakulteter og to sentre:

- Fakultet for helsefag (HF)
- Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)
- Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)
- Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD)
- Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA)
- Senter for profesjonsstudier (SPS)

Fakultetene blir ledet av dekaner, med et valgt fakultetsråd som også består av eksterne medlemmer. Prodekaner for henholdsvis utdanning og FoU har lederfunksjoner som knytter sammen og koordinerer faglige og administrative satsninger. Fakultetene er organisert i institutter, der instituttleder har det faglige og administrative ansvaret. Instituttene har ikke en egen administrasjon, men instituttlederne støttes faglig av studielederne og administrativt av fakultetsadministrasjonen, som er ledet av fakultetsdirektør.

Ved SPS har senterleder øverste myndighet ved senteret. SVA har også en senterleder, men et eget styre har øverste myndighet, hvor prorektor for FoU er styreleder. SVA er videre inndelt i institutter, som er ledet av hver sin instituttdirektør. Stillingen som senterleder går på omgang mellom instituttdirektørene, som en overgangsordning ut 2017.

Studentrepresentasjon

HiOA har forpliktet seg til å ha minimum 20 prosent studentrepresentasjon i alle kollegiale organer ved institusjonen der studentparlamentet mener det er hensiktsmessig. Universitets- og høyskoleloven § 4-4 krever 20 prosent studentrepresentasjon i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet, og høyskolen har dermed gitt studentene mulighet til representasjon ut over hva loven krever. Representanter til HiOAs studentparlament velges blant studentene og utgjør studentdemokratiets øverste organ. Leder og nestleder for studentparlamentet skal innkalles til ledersamlinger. Ifølge HiOA har studentene egne råd, komiteer og utvalg på fakultets- og instituttnivå ned til klasse/-kulltillitsvalgte, som skal samarbeide med ledelsen på de respektive nivåene. HiOA nevner tiltak for å øke kompetansen blant studenter på studentdemokrati, med blant annet kursing av tillitsvalgte.

Infrastruktur

Utdanningsvirksomheten er lokalisert ved tre studiesteder:

- Studiested Pilestredet – elleve hele og deler av ytterligere fem bygg utgjør 85 prosent av samlet bygningsmasse. Hovedadministrasjonen er lokalisert her, og HF, LUI, SAM, TKD, SVA og SPS har virksomhet her. Totalt areal er 155 145 m², og antallet studenter knyttet til studiestedet er 16 856 (våren 2017).
- Studiested Kjeller – ett bygg utgjør 15 prosent av samlet bygningsmasse. Studiestedet benyttes av HF, LUI og TKD. Totalt areal er 25 215 m², og antallet studenter knyttet til studiestedet er 3 168.
- Studiested Sandvika – leier, sammen med andre aktører, auditorier, undervisningsrom og grupperom ved Kunnskapssenteret, Bærum kommune. Studiestedet benyttes primært av HF. Antallet studenter knyttet til studiestedet er 431.

Det planlegges et nytt studiested på Lillestrøm som skal erstatte studiested Kjeller når leieavtalen går ut i 2023. HiOA har egne sykler mellom togstasjonen på Lillestrøm og studiestedet, og det går gratis skyttelbuss for ansatte tre ganger daglig mellom studiestedene Pilestredet og Kjeller.

Biblioteksfasilitetene er organisert under Avdeling for læringssenter og bibliotek (LSB), som rapporterer til prorektor for utdanning. Det er tre biblioteker ved studiested Pilestredet, ett ved studiested Kjeller samt en bibliotekstjeneste ved studiested Sandvika. LSB har ca. 80 ansatte, hvor syv har førstestillingskompetanse, fem er universitetsbibliotekarer og ca. 30 er spesialbibliotekarer med mastergrad. I tillegg er det ca. 30 studentassistenter og studentmentorer. LSB har digitale lisens-/abonnementsressurser innen de relevante fagområdene for forskning og utdanning, de utgir egne Open Access-tidsskrifter, åpne digitale arkiver for forskningsresultater og utvalgte studentarbeider, og tilbyr opptak av blant annet lærings- og konferanseaktiviteter i et eget digitalt filmarkiv. Alle biblioteker er utstyrt med grupperom og arbeidsplasser med og uten PC.

Komiteen ba HiOA om ytterligere dokumentasjon av hvordan de arbeider med digitalisering i forskning og utdanning, og denne kom i august. Høyskolen har i løpet av 2017 utviklet og innført et system for porteføljestyling for utviklingsprosjekter og IKT-prosjekter. HiOA har videre arbeidet med en digitaliseringsstrategi, som etter planen skal vedtas i slutten av 2017. Strategien skal, ifølge dokumentasjonen, gi føringer for fremtidige prioriteringer, slik at de digitale prosjektene som gjennomføres, står i sammenheng med hverandre og bygger opp under virksomhetens mål. Høyskolen har organisert satsningen på digitalisering gjennom «Digitalt universitet 1.0», som består av tre programmer: Digitaliseringsprogrammet for utdanning, digitaliseringsprogrammet for FoU og

digitaliseringsprogrammet for virksomheten. Eksempelvis er den nye femårige grunnskolelærerutdanningen valgt ut til å bli et digitalt fyrttårn, «der undervisning i profesjonsfaglig digital kompetanse både er integrert i fagene og som fagovergripende emne i utdanningsløpet. Felles for grunnskolelærerutdanningene 1–7 og 5–10 er at lærerstudentene i løpet av sin utdanning skal utvikle profesjonsfaglig digital kompetanse på et avansert nivå» (Supplerende informasjon til søknad om akkreditering august 2017, s. 47). Høyskolen ønsker også å innføre et felles studieforberedende emne på 10 studiepoeng for å gi alle bachelorstudenter en innføring i oppdaterte og relevante problemstillinger knyttet til digitalisering av samfunnet.

Vurdering

Organisering

Komiteens vurdering er at HiOAs organiserings- og ledelsesstruktur i stor grad er tilpasset virksomheten og støtter opp om den. Komiteen har vært opptatt av institusjonens erfaringer med å gå fra todelt til enhetlig ledelse, og inntrykket er at det jevnt over er tilfredshet med den nye ledelsesstrukturen. I løpet av institusjonsbesøket ble det gitt uttrykk for at den nye strukturen har gitt ledelsen og de øvrige ansatte muligheten til å bringe det faglige og administrative arbeidet tettere sammen og således bidratt til en mer effektiv organisasjon. Flere av dem komiteen snakket med, trakk frem at også samarbeidet mellom studieadministrasjonen og forskningsadministrasjonen flyter lettere etter omorganiseringen.

De sakkyndige var også opptatt av de to sentrenes plass i organisasjonsstrukturen og hvordan de er integrert i den øvrige virksomheten, og dette blir nærmere beskrevet i punkt 2.4.1.

Studentrepresentasjon

Komiteens inntrykk er at HiOAs ledelse er opptatt av å ha et velfungerende studentdemokrati, noe som ble bekreftet av både ledelsen og de studenttillitsvalgte selv. Dette kommer til uttrykk gjennom en høy grad av medvirkning og ved faste møter mellom studentparlamentet og ledelsen, at leder av studentparlamentet deltar i rektors ledermøte, og ved tilsvarende faste møter på fakultetsnivå mellom studenttillitsvalgt og dekan. Studentene er representert i mange utvalg på alle nivåer i organisasjonen, også dem uten beslutningsmyndighet. Studentene gav uttrykk for at de har reell medvirkning, og at de blir involvert på et tidlig stadium i prosessene. Komiteen legger vekt på at studentparlamentsleder er en del av rektors ledermøte, og de vil også trekke frem at HiOA har gitt studentene mulighet for representasjon ut over det loven krever. Dette forsterker inntrykket av at ledelsen er opptatt av at studentene skal bli hørt. Samtidig har komiteen merket seg at oppslutningen om parlamentsvalget er lav, men det er nok en generell tendens som høyskolen neppe er alene om. Høyskolen har satt i gang flere tiltak for å skape større engasjement og øke studentenes kompetanse om studentdemokratiet, blant annet arrangerer de en årlig tillitsvalgskonferanse.

Infrastruktur

Både dokumentasjonen og møtene med studentene viser at det fysiske læringsmiljøet, særlig ved studiested Pilestredet, har vært et gjennomgående problem lenge. Høyskolen har vokst, og komiteen ser at det er en stor utfordring å skaffe tilstrekkelig tomteplass midt i sentrum av Oslo. Trangboddheten gir seg særlig utslag i mangel (og også dårlig kvalitet) på undervisningsrom og studieplasser, og en del av mastergradsstudentene gav uttrykk for at de enten manglet faste plasser

eller hadde blitt tildelt for dårlige plasser langt unna sitt eget fagmiljø. Dette er utfordringer som høyskolen bør jobbe videre med.

Samtidig har komiteen merket seg at HiOA har lagt infrastruktur og digitalisering inn i ledergruppen ved en egen direktør for digitalisering og infrastruktur. Komiteen mener dette vitner om at disse områdene har høy prioritet, og det kom frem i løpet av institusjonsbesøket at høyskolen har en tydelig plan for infrastruktur og for hvordan de skal utvikle og oppgradere bygningsmassen i takt med at institusjonen vokser. For eksempel har lærerutdanningene nå flyttet inn i P42, hvor Riksrevisjonen holdt til tidligere. Komiteen fikk også se «førsteetasjekonseptet», hvor førsteetasjene i byggene ved studiested Pilestredet har fått egne kaffebarer med nye møteplasser for studentene.

Komiteen fikk blant annet se bevegelsesanalyse-laboratoriet, læringssenteret i P48 og en del av undervisningsfasilitetene på studiested Kjeller (deriblant Teknologisk læringsverksted og lokalene til yrkesfaglærerutdanningen i restaurant- og matfag, sykepleierutdanningen og produktdesign). Komiteen mener at læringssenteret, læringsverkstedene og forskningslaboratoriene er adekvate og i tråd med forskningens og utdanningenes behov.

Komiteen merker seg at HiOA har jobbet systematisk for å få til et godt samarbeid mellom studiestedene, for eksempel ved gratis skyttelbuss mellom Kjeller og Pilestredet, ved at studielederne er på Kjeller minst én gang i uken og ved at hvert femte fakultetsmøte er på Kjeller. Arbeidsutvalget i studentparlamentet er også ukentlig på Kjeller. Både de ansatte og studentrepresentantene bruker skype og andre digitale verktøy for å kommunisere, men inntrykket til komiteen er at HiOA har noe mer å gå på når det gjelder bruk av teknologi som kan minske avstanden mellom studiestedene. Komiteen var ikke på besøk i Sandvika, men studentene i Sandvika gav uttrykk for at de er svært fornøyd med fasilitetene. Sammenlignet med mange andre fusjonerte utdanningsinstitusjoner er avstandene mellom HiOAs studiesteder beskjedne og overkommelige.

Komiteen anser at HiOA har en strategi for å trekke digitalisering inn i fagene og for at digitalisering skal bidra inn i organiseringen av institusjonen fremover. Komiteen vil samtidig trekke frem høyskolens arbeid med å sikre brukervennligheten for både studenter og ansatte, og at de evner å tiltrekke seg miljøer som kan bidra til ytterligere innovasjon og effektivisering av institusjonen gjennom samarbeidsavtaler med eksterne parter.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten.

2.1.3 Institusjonens strategi

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(2) Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Beskrivelse

HiOA vedtok i juni 2017 en ny strategi, «Strategi 2024», som erstatter den tidligere «Strategi 2020 – Ny viten, ny praksis». Kort fortalt var hovedmålet i «Strategi 2020» å stake opp veien frem til universitetsstatus, mens «Strategi 2024» er visjonen for det nye universitetet.

«Strategi 2024» angir fire hovedmål for virksomheten. HiOA skal være:

1. en ledende leverandør av forskningsbasert kunnskap for velferdssamfunnet
2. ledende i å ta i bruk ny teknologi, innovative løsninger og effektive arbeidsformer
3. et urbant universitet, med regionale og nasjonale oppgaver, og med et tydelig internasjonalt preg
4. en profesjonell organisasjon med engasjerte studenter og medarbeidere, og ha en velfungerende infrastruktur

Disse hovedmålene skal realisere profilen som er beskrevet i strategidokumentet:

HiOA skal preges av at vi er tett på samfunns- og arbeidslivets behov. Våre utdanninger skal ha høy internasjonal kvalitet basert på forskning, nærhet til praksis og oppdaterte og studentaktive læringsformer. Vår forskning skal være relevant og kunne anvendes for å løse morgendagens utfordringer. Våre kandidater skal utdannes til bevisste samfunnsborgere, som erkjenner og er motivert for livslang læring. Våre ansatte skal opptre i tråd med våre verdier. Vår organisasjon skal være veldrevet og profesjonell.

Vurdering

HiOA har konsekvent arbeidet med sin tidligere strategi, hvor hovedmålet var å oppnå universitetsstatus. Den tidligere strategien var tydelig i å utvikle og kvalitetssikre doktorgradsprogrammene og bevisst heve forskningskompetansen gjennom strategiske rekrutteringer som ble koblet til øremerkede satsninger i budsjettet m.m. Komiteen kan konstatere at denne strategien har resultert i at målene i stor grad er nådd.

Det kom frem under institusjonsbesøket at mange hadde deltatt i prosessen frem mot den nye strategien, og at det finnes en kunnskap om strategien i organisasjonen. Komiteens inntrykk er at den er forankret i organisasjonen. Strategien er ambisiøs og inneholder mange punkter. Det går imidlertid frem av høyskolens langtidsplan og -budsjett at de både har en plan og avsatte ressurser for å gjennomføre punktene i strategien, og komiteen mener derfor at strategien med tiden vil være realistisk.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at de skal ha en strategi for utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

2.1.4 Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(3) Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT.

Beskrivelse

Høgskolen i Oslo og Akershus fikk sitt system for kvalitetssikring av utdanningen godkjent av NOKUT i desember 2015, vel fire år etter fusjonen, som trådte i kraft 1. august 2011. I den nye studietilsynsforskriften er evaluering av institusjonenes system for kvalitetssikring erstattet med periodisk tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid, og de tidligere evalueringskriteriene er erstattet med krav som skal oppfylles enkeltvis. Selv om kravene i den nye forskriften ikke skiller seg vesentlig ut fra de tidligere evalueringskriteriene, er det likevel to krav som er presisert i den nye forskriften i forhold til tidligere, og det er at institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller akkrediteringskravene i departementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og i NOKUTs tilsynsforskrift, samt at resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje. I tråd med studietilsynsforskriften § 6-2, «Institusjoner som har fått sitt system for kvalitetssikring av utdanningen godkjent av NOKUT, anses for å fylle kravene i kapittel 4 inntil tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet er gjennomført», fyller HiOA kravet om at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT. NOKUT vil ved søknad om akkreditering likevel vurdere om rutiner for akkreditering, tilsyn og revidering av akkreditering av studietilbud er tilfredsstillende, siden en akkreditering som universitet gir en rett til selv å akkreditere studier på alle nivåer.

HiOA har gitt en sammenfatning av sitt system for kvalitetssikring i søknaden, og i vedleggsheftet finnes en systembeskrivelse som dekker alle tre sykluser, hvor også rolle- og ansvarsfordeling inngår, sammen med dokumentene «Retningslinjer for etablering av nye studier og utarbeiding av planer for studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus» (de siste endringene i dokumentet ble fastsatt 31. mars 2016), «Retningslinjer for eksterne periodiske evalueringer initiert av Høgskolen i Oslo og Akershus (de siste endringene ble fastsatt 8. september 2016) og «Kvalitetsrapport HiOA 2014–2015».

HiOA har lagt ved eksempler på etablering, revisjon og nedlegging av studier og dokumenterer saksgangen i disse prosessene. Det ene er et eksempel på en revisjon av masterporteføljen, som ble gjennomført av PwC i 2013 og 2015, og dokumenterer at revisjonen har blitt behandlet internt og til slutt fremlagt for høgskolestyret. HiOA dokumenterer den interne saksgangen til masterstudier de må søke NOKUT om (søknad om akkreditering og etablering av masterstudium i offentlig administrasjon og ledelse samt godkjenning av etablering av masterstudium i jordmorfag) og masterstudier de kan etablere på egen fullmakt (etablering av 5-årig integrert masterstudium i grunnskolelærerutdanning 1–7 og 5–10). De har også lagt ved eksempler på nedlegging av studier (nedlegging av bachelorstudium i velferdslag/arbeids- og velferdslag og oppheving av tilhørende grad) og omorganisering av et masterstudium fra tre programmer til ett program med fire studieretninger (etablering av masterprogram i sosialfag og nedlegging av eksisterende masterstudier i sosialt arbeid, i familiebehandling og i internasjonal sosial- og helsepolitikk og oppheving av tilhørende grader).

HiOA skriver i søknaden at de fra 2017 skal føre systematisk og jevnlig tilsyn med eksisterende studieportefølje for å sikre at alle studier i alle sykluser tilfredsstiller gjeldende forskriftskrav. «Tilsynet fra institusjonsnivå skal bidra til kvalitetsutvikling og kontroll av hele studieporteføljen, fra bachelor- til doktorgradsnivå, og fange opp og ta hånd om sviktende kvalitet. Målet for tilsynet er ikke å avdekke flest mulig avvik, men kontrollere at HiOA gjennomfører tiltak etter vedtatte kvalitetskrav og se på om det er behov for forbedringstiltak» (s. 38 i søknaden). Ansvaret for dette er lagt til utdanningsutvalget, og tilsynet skal bestå av periodisk evaluering av studieprogrammer og eksterne

evalueringer. I saker som angår tilsyn av doktorgradsstudiene, er doktorgradsutvalget inne. Periodisk evaluering innebærer en oppfølging tre år etter at et studium er etablert av HiOA på egen fullmakt og deretter hvert sjette år, uavhengig av etableringsform. Fakultetene skal rapportere om hvordan studiene oppfyller kravene til akkreditering og vurdere studiene opp mot fakultetets og HiOAs strategiske planer. Eksterne evalueringer skal sikre at studier ved HiOA holder høy kvalitet i henhold til studietilsynsforskriften og følger standarden sammenlignet med studier ved andre universiteter og høyskoler. Gradsstudier og andre avsluttende utdanninger skal evalueres hvert sjette år av en sakkyndig komité, og det er primært studietilbudene som HiOA har opprettet på egen fullmakt, som blir evaluert, siden disse ikke tidligere har blitt vurdert gjennom en ekstern akkreditering. HiOA har også lagt ved dokumentasjon på at de har opprettet internt studietilsyn, nemlig dokumentet «Eksempel på bruk av internt studietilsyn», som er en vedtakssak til utdanningsutvalget om godkjenning av plan for internt tilsyn med studier 2017–2018.

Vurdering

Selv om det ikke ligger til komiteens mandat å skulle godkjenne HiOAs system for kvalitetssikring og heller ikke helhetlige kvalitetsarbeid, vil komiteen likevel bemerke at HiOAs kvalitetssikringssystem ser ut til å fungere etter hensikten: Det som ikke fungerer, blir fanget opp og gjort noe med. Komiteen har videre inntrykk av at høyskolen har gode rutiner for å gi tilbakemelding, og at dette er kjent blant studentene. Det er for eksempel en egen varslingskanal, «Si ifra!». Høyskolen har dokumentert at de har utviklet både kvalitetsarbeidet og studiekvaliteten. Både studentene og stipendiatene som komiteen snakket med, bekreftet det bildet. Komiteen har sett eksempler på HiOAs praksis rundt etablering, revisjon og nedlegging av studier og hvordan saksprosessene fungerer og hvem som har beslutningsmyndighet. De sakkyndige mener at disse rutinene er gode. Komiteen skulle gjerne ha sett eksempler fra de eksterne evalueringene, fordi beskrivelsen av mandatet er noe ufullstendig, men dette oppveies noe av informasjonen som kom frem under institusjonsbesøket.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT.

2.2 Fagmiljø

2.2.1 Institusjonens kompetanseprofil

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(6) Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.

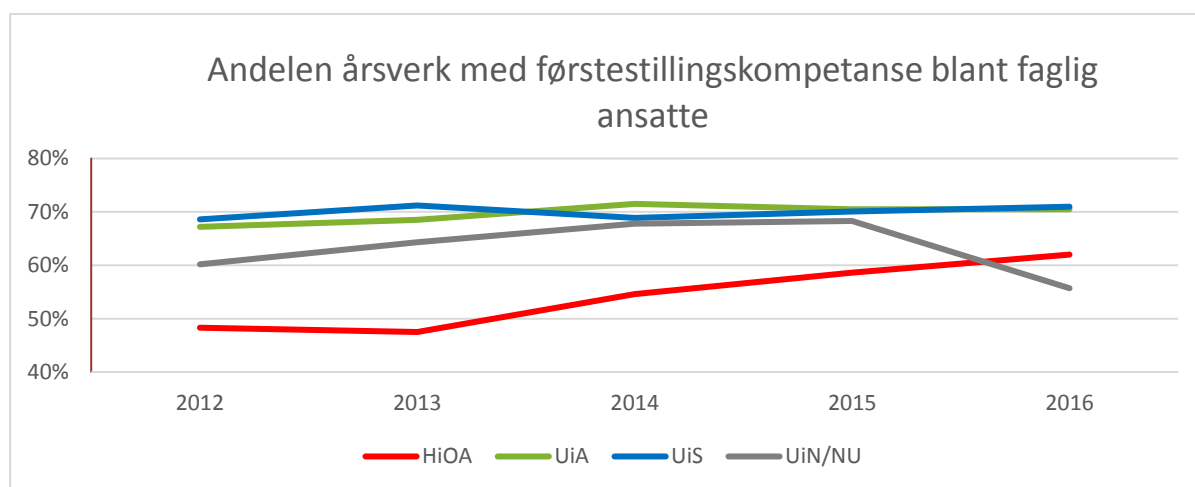
Beskrivelse

HiOA opplyser i søknaden at ansatte ved institusjonen totalt fylte 2 110 årsverk i 2016. Av disse årsverkene utgjør 1 343 undervisnings-, forsker-, og formidlingsstillinger. Gjennom opprettelsen av

SVA er en del ansatte uten kombinerte stillinger. Etter tall fra DBH (2016) har HiOA 1 261 årsverk i UFF-stillinger, inkludert stipendiater, og blant disse er 87 prosent fast ansatt.

Andelen årsverk med førstestillingskompetanse var 62 prosent i 2016. Dette er en økning på 14,5 prosentpoeng i løpet av den siste treårsperioden, og i søknaden fremkommer det at HiOA arbeider for en videre økning av denne andelen. Til sammenligning ser vi at denne andelen er 70,5 prosent hos UiA og 71 prosent hos UiS, mens Nord Universitet har kun 55,7 prosent.

HiOA legger i søknaden stor vekt på at en stor del av institusjonens studieportefølje er på lavere grads nivå, og at høyskolelektorer har en viktig rolle i å holde praksisrettede studier relevante og faglig oppdaterte. Dette forklarer, ifølge HiOA, at institusjonen ligger noe under de nyere universitetene, UiA og UiS, samt UiN frem til 2015.

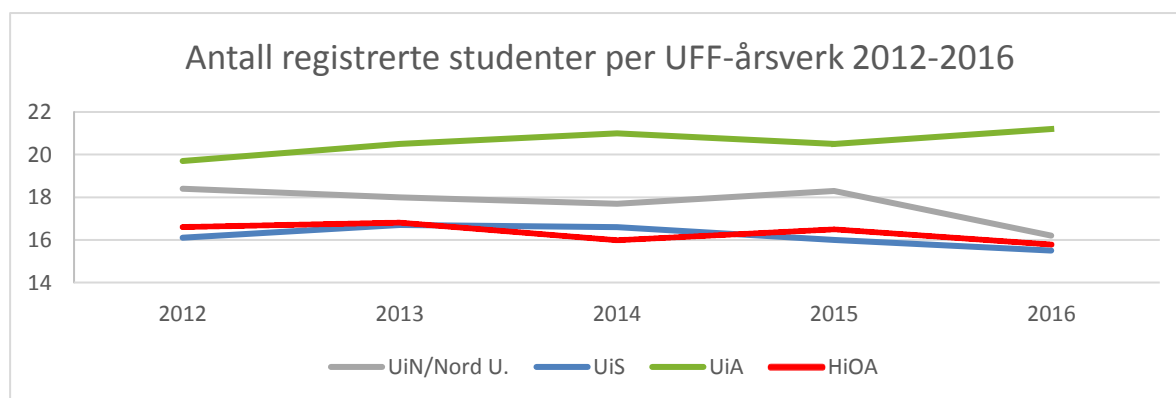
Satsning på økt forskningskompetanse, både gjennom rekruttering av en nyansatte med forskerkompetanse og gjennom systematisk satsning på kompetanseheving av ansatte uten forskerkompetanse, er godt dokumentert i søknaden. Ved institusjonsbesøket fikk komiteen også presentert eksempler på hvordan høyskolelektorer stimuleres til å øke sin forskningskompetanse gjennom virkemidler som tildeling av FoU-tid og deltagelse i forskergrupper. Søknaden dokumenterer i mindre grad ansattes pedagogiske kompetanse og/eller yrkeskompetanse, eller hvordan det arbeides systematisk med å opprettholde slik kompetanse. Unntaket er at det nevnes at en høy andel høyskolelektorer med relevant erfaring fra praksisfeltet, er en styrke i forhold til den høye andelen profesjonsstudier på lavere grads nivå. Under institusjonsbesøket kom det frem at SPS har et systematisk tilbud om utvikling av både høyskolepedagogisk kompetanse til alle ansatte og veiledningskompetanse til veiledere på ph.d.-nivå. I tillegg arbeides det med et system for merittering av undervisning.

Høyskolen skriver at nærhet til praksis er en forutsetning i bransjer hvor forholdene endres raskt. Denne praksisnære kompetansen sikres først og fremst ved bruk av høyskolelektorer med oppdatert praksiserfaring. Ved HF har lektorene, ifølge søknaden, i all hovedsak autorisasjon på sitt fagfelt, som betyr at de kan delta i kliniske læringssituasjoner. Samtidig skriver høyskolen at det satses fortløpende på å heve kompetansen blant høyskolelektorer til førstestillingsnivå, for eksempel ved at det gis veiledning i akademisk skrivning og utarbeidelse av prosjektbeskrivelser og profileringsdokumenter. Høyskolelektorene får FoU-tid basert på tellende publikasjoner. Fakultetene forvalter individuelt interne retningslinjer for fordeling av FoU-tid blant sine UFF-ansatte. Ved LUI får en høyskolelektor

20 prosent FoU tid etter minst én tellende publikasjon året før. Ved HF kan en høyskolelektor søke om FoU-tid og vil da mulighet til å få 20, 30 eller 45 prosent FoU-tid i inntil tre år (som andre UFF-ansatte). Det er vanlig at høyskolelektorer er med i forskergrupper, noe som ifølge avdelingsledelsen ved LUI bidrar til å utvikle et FoU-fellesskap på tvers av stillingskategoriene. Fra ledelsen ved HF vektlegges det at underviserne skal sette studentene i stand til å holde seg faglig oppdatert. For å få relevant kompetanse til yrkesfaglærerutdanningen ansettes personer med yrkesfaglig bakgrunn som har tatt mastergrad etter grunnutdanningen. De ansettes i halv stilling som stipendiat og halv stilling som lektor, altså et seksårig ph.d.-løp.

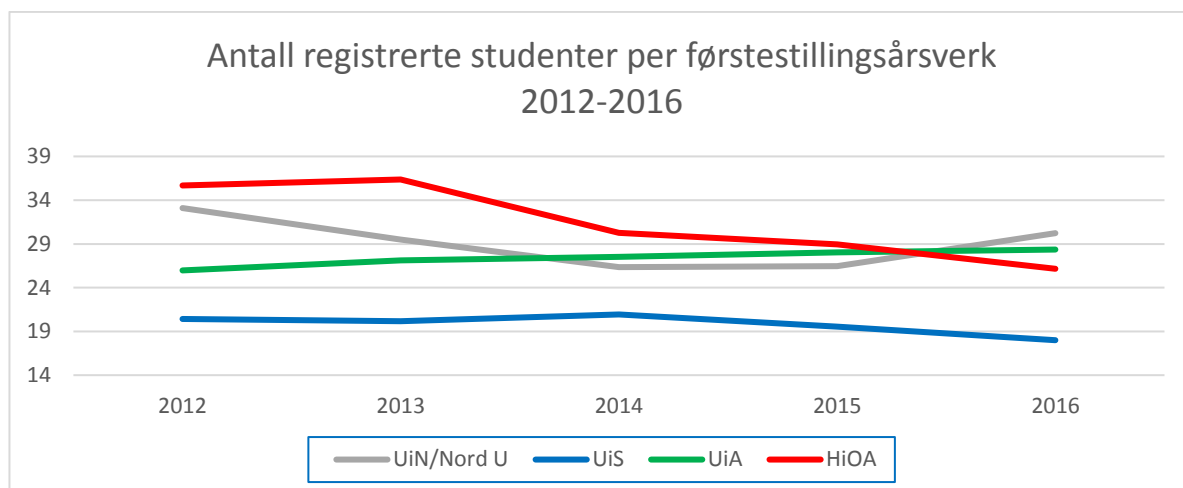
HiOA følger aktivt begge hovedsporene for kompetanseutvikling, altså nyansettelser av personer med førstestillingskompetanse og kompetanseutvikling hos allerede ansatte. I tilknytning til det første sporet ble det under institusjonsbesøket nevnt at det foregår et generasjonsskifte på flere fagfelt. I tilknytning til det andre sporet involveres medarbeidere aktivt i prosjekter for å kvalifisere seg innen førstelektor/dosentløpet, som kobler FoU-kompetanse tett på pedagogisk arbeid og praksisrettet utviklingsarbeid. Ved institusjonsbesøket ble det sagt at HiOA viser stor velvilje for å frikjøpe medarbeidere fra undervisning til fordel for egen faglig utvikling. Ellers opprettet høyskolen HiOA-akademiet i 2016, som er en felles strategisk satsning for kompetanseheving for alle ansatte. Det var ved institusjonsbesøket ikke klart om dette er godt kjent i institusjonen.

Ser vi på antall studenter per faglige årsverk, har HiOA holdt et stabilt forholdstall de siste årene. Med sine 15,8 (2016) er institusjonen på nivå med de tre nyeste universitetene. UiS og Nord har omtrent samme forholdstall, mens UiA ligger noe høyere:

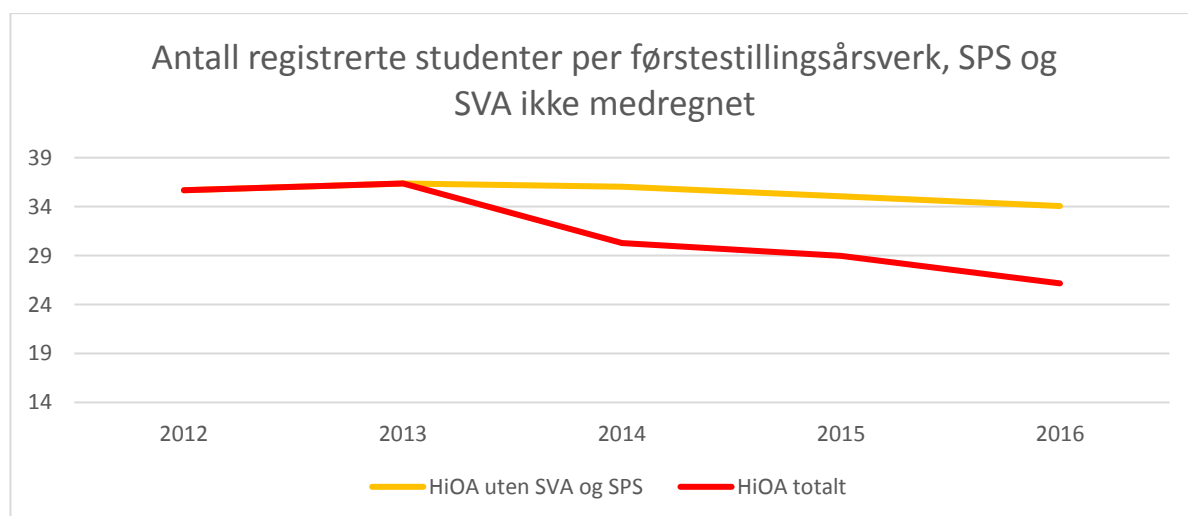
Kilde: DBH

Gjør vi det samme med utgangspunkt i andelen førstestillingsårsverk, ser vi at HiOA befinner seg på nivå med UiA og Nord, mens UiS har en enda høyere andel. Vi ser her en positiv utvikling hos HiOA med et synkende antall studenter per førstestillingsårsverk:

Kilde: DBH

Vi har sett på totalbildet for andelen førstestillingskompetanse for HiOA. Innlemmelsen av forskningsinstituttene øker, som forventet, andelen ansatte med førstestillingskompetanse for institusjonen som helhet. Når sentrene ikke har egne registrerte studenter ut over stipendiatene på SPS' eget doktorgradsprogram i profesjonsstudier, er det nyttig å se hvordan situasjonen er uten disse medregnet. Når SVA og SPS trekkes fra, kommer vi til at antallet studenter per førstestillingsårsverk har ligget tilnærmet stabilt siden 2012. Det er ikke rapportert tall for SPS før 2013:

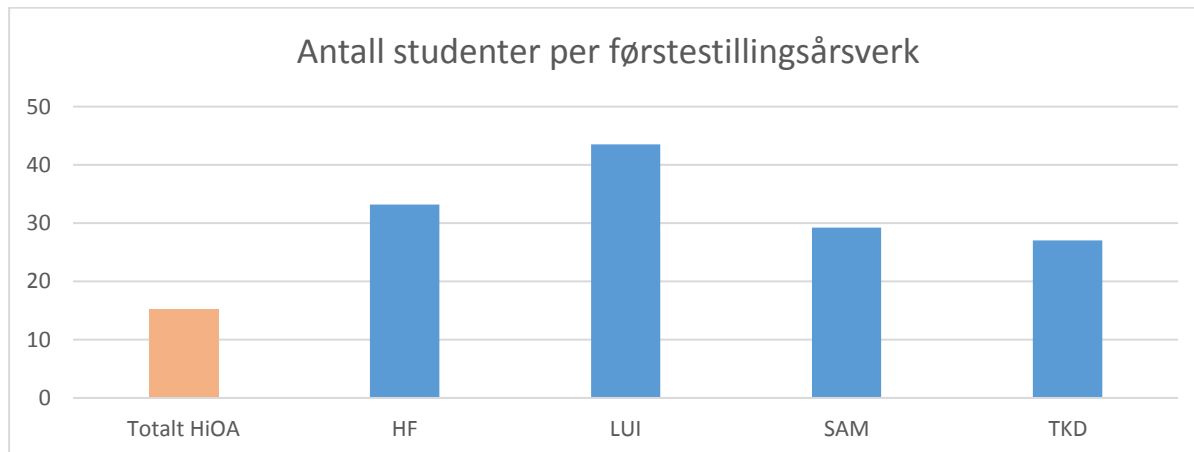
Kilde: DBH

For å gjøre en god nok vurdering om høyskolen har relevant kompetanseprofil skulle vi sett om antallet årsverk i kategoriene høyskolelærer og -lektor, førstestillinger og professor/dosent på hvert enkelt program oppfylte kravene i studietilsynsforskriften. Dette lar seg ikke enkelt gjøre, men en fakultetsvis analyse kan gi et visst vurderingsgrunnlag. HiOA har i søknaden satt opp denne tabellen over ansatte i undervisnings- og forskerstillinger:

Oversikt over ansatte i UFF-stillinger 2015/2016						
Enhet	UFF-årsverk (inkl. stipendiater)	UF-årsverk (uten stipendiater)	Årsverk førstestillinger	Førstestilling – andel av UF-årsverk	Professor – andel av årsverk førstestillinger	Professor andel av UF-årsverk
HF	361,8	321,0	152,0	47,4 %	18,7 %	8,8 %
LUI	314,2	292,9	145,2	49,6 %	17,0 %	8,4 %
SAM	202,5	165,2	109,3	66,2 %	25,1 %	16,6 %
TKD	152,6	138,6	93,9	67,7 %	18,6 %	12,6 %
SPS	39,4	19,6	19,6	100,0 %	57,1 %	57,1 %
SVA	151,2	136,6	123,7	90,6 %	28,1 %	25,5 %
PRF/U	9,1	9,1	9,1	100,0 %	13,2 %	13,2 %
HiOA	1230,8³	1083,0	652,8	60,3 %	22,2 %	13,4 %

Tabell 10 Kompetanseprofilen i HiOAs fire fakulteter og to sentre (Kilde: NSD DBH).

Vi ser at de største fakultetene også har den laveste andelen av årsverk i toppstillingene, hvor LUI og HF har den største utfordringen. Setter vi opp førstekompetanseprofilen mot antall studenter, kan man lage en slik figur:

Kilde: DBH

Antallet studenter per førstestillingsårsverk er klart høyest på LUI, med hele 43,5 studenter per årsverk i førstestilling. I 2016 var 90 prosent av studentene ved LUI på lavere nivå, ifølge tall fra DBH. Tilsvarende tall for HF var 86 prosent, for SAM 81 prosent og for TKD 91 prosent. LUI organiserer tre av de store bachelorgradsutdanningene, fireårig lærerutdanning (fases ut), barnehagelærerutdanning og yrkesfaglærerutdanning, mens HF organiserer sykepleierutdanningene, som utgjør nesten halvparten av fakultetets studentmasse.

Vurdering

Komiteen mener at HiOA viser en kompetanseprofil som samstemmer godt med porteføljen av utdanningstilbud. På de feltene som tradisjonelt ikke har hatt en stor FoU-aktivitet, men som heller har lagt vekt på praksisorientering, er kompetansenivået tilsvarende moderat. Høgskolen redegjør godt for behovet for den oppdaterte yrkeskompetansen blant underviserne i nært samarbeid med praksisfeltene, men komiteen ser at andelen førstestillingskompetanse er lavere på de to største fakultetene, HF og LUI, enn i resten av institusjonen. Det er derfor et behov for å øke denne andelen, både ved flere førsteamanuenser/professorer og ved flere førstelektorer/dosenter. Komiteen anser likevel at andelen er tilstrekkelig for å oppfylle kravet. Komiteen ser videre at høgskolen arbeider målrettet med at den samlede kompetansen, inkludert ansatte ved SVA, skal kunne bidra til forskerutdanningene, og at det finnes en tydelig strategi for å heve kompetansenivået på alle høgskolens fagområder. Dette leser komiteen blant annet ut av høgskolens budsjettoversikt.

Kompetanseprofilen gir seg uttrykk i hvilke institusjoner HiOA trekker frem som sammenlignbare. Dette er universiteter som har bakgrunn i tradisjonelle høyskoler, og blant disse er HiOA omtrent på samme nivå.

Dersom komiteen skulle ha gjort en grundig vurdering av kompetanseprofilens relevans for studieporteføljen, måtte de sakkyndige ha sett det i relasjon til størrelse og undervisningstema på lavere og høyere grads nivå samt på doktorgradsnivå. Dette lar seg ikke gjøre, men redegjørelsen i søknaden gir ikke grunn til å tvile på at det arbeides med å ivareta dette.

Inkluderingen av forskningsinstituttene i tallmaterialet kunne tenkes å gi et uriktig bilde av kompetanseprofilen, siden de bidrar med høykompetente miljøer uten mye kontakt med resten av virksomheten. Komiteen mener analysen viser at det ikke er utslagsgivende, men at HiOA må arbeide videre med ambisjonen om å integrere disse bedre i utdanningsvirksomheten.

Konklusjon

Komiteen mener at Høgskolen i Oslo og Akershus' kompetanseprofil er relevant, og at den samlede kompetansen er omtrent på nivå med de institusjonene HiOA har valgt å sammenligne seg med. Høgskolen oppfyller således kravet om at institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og at den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.

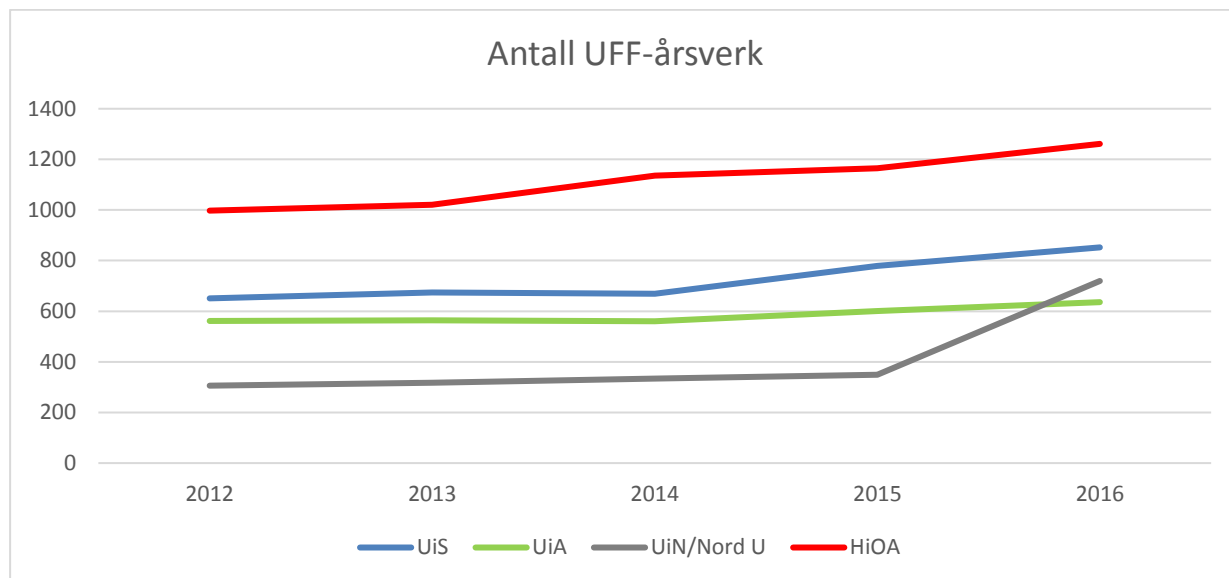
2.2.2 Antall faglig ansatte

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(1) Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.

Beskrivelse

Vi viser her til gjennomgangen av HiOAs ansattprofil ovenfor, med vurderinger av fordeling i virksomheten. Sammenlignet med tilsvarende institusjoner ser utviklingen i antall faglige årsverk slik ut:

Kilde: DBH

Som figuren viser, har HiOA et jevnt økende antall faglige årsverk, og høyskolen ligger over de andre nyere universitetene.

Vurdering

Som diskutert i forrige punkt er den faglige kompetansen ved HiOA omtrent på nivå med de andre nyere universitetene som høyskolen selv har valgt å sammenligne seg med, og HiOA tilfredsstillende kravet om relevans. Antallet UFF-årsverk ved HiOA er høyere enn ved de andre tre institusjonene. Komiteen merker seg også av tall fra DBH at høyskolens andel fast ansatte ligger markant høyere enn gjennomsnittet blant universitetene (2016-tall viser HiOA: 85,2 prosent, sektorgjennomsnitt: 66,4 prosent). Komiteen mener at Høgskolen i Oslo og Akershus har et tilstrekkelig antall ansatte med høy kompetanse innen institusjonens faglige virksomhet.

Konklusjon

HiOA oppfyller kravet om at institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.

2.3 Studietilbud

2.3.1 Doktorgradsområder

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(3) Institusjonen skal ha rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil. To av disse skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning. Akkreditert deltakelse i stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4, kan telle som én doktorgrad.

(4) Doktorgradsområdene skal dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.

Beskrivelse

HiOA har per i dag seks doktorgradsstudier: Profesjonsstudier, adferdsanalyse, sosialt arbeid og sosialpolitikk, utdanningsvitenskap for lærerutdanning, biblioteks- og informasjonsvitenskap og helsevitenskap. Høyskolen har beskrevet alle de seks doktorgradsstudiene regionale, nasjonale og internasjonale betydning og begrunnet hvorfor de er godt dekkende for deres faglige profil og utgjør vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet: De har til sammen en bred, underliggende portefølje av studier som gir grunnlag for opptak, at fagområdene er lagt til de største fakultetene ved høyskolen, og at de inngår i institusjonens profil om å være en kunnskapsleverandør til velferdssamfunnet og bidrar til kunnskapsutviklingen i yrkesutøvelsen.

Likevel legger de følgende fire til grunn for universitetssøknaden, som komiteen har konsentrert seg om i vurderingen: ph.d. i helsevitenskap, ph.d. i utdanningsvitenskap for lærerutdanning, ph.d. i sosialt arbeid og sosialpolitikk og ph.d. i biblioteks- og informasjonsvitenskap.

HiOA trekker særlig frem offentlig sektor når de argumenterer for at doktorgradsstudiene er sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, men også noen private virksomheter, som Tine og barnehagestiftelsen Kanvas. Den innsendte dokumentasjonen av dette kravet består av ulike former for samarbeidsavtaler (nærings-ph.d., offentlig sektor-ph.d. og intensjonsavtaler) mellom HiOA og syv aktører i regionen.

Kravet om at fagområdene skal ha nasjonal betydning, er noe vagt og ujevnt konkretisert i søknaden. Høyskolen legger blant annet vekt på at de er den største leverandøren av lærere til norsk skole og av helsefaglige profesjonsutdanninger i Norge. HiOA har videre et nasjonalt ansvar for bibliotekarutdanning.

Vurdering

Hvis man legger de fire doktorgradsprogrammene helsevitenskap, utdanningsvitenskap for lærerutdanning, sosialt arbeid og sosialpolitikk og biblioteks- og informasjonsvitenskap til grunn, er det 22 av høyskolens 28 mastergradsutdanninger som direkte utgjør det interne rekrutteringsgrunnlaget for disse.¹ I tillegg kvalifiserer flere mastergradsutdanninger til opptak på flere

¹ Mastergradsprogrammet fagdidaktikk i kunst og design er regnet med.

doktorgradsprogrammer, for eksempel kan masterkandidater fra sosialfag ved SAM bli tatt opp på doktorgradsprogrammet i helsevitenskap, masterkandidater fra psykisk helsearbeid ved HF kan bli tatt opp på doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk og masterkandidater i universell utforming av IKT kan begynne på doktorgradsprogrammet i biblioteks- og informasjonsfag (listen er ikke uttømmende). Av høyskolens 50 bachelorgradsstudier er det 25² som ligger direkte under disse fire doktorgradsområdene. På fakultetsnivåene faller størstedelen av porteføljen ved HF og LUI inn under doktorgradsområdene, mens SAM har omtrent 50 prosent av sine bachelor- og mastergradskandidater innenfor fakultetets doktorgradsområder. TKD har foreløpig ingen egne doktorgradsprogrammer. Tar man i tillegg med doktorgradsprogrammet i adferdsvitenskap og i profesjonsstudier, vil alle HiOAs mastergradsprogrammer falle inn under doktorgradsområdene, fordi alle kvalifiserer for opptak til doktorgradsprogrammet i profesjonsstudier.

Komiteens vurdering, både ut fra dokumentasjonen og institusjonsbesøket, er at HiOAs doktorgradsprogrammer er godt dekkende for høyskolens profil. Samtidig har det vært viktig for komiteen å få mer innsikt i ingeniørfagenes og TKDs plass i virksomheten og om hvorvidt universitetsambisjonene også omfatter et ph.d.-studium i for eksempel teknologi. Ingeniørutdanningen har vært viktig, historisk sett – men også i dag – for å dekke regionens behov for ingeniører og teknologer, men ut fra HiOAs nåværende organisering og ut fra søknaden, har det ikke vært helt enkelt å få øye på dens plass i organisasjonen. I høyskolens langtidsplan og -budsjett for 2017–2019 fremgår det at HiOA ønsker å etablere Senter for digitalisering i samarbeid med Simula Research Laboratory, og at det i etableringen av senteret også inngår å bygge opp et doktorgradsprogram i teknologi ved TKD. Dette ble bekreftet i flere av intervjuene.

Komiteen vurderer det også slik at høyskolens doktorgradsområder dekker vesentlige deler av institusjonens virksomhet. HiOA har valgt sine fire doktorgradsstudier i henhold til kravet om å tildele doktorgrad på minst fire fagområder, men de har to i tillegg til disse fire, og enda et er under oppbygning.

Når det gjelder kravet om at to av doktorgradsstudiene skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning, har høyskolen dokumentert samarbeid med en del virksomheter, hvor de fleste er innenfor offentlig sektor, men også privat sektor er representert, særlig private barnehager. Komiteen mener det er dekkende. Selv om fagområdenes betydning nasjonalt ikke var så godt konkretisert i søknaden, mener komiteen likevel at det er oppfylt, siden store utdanninger som lærerutdanning og sykepleier- og helsefagutdanninger er viktige i en nasjonal kontekst, samt at HiOA har et nasjonalt ansvar for å utdanne bibliotekarere. Det kom for øvrig frem i løpet av institusjonsbesøket at yrkesfaglærerutdanningen ved HiOA er den eneste i sitt slag i Norden.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder, og de oppfyller kravet om at de fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil og om at to av disse skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning. Institusjonen oppfyller

² Vi har talt yrkesfaglærerutdanning som ett studieprogram.

videre kravet om at doktorgradsområdene skal dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.

2.3.2 Stabil forskerutdanning

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(5) Institusjonen skal ha stabil forskerutdanning og dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.

Beskrivelse

HiOAs søknad om universitetsakkreditering baserer seg her på det tidsavgrensede realiseringsvinduet Kunnskapsdepartementet har åpnet i to formuleringer: I forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 8-1 (4) står det: *En institusjon kan få akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet hvis den kan sannsynliggjøre at kravene i § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018.* I rundskriv F-03-16 fra Kunnskapsdepartementet av 24. juni 2016 står det: *I overgangsperioden frem til 31. desember 2018 vil det for institusjoner som søker akkreditering som universitet eller vitenskapelig høyskole bli lagt til rette for en fleksibel søknadsprosess. Ved beregningen av om kravet til antallet disputerte er oppfylt, kan institusjonenes kandidater som har avlagt eller vil avlegge grad ved en annen institusjon telles med. Det forutsettes at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier.* Slik må søker legge frem realistiske prognoser for gjennomføring på ph.d.-programmene, og kan i dette regne med egne ansatte som følger et tilsvarende doktorgradsprogram ved en annen institusjon.

Nedenfor er kravet om opptak og gjennomstrømming på HiOAs doktorgradsprogram vurdert i samsvar med punkt 2.3.1 over. De fire programmene høyskolen legger til grunn for søknaden er grunnlaget også for denne vurderingen.

I søknaden er prognosene for uteksaminering av kandidater basert på planlagte disputaser, altså normert stipendperiode. Dette er langt fra realistisk, og komiteen ba derfor om en ny redegjørelse basert på realistiske beregninger.

Doktorgradsstudiet i helsevitenskap

For doktorgradsstudiet i helsevitenskap er kravet om å ha tatt opp minst 15 stipendiater over en femårsperiode allerede oppfylt i løpet av de fire første årene programmet har eksistert. HiOA forventer at det jevnt økende opptaket vil fortsette fremover.

Helsevitenskap				
År	Opptak i stipendiatstillinger	Opptak av totalt antall ph.d.-studenter ³	Uteksaminert eksterne ⁴	Uteksaminerte egne
2013	2	3	6	
2014	10	12	12	
2015	14	18	11	
2016	16	25	5	
2017			10 (prognose)	1 (prognose)
2018			4 (prognose)	3 (prognose)

Når det gjelder kravet om uteksaminerte kandidater, har ingen av programmets egne stipendiater disputert på søknadstidspunktet. Per august 2017 har seks kandidater disputert på eksterne programmer, og ytterligere fire har levert avhandling. Én kandidat fra eget program har levert avhandling. Regner man de av høyskolens egne ansatte som følger eksterne ph.d.-programmer, er kravet oppfylt ved at fem eller flere har disputert hvert år mellom 2013 og 2016. Høyskolen har en prognose på tre disputaser på eget program for 2018. Ut fra årlige opptakstall og vanlig fullføringstid, anser komiteen dette som en realistisk prognose. Høyskolen har også en prognose på fire uteksaminerte kandidater på eksterne programmer i 2018. Komiteen har ikke grunnlag for å vurdere hvor realistisk denne prognosen er. Med innleveringene og disputasene i 2017 og prognosene for 2018 kan det likevel forventes at kravet om gjennomsnittlig fem uteksaminerte kandidater per år vil bli oppfylt også i perioden 2016–2018.

Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk

Kravet om opptak av 15 stipendiater over en femårsperiode er oppfylt med 30 stipendiatstillinger mellom 2012 og 2016.

Sosialt arbeid og sosialpolitikk				
År	Opptak i stipendiatstillinger	Totalt antall ph.d.-studenter	Uteksaminert eksterne	Uteksaminerte egne
2012	4	9		
2013	7	8	1	
2014	6	6	1	
2015	5	6	2	
2016	8	9	2	6
2017			2 (prognose)	5 (prognose)
2018			3 (prognose)	5 (prognose)

I 2016 disputerte de første seks kandidatene på HiOAs eget program. Tre har disputert på eget program i 2017, og ytterligere to har levert sin avhandling. I 2016 disputerte to av høyskolens ansatte på eksterne programmer, og per august har to kandidater på eksterne programmer disputert i 2017. Med innleveringene og disputasene i 2016 og 2017 er kravet om gjennomsnittlig fem uteksaminerte kandidater per år oppfylt for perioden 2016–2018. I tillegg har høyskolen en prognose på fem

³ Samlet antall ph.d.-studenter fra ph.d.-programmet. Inkluderer både stipendiater tilsatt ved HiOA og ph.d.-studenter som har annen form for finansiering eller er tilsatt ved andre institusjoner.»

⁴ Antall ph.d.-studenter tilknyttet eksterne programmer innen doktorgradsområdet som har disputert/forventes å disputere. For å kunne vurdere prognosenes treffsikkerhet skulle vi ha hatt opptaksår for de eksterne kandidatene. Søknaden angir ikke dette.

disputaser på eget program i 2018. Ut fra årlige opptakstall og vanlig fullføringstid anser komiteen dette som en realistisk prognose. Høyskolen har også en prognose på tre uteksaminerte kandidater på eksterne programmer i 2018. Komiteen har ikke grunnlag for å vurdere hvor realistisk denne prognosen er.

Doktorgradsstudiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning

Kravet om opptak av 15 stipendiater over en femårsperiode er oppfylt med 33 stipendiatstillinger mellom 2012 og 2016.

Utdanningsvitenskap for lærerutdanning				
År	Opptak i stipendiatstillinger	Totalt antall ph.d.-studenter	Uteksaminert eksterne	Uteksaminerte egne
2012	2	2		
2013	10	12	2	
2014	2	3	5	
2015	8	11	3	
2016	11	15	4	
2017			6 (prognose)	3 (prognose)
2018			8 (prognose)	4 (prognose)

Det er ennå ikke uteksaminert stipendiater fra HiOAs eget program. Tre kandidater har levert inn sin avhandling i 2017. Høyskolen har en prognose på fire disputaser på eget program i 2018. Ut fra årlige opptakstall og vanlig fullføringstid anser komiteen dette som en realistisk prognose. Det forventede antall disputaser blant stipendiatene i 2017 og 2018 er lavere enn opptakstallene skulle tilsi. HiOA fremholder lovmessige permisjoner blant stipendiatene som årsak til dette. Kravet om fem uteksaminerte doktorander per år over en treårsperiode kan dermed ikke nås innen 2018, dersom tallene for eget program legges til grunn. Dersom kandidater tilknyttet eksterne doktorgradsprogrammer regnes med, antar HiOA at gjennomsnittet per år vil overstige kravet, med i alt 25 kandidater i perioden 2016–2018. Hittil i 2017 har tre av disse disputert, og ytterligere tre har levert sin avhandling. Utover dette har ikke komiteen grunnlag for å vurdere hvor realistisk prognosen er for de eksterne kandidatene.

Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Kravet om opptak av 15 stipendiater over en femårsperiode er oppfylt med 24 stipendiatstillinger på de fire årene mellom 2013 og 2016.

Bibliotek- og informasjonsvitenskap				
År	Opptak i stipendiatstillinger	Totalt antall ph.d.-studenter	Uteksaminert eksterne	Uteksaminerte egne
2013	8	8		
2014	5	5		
2015	7	8		

2016	4	4	2	1
2017			0 (prognose)	2 (prognose)
2018			1	6 (prognose)

Doktorgradsprogrammet fikk sin første uteksaminerte kandidat i 2016. Kravet om i gjennomsnitt fem uteksaminerte doktorander per år over en treårsperiode kan dermed ikke nås før tidligst i 2018. Regner man med kandidater tilknyttet eksterne doktorgradsprogrammer, disputerte ytterligere to i 2016. HiOA legger til grunn en prognose om at henholdsvis to og seks kandidater på HiOAs eget program vil disputere i 2017 og 2018. Én eksternt tilknyttet kandidat forventes å disputere i 2018. Dersom denne prognosen slår til, vil det sammenholdt uteksamineres tolv kandidater mellom 2016 og 2018. Kravet vil dermed ikke være oppfylt for dette doktorgradsprogrammet.

I tillegg til disse fire doktorgradsprogrammene har HiOA to programmer som i samsvar med punkt 2.3.1 over ikke vurderes for oppfyllelse av kravet:

Doktorgradsstudiet i profesjonsstudier

Profesjonsstudier				
År	Opptak i stipendiatstillinger	Totalt antall ph.d.-studenter	Uteksaminert eksterne	Uteksaminerte egne
2012	3	3		
2013	4	4		4
2014	7	7		3
2015	4	4		5
2016	9	11		3
2017				3 (prognose)
2018				3 (prognose)

Doktorgradsstudiet i adferdsanalyse

Adferdsanalyse				
År	Opptak i stipendiatstillinger	Totalt antall ph.d.-studenter	Uteksaminert eksterne	Uteksaminerte egne
2012	4	5		
2013	0	2		1
2014	5	5		1
2015	12	15		3
2016	4	6		0
2017				3 (prognose)
2018				3 (prognose)

Vurdering

Det er lagt til grunn i realiseringsvinduet under ny forskrift frem til 31. desember 2018 at eksternt tilknyttede kandidater kan regnes med i grunnlaget for doktorgradsstudentenes bidrag og gjennomstrømning. Denne muligheten gir et usikkert bilde av hvor godt programmene fungerer. Det

andre er bruken av prognoser for uteksaminering frem til realiseringsvinduet lukkes. Dette gir i sin natur et usikkert grunnlag for å vurdere om programmet er stabilt og velfungerende når noen av programmene er relativt nye og har uteksaminert få eller ingen egne kandidater. Erfaringsmessig er det mye som kan forsinke kandidatens progresjon, både av organisatoriske og personlige grunner. Når tallmaterialet er såpass lite som ved enkelte av de fire programmene, er ikke komiteen overbevist om at selv de justerte prognosene vil holde. Med eksterne kandidater og usikre prognoser som vurderingsgrunnlag er komiteen lite komfortabel med å konkludere på dette kravet.

Komiteen mener at de forbedrede prognosene som høyskolen utarbeidet i suppleringen (august), gir et langt mer realistisk inntrykk enn prognosene som er angitt i søknaden. Kravet om at hvert enkelt program over en periode på fem år må ha tatt opp minst 15 stipendiater, er oppfylt. Prognosene for gjennomstrømning er vanskeligere å forholde seg til, men det er rimelig å anta at helsevitenskap, utdanningsvitenskap for lærerutdanning og sosialt arbeid og sosialpolitikk vil oppfylle kravet innen utgangen av 2018. HiOA har basert beregningen på hvor mange stipendiater som statistisk vil kunne forventes å disputere etter henholdsvis fire, fem og seks år. Dette er vurdert opp mot statistikk fra NSD/DBH, som viser at 2/3 av stipendiatene fullfører etter seks år (Tilstandsrapporten 2017, s. 38). For kandidater på HiOAs egne programmer har komiteen vurdert realismen i høyskolens prognoser ut fra årlige opptakstall og vanlig fullføringstid. For kandidater på eksterne programmer (programmer ved andre institusjoner) har ikke komiteen oversikt over årlige opptakstall og har følgelig ikke grunnlag for å vurdere hvor realistiske høyskolens egen prognoser er.

Fra et kvalitativt perspektiv har HiOA systematisk arbeidet med å utvikle sin forskerutdanning gjennom en tydelig organisering av støttefunksjoner og kvalitetssikring. Det finnes et doktorgradsutvalg (DGU) ved hvert fakultet, med unntak av TKD, og et sentralt DGU som arbeider med utvikling av forskerutdanningene. HiOA har arbeidet med å sikre kompetanse hos veilederne gjennom veilederkurs, de har opprettet fora for erfaringsutveksling mellom veiledere og de har knyttet forskerutdanningen til forskningen ved å organisere forskergrupper og støtte enkelte av dem gjennom blant annet Boosterprogrammet. Slike kvalitetshevende tiltak bidrar til å styrke komiteens tro på at prognosene kan oppfylles.

Konklusjon

Komiteen anser kravet som oppfylt etter gjeldende overgangsordning. Ingen av doktorgradsprogrammene har uteksaminert gjennomsnittlig fem kandidater per år over en treårsperiode. Dersom Kunnskapsdepartementets overgangsordning legges til grunn, er det minst to av doktorgradsstudiene ved Høgskolen i Oslo og Akershus som oppfyller dette kravet, dels ved å telle med egne ansatte som har disputert ved andre institusjoner, dels ved å basere seg på prognoser for forventede disputaser frem til 31. desember 2018.

2.3.3 Uteksaminerte kandidater

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(6) Institusjonen skal alene ha akkreditering for minst fem studietilbud på høyere grads nivå. Institusjonen skal ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå på studietilbud som dekker doktorgradsområdenes faglige profil.

Beskrivelse

HiOA har 50 bachelorgradsstudier, 28 masterstudier og seks doktorgradsprogrammer. I tillegg tilbyr høyskolen en rekke etter- og videreutdanninger. Studieporteføljen gjenspeiler høyskolens satsning på profesjonsutdanninger. Høyskolen har uteksaminert kandidater på lavere og høyere nivå innenfor fagområdene til de seks doktorgradsprogrammene.

Nedenfor er bachelor- og mastergradsprogrammer ved høyskolen listet opp etter fakultetstilhørighet. Under punkt 2.3.1 ovenfor har vi sett på de enkelte doktorgradsprogrammene som legges til grunn for søknaden, og antall studier på lavere og høyere nivå som utgjør dets interne rekrutteringsgrunnlag. I listene som følger er det angitt i parentes hvilke av de fire doktorgradsprogrammene som faglig dekker det aktuelle studieprogrammet. For å anskueliggjøre i hvilken grad doktorgradsprogrammene dekker studieprogrammene, er de som ikke er angitt som rekrutteringsgrunnlag for de fire doktorgradsprogrammene, markert med lysere farge.

Fakultet for helsefag

Bachelorgradsstudier:

- Bioingeniørfag (*helsevitenskap*)
- Ergoterapi (*helsevitenskap*)
- Farmasi (*helsevitenskap*)
- Fysioterapi (*helsevitenskap*)
- Læringspsykologi med vekt på adferdsanalyse
- Ortopediingeniørfag (*helsevitenskap*)
- Prehospitalt arbeid – paramedic (*helsevitenskap*)
- Radiografi (*helsevitenskap*)
- Samfunnsernæring (*helsevitenskap*)
- Sykepleie (*helsevitenskap*)
- Tannteknikk (*helsevitenskap*)
- Vernepleie (*helsevitenskap*)

Mastergradsstudier:

- Anestesisykepleie (*helsevitenskap*)
- Barnesykepleie (*helsevitenskap*)
- Biomedisin (*helsevitenskap*)
- Empowerment og helsefremmende arbeid (*helsevitenskap*)
- Ergoterapi (*helsevitenskap*)
- Fysioterapi (*helsevitenskap*)
- Intensivsykepleie (*helsevitenskap*)
- Jordmorfag (*helsevitenskap*)
- Læring i komplekse systemer.
- Psykisk helsearbeid (*helsevitenskap*)
- Rehabilitering og habilitering (*helsevitenskap*)
- Samfunnsernæring (*helsevitenskap*)
- Sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling (*helsevitenskap*)

Fakultet for samfunnsvitenskap

Bachelorgradsstudier:

- Administrasjon og ledelse
- Arkivvitenskap (*bibliotek- og informasjonsvitenskap*)
- Barnevern (*sosialt arbeid og sosialpolitikk*)
- Bibliotek- og informasjonsvitenskap (*bibliotek- og informasjonsvitenskap*)
- Facility Management
- Fotojournalistikk
- Journalistikk
- Medier og kommunikasjon
- Regnskap og revisjon
- Sosialt arbeid (*sosialt arbeid og sosialpolitikk*)
- Økonomi og administrasjon

Mastergradsstudier:

- Bibliotek – styring og ledelse
- Bibliotek- og informasjonsvitenskap (*bibliotek- og informasjonsvitenskap*)
- Journalistikk
- Sosialfag (*sosialt arbeid og sosialpolitikk*)
- Styring og ledelse
- Økonomi og administrasjon –siviløkonom

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Bachelorgradsstudier:

- Barnehagelærerutdanning (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Fireårig grunnskolelærerutdanning 1.–7. trinn (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Fireårig grunnskolelærerutdanning 5.–10. trinn (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Idrett, friluftsliv og helse (studieretning Faglærerutdanning i kroppsøving er rekrutteringsgrunnlag for *utdanningsvitenskap for lærerutdanning*),
- Lærerutdanning for tospråklige lærere (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Tegnspråk og tolking (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Tolking i offentlig sektor (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Utviklingsstudier (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i bygg og anleggsteknikk (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i design og håndverksfag (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i elektrofag (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i helse- og oppvekstfag (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i restaurant- og matfag (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i service og samferdsel (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkesfaglærerutdanning i teknikk og industriell produksjon (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)

Mastergradsstudier:

- Barnehagepedagogikk (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- IKT-støttet læring (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Flerkulturell og internasjonal utdanning (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Skolerettet utdanningsvitenskap (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Yrkespedagogikk (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 (femårig) (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 (femårig) (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)

Fakultet for teknologi, kunst og design

Bachelorgradsstudier:

- Anvendt datateknologi
- Drama og teaterkommunikasjon
- Faglærerutdanning i design, kunst og håndverk (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Informasjonsteknologi
- Ingeniørfag – bygg
- Ingeniørfag – data
- Ingeniørfag – elektronikk og informasjonsteknologi
- Ingeniørfag – energi og miljø i bygg
- Ingeniørfag – bioteknologi og kjemi
- Ingeniørfag – maskin
- Kunst og design
- Produktdesign

Mastergradsstudier:

- Energi og miljø i bygg
- Estetiske fag
- Fagdidaktikk – kunst og design (*utdanningsvitenskap for lærerutdanning*)
- Produktdesign: materialitet, prosesser og miljø for fremtiden
- Universell utforming av IKT (*bibliotek- og informasjonsvitenskap*)

Vurdering

Det kvantitative kravet er oppfylt med 28 mastergradsprogrammer som høyskolen tilbyr. Det er uteksaminert kandidater på alle lavere og høyere grads programmer som har tatt opp studenter som normert skulle fullføre før 2016.

Komiteen mener høyskolens angivelse av hvilke studieprogrammer som dekkes av doktorgradsområdenes faglige profil er rimelig. Komiteen er enig i at studieprogrammene dekker doktorgradsområdenes faglige profil. Komiteen viser ellers til faggruppen for bibliotek- og informasjonsvitenskap som etterlyser studietilbud i arkivvitenskap på mastergradsnivå.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at institusjonen alene skal ha akkreditering for minst fem studietilbud på høyere grads nivå, og at institusjonen skal ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå på studietilbud som dekker doktorgradsområdenes faglige profil.

2.3.4 Opptak og gjennomstrømning

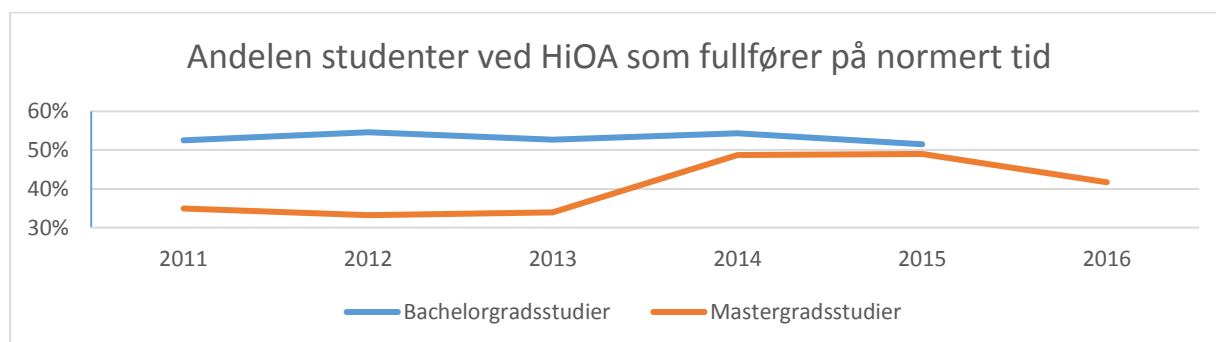
Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(4) Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid.

Beskrivelse

Høsten 2016 hadde HiOA 18 494 egenfinansierte studenter. Antallet har steget årlig fra 16 005 i 2012. I samme periode har opptakstallet på bachelorgradsstudier og tidligere fireårige grunnskolelærerutdanning økt jevnt fra rundt 4 700 til 5 100, mens tallene for mastergradsutdanningene har økt fra 727 til 1 256. Antallet kvalifiserte søkere per studieplass har økt fra 2,2 i 2012 til 2,4 i 2016. I søknaden er utvikling beskrevet i opptakstall på institusjonsnivå, gjennomføringstall på normert tid på fakultetsnivå og kandidatproduksjon på studieprogramnivå.

Andelen bachelorgradsstudenter som fullfører på normert tid har holdt seg omtrent på samme nivå de siste årene. I figuren under er ikke fireårig lærerutdanning tatt med, og vi har ingen beregning på lavere nivå fra 2016. For mastergradsstudiene økte gjennomføringsgraden markant mellom 2013 og 2015. I 2016 er det igjen en klar nedgang ved HiOA.⁵

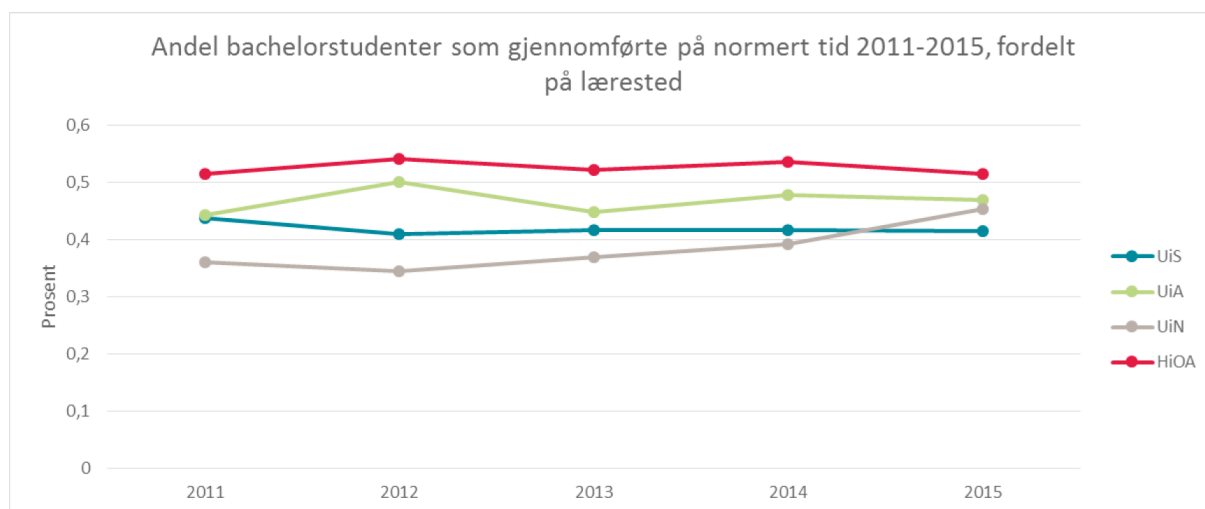

Kilde: HiOA/KD-portalen

Høgskolen gjennomførte nylig en kartlegging av mastergradsstudiene, «Statusoversikt masterutdanninger ved HiOA – en gjennomgang av studieporteføljen 2017» (mai 2017), hvor de blant annet fokuserte på faglig bærekraft. Her er det fastsatt tiltak på programnivå med en tidsplan for å rydde i studieporteføljen, også ved revisjoner av akkrediteringen av programmer og nedleggelse av studieretninger.

⁵ KDs beregning viser hvor mange av dem som fullførte et gitt år som fullførte på normert tid, ikke hvor mange av dem som ble tatt opp et gitt år som fullførte på normert tid deretter. Dette kan gi utslag i statistikken ved at f.eks. et stort antall studenter som fullfører året etter normert tid, kanskje etter gjennomføringstiltak ved lærestedet, reduserer prosentandelen for dem som faktisk fullfører på normert tid. Figurene må derfor tolkes med forsiktighet.

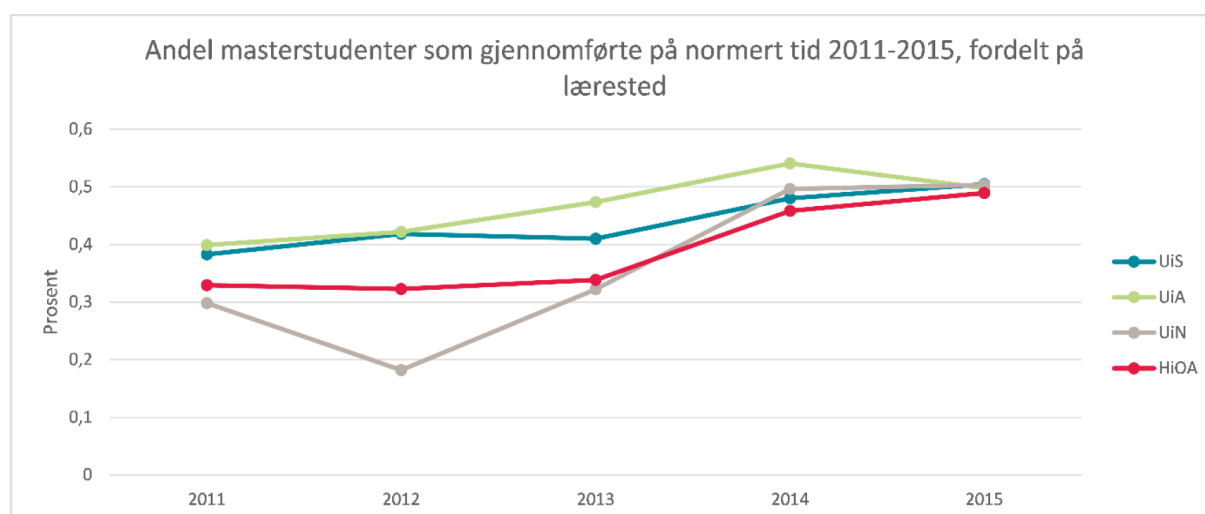
Sett opp mot sammenlignbare universiteter lå HiOA noe over de øvrige i perioden 2011–2015 med i overkant av 50 prosent gjennomføring på normert tid blant bachelorstudentene. Figuren er hentet fra søknaden.

Kilde: DBH/HiOA

Høyskolen skriver i søknaden hvordan de arbeider med å sikre en tilfredsstillende gjennomstrømming på bachelorstudiene. Ved å bedre den faglige introduksjonen til potensielle studenter oppnås det en forventningsavklaring. Det gjennomføres også besøk ved videregående skoler og arrangeres fagdager for rådgivere i den videregående skolen. For innrullerte studenter arbeider høyskolen med å sikre tettere oppfølging og veiledning med nye læringsmetoder og -verktøy. Dette er nevnt eksplisitt for HF i søknaden. For mastergradsstudentene pekes det i søknaden på studentene og undervisernes kobling til forskergrupper og arbeidsliv som et element for å sikre god gjennomstrømming.

Vi så at mastergradsstudentene hadde en økning i gjennomføringsprosent på normert tid etter 2013. Dette er en tendens som er gjenkjennbar blant de sammenlignede institusjonene:

Kilde: DBH/HiOA

I «Statusoversikt masterutdanninger ved HiOA» nevnes at gjennomsnitt for mastergradsgjennomstrømning på normert tid blant statlige høyskoler i 2016 var 49,8 prosent mot HiOAs resultat på 41,7 prosent.

Vurdering

Komiteen mener at HiOA kan vise en akseptabel gjennomføringsgrad, sammenlignet med tilsvarende institusjoner. Både søknaden og institusjonsbesøket vitner om at det arbeides med å sikre god gjennomstrømning. Gjennomstrømningen på lavere nivå ligger stabilt på et akseptabelt nivå. Høyskolens gjennomgang av egen mastergradsportefølje våren 2017 avdekket svikt i en del utdanninger, med for lave søkertall og lav gjennomføringsgrad på normert tid. I rapporten listes det opp tiltak på programnivå med en tidsplan for å avhjelpe problemene. Komiteen mener høyskolen viser god vilje til å ta ansvar for kvaliteten i sin studieportefølje.

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid.

2.4 Utdanning, forskning og utviklingsarbeid / kunstnerisk utviklingsarbeid

2.4.1 FoU i samspill med utdanningsvirksomheten

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(5) Institusjonens forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.

Beskrivelse

I søknaden formuleres HiOAs prinsipp om at utdanningstilbudene «skal være basert på forskning, erfaringskunnskap og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid». Erfaringskunnskap, altså utdanningstilbudenes forankring i praksisfeltet, er avgjørende for en leverandør av profesjonsstudier. Videre skriver de at «forsknings- og utviklingsarbeid bør ha en anvendt karakter». Strategi 2024 har som ett av sine hovedmål at «HiOA skal være en av landets ledende leverandører av forskningsbasert kunnskap for velferdssamfunnet.»

Komiteen har ovenfor, under punkt 2.2.1, diskutert fagmiljøets nærhet til praksisfeltet, og inntrykket ved institusjonsbesøket bekrefter at dette får prege utdanningene. Fra møtet med avtagere fra helse-, sosial-, biblioteks- og opplæringssektoren fikk komiteen se hvordan HiOA systematisk samarbeider med praksisfeltet for å oppdatere utdanningene etter samfunnets behov. Komiteen møtte ikke representanter fra teknologisk, økonomisk-administrativt, mediefaglig eller kunstfaglig arbeidsliv.

Ved HF kretser helseforskningen rundt forebygging, rehabilitering, tjenestetilbud, samfunnsnærhet og biomedisinske temaer. Utgangspunktet er behovene blant brukere og helsetjenesten, samt befolkningen generelt. Forskningen er praksisnær og skjer i stor grad i samarbeid med aktørene på

helseområdet. Høyskolen er opptatt av hvordan dette samspillet bidrar til å forme fremtidens helsevesen.

Ved LUI følges regjeringens understrekning av behovet for økt kunnskapsbase for lærernes profesjonsutøvelse opp. Forskningen omhandler hele utdanningsløpet, fra barnehage og skole til yrkesfagopplæring. Fakultetet er blant de største i landet på lærerutdanning og er det nasjonale tyngdepunktet for yrkesfagpedagogikk.

I søknaden skriver høyskolen at SAM har det største sosialvitenskapelige forskningsmiljøet i landet. Tyngdepunktet er studier av utsatte grupper. Fakultetet har videre et sosialpolitisk forskningsområde, hvor forvaltning, ledelse og økonomi står sentralt. Ved siden av dette inngår journalistikk, arkiv og bibliotek- og informasjonsvitenskap i SAMs forskningsportefølje.

TKD skal levere teknologer til arbeidslivet og forske på hvordan teknologi vil påvirke dette fremover. Sammen med HF er TKD i ferd med å se på sammenhengen mellom helse og teknologi. Fakultetet er i ferd med å bygge opp et samarbeid med Simula Research Laboratory om digitaliseringsprosjekter av betydning for samfunnsutviklingen.

SPS forsker på profesjonene og deres samspill med samfunnet og yrkesfeltet. Senteret har en tverrfaglig profil og er relevant for alle høyskolens utdanninger med tilknyttede forskningsfelter.

SVA forsker på områder som ligger tett opp til høyskolens kjerneområder, for eksempel byforskning, migrasjon, aldersforskning, kommunaladministrasjon og digitalisering i velferdssektoren. Høyskolen skriver at etableringen av senteret bringer nye perspektiver til fagene og FoU-aktiviteten ved HiOA og åpner for nye forskningssatsninger.

En måte å nærme seg begrepet forskningsbasert utdanning på, er at de som underviser også forsker. Men kravet innebærer også at forskningen skjer i relasjon til utdanningene. En indikator på det første, altså at undervisere også forsker, er i hvor stor grad studentene møter forskere i sin studiehverdag. En indikator på det andre er i hvor stor grad de som forsker, også underviser. Under punkt 2.2.1 ovenfor så vi at antall studenter per førstestillingsårsverk ved HiOA hadde sunket fra 36 til 26 fra 2012 til 2016. Som det nevnes i søknaden, henger dette til delvis sammen med opprettelsen og utviklingen av forskningssentrene SVA og SPS. Sentrene har en høy andel ansatte med forskerkompetanse, men ingen egne studenter ut over ph.d.-stipendiatene ved SPS' program profesjonsstudier. Hvis vi trekker fra disse sentrene, kan endringen av totalbildet antyde noe om kompetansenivået til de som faktisk underviser, og også om FoU-aktiviteten skjer i samspill med utdanningsvirksomheten.

Det går frem av søknad, supplerende materiale og intervjuer under institusjonsbesøket at SPS gir tydelige bidrag til HiOAs øvrige utdanningsvirksomhet. Senteret har sitt eget ph.d.-program som virker sammen med profesjonsutdanningene, og i tillegg ansvar for kurs i høyskolepedagogikk for ansatte, veilederkurs for ph.d.-veiledere, metodekurs for nye ph.d.-studenter samt andre seminarer og kurs i vitenskapsteori og metode. SVA-instituttens samspill med utdanningsvirksomheten er mer uklar og kan derfor utvikles bedre. Under institusjonsbesøket ble det nevnt at forskningsinstituttens innlemmelse i HiOAs virksomhet bringer med seg et stort potensial, men at fagmiljøene må få tid til å finne hverandre uten at samarbeidet presses frem administrativt. NOVA er ansvarlig for Ungdata, og SVA tilbyr blant annet konkrete kurs i hvordan man kan benytte disse dataene. Det ble pekt på den potensielle nytten Ungdata-prosjektet kan ha for andre utdanninger, for eksempel lærerutdanning og helsesøsterutdanning. Et konkret bidrag fra NOVA i undervisningen er at instituttet har ansvar for et

eget mastergradsemne innen sosialfag. Det går frem av både søknaden og institusjonsbesøket at mastergrads-, og til dels også bachelorgradsstudenter, involveres i forskningsprosjekter ved SVA-instituttene og får oppnevnt veiledere eller biveiledere derfra. Det lar seg imidlertid ikke lese ut av dokumentasjonen hvor utbredt slike ordninger er.

For forskningsbasert utdanning generelt redegjør HiOA (i supplerende informasjon, august 2017) om ordninger, spesielt i form av et masterstipend ved SAM, for å koble masteroppgaven til pågående forskningsprosjekter eller en forskningsgruppe, og ved HF (biomedisin) i form av et møte mellom forskningsmiljøet og nye mastergradsstudenter, hvor de kan velge mellom ulike masteroppgaver som blir foreslått. Bachelorgradsstudenter kan inngå i prosjekter som blant annet informanter fra praksissituasjonen, eller ved at de innlemmer og reflekterer rundt egne observasjoner i en prosjektoppgave.

Kravet sidestiller forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Det finnes områder ved høyskolen hvor faglig utviklingsarbeid er mer fremtredende enn forskning. Det kan diskuteres i hvor stor grad undervisningen her er preget av pågående forskning ved institusjonen, og om studentene møter aktive forskere i undervisningen. Lærer- og sykepleierutdanningene har, som tidligere omtalt, en forholdsvis lav andel av undervisere med førstestillingskompetanse. Se ovenfor under punkt 2.2.1 for en diskusjon rundt dette.

Vurdering

Komiteen mener at samspillet mellom forskning og faglig utviklingsarbeid og utdanningsvirksomheten generelt sett er godt. Det synes som om en god del av FoU-aktiviteten foregår i samspill med arbeidslivet, og at FoU som følger dette samspillet, også får prege de utdanningene høyskolen tilbyr.

Det er en utfordring at mer enn 40 prosent av undervisningen ved høyskolen drives av ansatte uten førstestillingskompetanse, siden dette er en viktig indikator for samspillet mellom forskningsaktivitet og undervisning. I HiOAs kvalitetsrapport 2015–2016 (s. 31) henvises det til at bachelor- og masterstudentene ikke er tilfreds med egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid og kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning. Det går frem av dokumentasjonen og av intervjuer både med studenter og ansatte under institusjonsbesøket, at høyskolen gjør en innsats for å knytte undervisningen nærmere til forskningen, men det er ikke tydelig hvor langt de er kommet.

Med opprettelse eller innlemmelse av forskningssentre i institusjonen er det en risiko for at virksomheten ved disse sentrene ikke spiller sammen med utdanningsvirksomheten. Komiteen mener at SPS er godt integrert, både med sin forskning, som bidrar til og drar nytte av profesjonsutdanningene, og med sin kompetansehevende virksomhet for ansatte. Bildet er mer uklart når det gjelder SVA. De fire instituttene SVA består av (NOVA, NIBR, AFI og SIFO), arbeider alle med tematikk som er helt sentral i HiOAs profil og samfunnsoppdrag, og det er et stort potensial for at forskningen ved instituttene og utdanningsvirksomheten ved fakultetene kan utvikle et fruktbart samspill. Komiteen ser at SVA-instituttene i stor grad driver oppdragsforskning. De økonomiske rammebetingelsene for disse forskningsprosjektene kan begrense utvekslingen med andre forskermiljøer og med utdanningene ved høyskolen. Høyskolen er åpen om denne problemstillingen når de i søknaden skriver at de «har åpnet mulighet» for nye forskningssatsninger, og i Strategi 2024

under hovedmål nr. 1 skriver at de vil «forsterke arbeidet med å integrere våre oppdragsforskningsinstitutter, uten at instituttenes særskilte fokus på egen inntjening svekkes».

Konklusjon

Høgskolen i Oslo og Akershus oppfyller kravet om at institusjonens forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.

2.4.2 Høy internasjonal kvalitet

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

Studietilsynsforskriften § 3-1. Krav ved akkreditering av institusjoner

(1) Institusjonen skal ha et faglig nivå innen utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er i samsvar med kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling for høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-6 til § 3-8.

Beskrivelse

HiOA vil i søknaden påvise høy internasjonal kvalitet gjennom sammenligning med norske universiteter. «Sammenligningsgrunnlaget er fagområder tilknyttet universiteter som er rangert høyere enn HiOA i internasjonale rangeringer, og hvor relevante fagområder ved disse universitetene er sammenlignet med utvalgte fagområder ved HiOA» (s. 189). Det er sammenlignet med «fagområder som i utgangspunktet vil kunne regnes som faglig sterkere enn fagområdene ved HiOA» (s. 191). Fra norske institusjoner, listet i QS World University Rank, Times Higher Education World University Rank og/eller Academic Ranking of World Universities (Shanghai-rangeringen), lager høyskolen sammenligninger med Universitetet i Oslo, NTNU, Universitetet i Bergen og UiT – Norges arktiske universitet. Siden disse institusjonene inngår i rangeringene (indikerer en plass blant de 5,3 prosent beste i verden), mener HiOA at relevante og sammenlignbare fagområder hos dem vil kunne vurderes å holde høy internasjonal kvalitet. Siden disse rangeringene kun teller universiteter, henviser høyskolen også til Webometrics, hvor HiOA er rangert som nummer 1 401 av totalt 26 355 høyere utdanningsinstitusjoner, det vil si blant de seks prosent beste. Høyskolen skriver riktignok at denne rangeringen, basert på nettsynlighet, er omdiskutert.

Høyskolen angir fire indikatorer for å påvise kvalitet i forskning og syv indikatorer for å påvise kvalitet i utdanning:

	Resultater	Faglig nivå	Attraktivitet
Forskning	Publisering per UFF-årsverk	Andel med førstestillingskompetanse	Ekstern finansiering Andel publisering med samforfatterskap utenfor egen institusjon

Utdanning	Gjennomføring	Andel førstestillingskompetanse	Søkertall
	Konkurransespoeng ved opptak på bachelorprogrammer	Faglig ansatte per student	Yrkesrelevans
		Evalueringer fra studenter	Studenttilfredshet
			Ekstern finansiering

Prosessuelle og kvalitative indikatorer på kvalitet i utdanning inngår ikke i sammenligningene med andre institusjoner på grunn av vanskelig tilgjengelige data.

Vurdering

Etter NOKUTs veiledning er dette kravet operasjonalisert slik at høy internasjonal kvalitet i forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid skal påvises innenfor de fire (eller flere) doktorgradsområdene som legges til grunn for å oppfylle kravene i forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8 (3) og (4): doktorgradsområdene skal *være godt dekkende for institusjonens faglige profil og dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet*. Følgelig vil kvaliteten ved disse doktorgradsområdene samlet sett være representativ for institusjonen som helhet.

Komiteens vurdering for hvert av de fire doktorgradsområdene er støttet av uttalelsene fra faggruppene som ble oppnevnt av NOKUT. Generelt har faggruppene funnet det vanskelig å gjøre en grundig vurdering basert på den tilgjengelige dokumentasjonen. Dette har blitt avhjulpet i noen grad under prosessen ved at de ba HiOA om supplerende informasjon. For stabil utdanning vises det til punktene 2.3.2 og 2.3.3 ovenfor.

Webometrics er, som HiOA også skriver, en omdiskutert rangering som baserer seg på den informasjonen som finnes på internett om institusjonene og deres aktiviteter og produksjon. Den siste målingen plasserer HiOA på plass 1 562 blant 30 000 læresteder, det vil si blant de 5,2 prosent beste.⁶ Det er høyst usikkert om denne rangeringen, eller de andre hvor kun universitetene figurerer, har så mye for seg som utgangspunkt for sammenligning, siden de ikke sier noe om hvordan fagområdenes kvalitet ville svare til samme rangering. Faggruppene har hver for seg vurdert om disse sammenligningene er relevante.

Komiteen har sett på hvordan faggruppene vurderer de ulike dimensjonene i kvalitetskravene og indikatorene som skal påvise kvalitet, og bedt om en uttalelse som også vurderer hvordan HiOA står seg internasjonalt på de aktuelle fagområdene. Det har gjennomgående vært utfordrende å dokumentere et slikt internasjonalt perspektivet, siden institusjonene/fagmiljøene høyskolen har sammenlignet seg med, utelukkende har vært norske universiteter. Faggruppene har til dels måttet gjøre egne kvalitative sammenligninger. Det har vært avgjørende å se på forskningsaktivitet, og hvordan utdanningene på høyere og lavere grads nivå skjer beriket av forskning og faglig utviklingsarbeid.

Bibliotek-og informasjonsvitenskap

Faggruppen anerkjenner at HiOAs posisjon på dette området er unikt i Norge. Det har likevel vært vanskelig å se fagområdets kvalitetsdimensjoner tydelig ut fra søknaden, spesielt ved at det er

⁶ Til sammenligning: UiO er på plass 96, UiB 220, NTNU 212 og UiT 508. En illustrasjon av problemet er når faggruppen for bibliotek- og informasjonsvitenskap løfter frem sentrale nordiske fagmiljøer på sitt felt, nevner de et institutt i Tampere, plass 566, og i Borås, plass 4059.

utfordrende å skjelne mellom fagområdet og de andre aktivitetene ved SAM. Faggruppen har derfor bedt om supplerende informasjon og foretatt egne undersøkelser. Den eksterne evalueringen av masterprogrammene fra 2016 peker på at kvaliteten ligger på et stabilt internasjonalt nivå, men faggruppen poengterer også at omtrent halvparten av undervisningen på lavere grads nivå gis av ansatte uten førstestillingskompetanse. Dette er en utfordring. Det er ikke tilstrekkelig informasjon fra høyskolen til å gi en velbegrunnet vurdering av forskningens omfang og kvalitet, men man ser at antallet publikasjonspoeng er begrenset og at publiseringsaktiviteten på nivå 2 ikke er stor. Likevel synes kvaliteten å være god. Virksomheten er stor og bred i et internasjonalt perspektiv, det er god sammenheng mellom forskningen og utdanningene, og fagområdet består av et sterkt, om enn lite, miljø.

Komiteen anser derfor, til tross for de svakhetene faggruppen peker på, at fagområdet har høy internasjonal kvalitet i forskning, utdanning og faglig utviklingsarbeid.

Helsevitenskap

Faggruppen fant det utfordrende å vurdere kvalitetsdimensjonene basert på informasjonen gitt i søknaden. Doktorgradsprogrammet dekker helseutdanningene og står godt til høyskolens profesjonsrettede profil. Blikket for videreutvikling av fremtidens helsetjenester er godt integrert i forskergruppene ved fakultetet, også når det gjelder teknologiske spørsmål. Dette får prege mastergradsutdanningene. Når 60 prosent av undervisningen på lavere grads nivå gis av ansatte uten førstestillingskompetanse, er dette en utfordring høyskolen må arbeide med. Andelen førstestillingskompetanse blant faglige årsverk er relativt lav ved HiOA, sett mot norske universiteter. Ratioen studenter per UFF-stilling er også høy. Samtidig går det frem av søknaden at undervisningen ved helsefag er et prioritert satsningsområde, med øremerket budsjettering. Fagmiljøet har en lav publiseringsrate per faglig årsverk, som er relatert til en lav andel ansatte med førstestillingskompetanse og reelle muligheter for FoU-virksomhet. Like fullt er det et solid fagmiljø med en sterk publiseringsvirksomhet, sett mot andre norske institusjoner innen helsevitenskap. Dette reflekteres i utstrakt involvering i nasjonale og internasjonale prosjekter og i nasjonalt og internasjonalt samarbeid. I søknaden pekes det på at utviklingen av utdanningene bevisst følger utviklingen av forskningen og i praksisfeltet, og at ph.d.-programmet også bidrar til dette. Faggruppen etterlyser en nærmere redegjørelse for samarbeid med profesjonsforbundene, som kunne bidratt til ytterligere oppmerksomhet om yrkes- og praksisfeltene.

Komiteen mener at doktorgradsområdet har en tilstrekkelig høy internasjonal kvalitet innen forskning, utdanning og faglig utviklingsarbeid, men vil bemerke at høyskolen må følge opp ambisjonen om å heve kompetansenivået blant de ansatte.

Utdanningsvitenskap for lærerutdanning

Faggruppen mener doktorgradsprogrammet godt dekker fagporteføljen ved LUI. Forskningsaktiviteten er god, og publiseringen er på nivå med tilsvarende miljøer i Norge. Det er god sammenheng mellom utdanningene og FoU-virksomheten ved fakultetet. Supplerende informasjon som ble innhentet viser at høyskolen arbeider målrettet, både på fakultets- og instituttnivå, med å sikre dette samspillet. Studenter og praksisfelt blir begge involvert i FoU-aktiviteter. Det er en tydelig profesjonsretting innen utdanningene, med systematiske tiltak for videreutvikling med tanke på relevans. Det er en bekymring at LUI har et høyt antall studenter per faglig årsverk, og trenden er stigende. Det er mulig, men kan ikke fastslås her, at en nedgang i studiepoengproduksjon per student henger sammen med

dette. Faggruppen mener at kvaliteten på fagområdet ved HiOA står seg godt i sammenligning med de fleste norske universiteter, og at det er mulig å trekke en internasjonal parallell, selv om HiOA selv ikke gir et godt svar på dette punktet.

Komiteen mener at doktorgradsområdet har en tilstrekkelig høy internasjonal kvalitet innen forskning, utdanning og faglig utviklingsarbeid, men vil løfte frem faggruppens bekymring om hvorvidt studentkullene vokser mer enn det høyskolens ansatte har mulighet til å følge opp.

Sosialt arbeid og sosialpolitikk

Faggruppen mener at de relaterte bachelor- og mastergradsstudiene ved SAM gir et godt faglig rekrutteringsgrunnlag for doktorgradsprogrammet. Utdanningene viser god tilknytning til forskningen. Noen mindre ankepunkter er at det savnes et internasjonalt tilsnitt i utdanningene, og at det ikke er belyst at man har tilstrekkelig kvantitativ og kvalitativ metode i mastergradsutdanningene. Dette kan gjøre egne kandidater mindre forberedt til forskerutdanning. Doktorgradsprogrammet rekrutterer i stor grad eksternt, nasjonalt og internasjonalt, og dette tolkes som en styrke. Avhandlingene holder høy vitenskapelig kvalitet. Selv om konkrete prosjekter er dårlig belyst i søknaden og faggruppen også savner en redegjørelse for kompetanseprofiler, er inntrykket av forskergruppene positivt. Forskergruppene er organisert rundt forskjellige temaer, og det gis gode forutsetninger for tverrfaglighet og utvikling av forskningsmiljøer. Det er en relativt høy publiseringsvirksomhet på fagområdet, som også bidrar til internasjonal kvalitet. Det er dårlig belyst i materialet hvordan høyskolen står seg internasjonalt, men faggruppen gjorde selv en kvalitativ sammenligning med et velrennomert forskningsmiljø utenlands, og HiOA kommer godt ut av sammenligningen. HiOA viser en tydelig ambisjon om å holde de tre aspektene utdanning, forskning og arbeidsliv tett forbundet i innbyrdes relevans.

Komiteen mener at doktorgradsområdet har en høy internasjonal kvalitet innen forskning, utdanning og faglig utviklingsarbeid.

Konklusjon

Selv om nivået internasjonalt sett har vært svært vanskelig å påvise, mener komiteen, hjulpet av faggruppens uttalelser, at de fire doktorgradsområdene har en tilstrekkelig høy internasjonal kvalitet innen forskning, utdanning og faglig utviklingsarbeid. Med henvisning til forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8 (3 og 4) (se punkt 2.3.1 ovenfor) mener komiteen at Høgskolen i Oslo og Akershus som helhet oppfyller dette kravet.

2.4.3 Faglige nettverk

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-8. Akkreditering som universitet

(7) Institusjonen skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Institusjonen skal delta i nasjonale samarbeid om forskerutdanning og eventuelt tilsvarende for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4.

Beskrivelse

I strategi 2020 sies det om universitetssatsningen at institusjonens utdannings- og forskningsmiljøer «... i større grad [skal] delta og få anerkjennelse i lokale og globale kunnskapsnettverk». Dette følges opp i strategi 2024, hvor det står «Styrke og samordne vårt internasjonale nettverk, både blant enkeltpersoner, grupper og på institusjonsnivå».

Nettverk kan ut fra søknaden defineres i to hovedkategorier: nettverk rundt FoU og undervisning og administrative nettverk. Nettverk knyttet til forskning og undervisning danner grunnlaget også for mobilitet av studenter og ansatte. Internasjonalisering er også et element i administrative nettverk. I tillegg nevner HiOA at høyskolens brede portefølje av praksisrettede studier bygger nettverk med aktører i offentlig og privat næringsliv.

HiOA har arbeidet aktivt med sin portefølje av nettverk gjennom de senere årene, tett knyttet til satsningen mot å bli et universitet, som blant annet tilknytning til nasjonale forskerskoler. I søknaden gis det en oversikt over nasjonale samarbeid på institusjons-, fakultets-, og instituttnivå, og porteføljen viser et særlig blikk på hovedstadsregionen. Dette gjelder både akademiske, administrative og næringslivsrettede samarbeid. Oversikt over fagspesifikke nettverk er gitt på fakultetsnivå.

Det beskrives i søknaden hvordan HiOA arbeider aktivt med internasjonal nettverksbygging for å kunne være til stede på internasjonale kunnskapsarenaer. Vekselvirkningen løftes frem, og at HiOA må fremstå som en relevant og attraktiv samarbeidspartner, samtidig som den internasjonale kontakten bidrar til å sikre FoU-basert undervisning av høy kvalitet. Nettverkstilknytning er videre en forutsetning for å kunne søke prosjektstøtte fra Horisont 2020 og andre internasjonale utlysninger og aktiviteter. Internasjonale nettverk er internt i høyskolen en arena for kompetanse- og karrierebygging for studenter og ansatte. HiOA har listet opp en lang rekke internasjonale samarbeid i søknaden, som Horisont 2020-prosjekter, COST, Erasmus+ samarbeid og andre. Fagspesifikke samarbeid er listet opp på fakultetsnivå.

Vurdering

Komiteen mener at HiOA deltar aktivt i en portefølje av regionale, nasjonale og internasjonale nettverk, administrativt, faglig og arbeidslivsrettet. HiOA viser et målrettet arbeid med å knytte relevante samarbeid som bidrar til videre utvikling av institusjonens potensial.

Konklusjon

HiOA oppfyller kravet om at institusjonen skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid samt delta i nasjonale samarbeid om forskerutdanning og eventuelt tilsvarende for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4.

2.5 Helhetlig vurdering

Forskrift om kvalitet i høyere utdanning § 3-5. Akkreditering av institusjoner

(4) NOKUT skal gjennomføre en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. Institusjonen skal dokumentere at kravene i lover og forskrifter er oppfylt.

Vurdering

Høgskolen i Oslo og Akershus har systematisk arbeidet for å kunne akkrediteres som universitet helt siden fusjonen i 2011. Organiseringen av HiOA vitner om at fusjonen mellom de to tidligere høyskolene HiO og HiAK har fått modne over årene, etter konsekvent og målrettet arbeid med å realisere en enhet, slik at høyskolen i dag fremstår som velintegret og der virksomheten ved de ulike studiestedene drives i godt samspill med hverandre.

Høgskolen har hatt en bevisst strategi som har blitt omsatt i konkrete handlingsplaner, og som siden er blitt realisert. HiOA er en høyere utdanningsinstitusjon med et begrenset omfang av studietilbud, og som domineres av studietilbud med store studentkull. Høgskolen skiller seg fra klassiske breddeuniversiteter og fra spesialuniversiteter som de tekniske og medisinske universitetene, som for eksempel Karolinska Institutet. Komiteen har derfor i sin helhetlige vurdering forsøkt å undersøke denne realiteten i relasjon til begrepet «universitet» og til begrepet «høy internasjonal kvalitet». I sitt arbeid har komiteen også nøye gått inn i andre kvantitative kriterier som er definert i gjeldende regelverk.

Komiteen har i sitt arbeid bedt om en hel del kompletterende informasjon og lagt ned et stort og omfattende arbeid for å forsikre seg om at de kvantitative kravene som angår stabil forskerutdanning er oppfylt. Det har til tider vært vanskelig å få oversikt over informasjonen, og komiteen har måttet bruke en god del tid på å få et realistisk inntrykk av HiOA. Institusjonsbesøket var med på å gi et klarere bilde.

Regelverket sier at man i realiseringsvinduet frem til utgangen av 2018 kan regne med disputaser som antas å bli gjennomført i denne perioden, og også regne med doktorgradsdisputaser av ansatte som gjennomgår forskerutdanning knyttet til andre læresteder. Når det gjelder prognosene, har det under arbeidets gang vist seg at de som er angitt i søknaden ikke er helt realistiske, noe som har gjort vurderingen svært vanskelig. Komiteen har likevel kunnet konstatere at under gjeldende regelverk oppfyller høyskolen de kravene som angis for stabil forskerutdanning innen minst to av de fire doktorgradsområdene. Hvorvidt disse kravene med gjeldende unntaksregler speiler en stabil forskerutdanning, er komiteen ikke overbevist om. Derimot kan komiteen konstatere at HiOA har satset konsekvent på og arbeidet strategisk med å skape FoU-miljøer og knytte doktorgradsstudenter til disse miljøene. Høgskolen har også investert i andre kvalitetshevende tiltak, som veilederkurs m.m. Fra det perspektivet kjenner komiteen seg tryggere i sin vurdering om at høyskolen kan tilby forskerutdanning av tilstrekkelig høy kvalitet. Men komiteen ser at det er en utfordring å sikre tilstrekkelig gjennomstrømning og langsiktig stabilitet for høyskolen som helhet.

Komiteen har også arbeidet inngående med å forsøke å tolke «høy internasjonal kvalitet». For å komme videre med dette har komiteen lagt til grunn at de institusjonene og fagmiljøene som HiOA måler seg opp mot, må være sammenlignbare. HiOA har i hovedsak valgt yngre norske universiteter. Samlet sett anser faggruppene at sammenligningene kan være relevante, men de har også utvidet sine sammenligninger med tilsvarende fagmiljøer i Norden. Underlaget for slike sammenligninger er delvis

utilfredsstillende, men man kan likevel anta at kvaliteten er omtrent på samme nivå som ved institusjoner med lignende virksomhet (blant annet Malmö högskola/universitet). Komiteens konklusjon blir at kvaliteten på forskning, utdanning og faglig utviklingsarbeid er sammenlignbar med andre institusjoner i de nordiske landene, hvorav mange nå er blitt universiteter.

Komiteen har videre forsøkt å få et bilde av hvorvidt samspillet mellom FoU- og utdanningsaktivitet er godt nok dokumentert. HiOA viser at samspillet generelt er godt ved de fire fakultetene og SPS, men har fremdeles utfordringer med å integrere de rene forskningsinstituttene ved SVA i den øvrige virksomheten.

Til slutt vil komiteen løfte frem at HiOA har nedlagt et ambisiøst og konstruktivt arbeid for å oppnå universitetsstatus, og at de har lyktes med å nå det delmålet som innebærer at komiteen anser at de oppfyller kravene. På bakgrunn av vurderingene mener komiteen at HiOA er godt skikket til å forvalte de fullmakter som følger akkreditering som universitet. Komiteen vil likevel poengtere at arbeidet med å forbedre utdannings- og FoU-aktiviteten ved HiOA ikke med dette er avsluttet, men snarere skal ses som en fase i utfordringen med å utvikle og opprettholde universitetsstatus. Dette gjelder spesielt med hensyn til kompetansenivået, samspillet mellom forskning og utdanning og stabil forskerutdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av komiteens vurdering av hvert enkelt krav, sammen med den helhetlige vurderingen, anbefaler komiteen at Høgskolen i Oslo og Akershus akkrediteres som universitet. Komiteens innstilling er enstemmig.

3 Appendiks I – sakkyndige

3.1 Sakkyndig komité

- **Viserektor Staffan Edén, Göteborgs universitet, Sverige (leder)**
Staffan Edén er professor i fysiologi, spesielt endokrinologi. Han er også spesialist i klinisk endokrinologi og er klinisk aktiv ved Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg. Hans forskning har hovedsakelig dreiet seg om endokrin regulering av kroppssammensetning og metabolisme, spesielt betydningen av veksthormoner. Han har sittet i Medicinska forskningsrådets prioriteringskomiteer, vært prefekt for Institutionen för fysiologi och farmakologi og dekan for Medicinska fakulteten. De siste tolv årene har han hatt ledelsesoppdrag som rektorsråd og viserektor med ansvar for blant annet forskningsspørsmål. Edén har også hatt oppdrag for regjeringen som sakkyndig og leder i Centrala etiknämndens expertgrupp för oredlighet i forskning.
- **Professor Sigmund Grønmo, Universitetet i Bergen**
Sigmund Grønmo er professor emeritus i sosiologi og tidligere rektor ved Universitetet i Bergen. Han har tidligere vært professor ved UiO og BI og forskningssjef ved Fondet for markeds- og distribusjonsforskning. Ved UiB har han vært instituttleder, dekanus, prorektor og rektor. Han har vært gjesteprofessor ved en rekke universiteter i Canada, USA, Australia og Storbritannia, blant annet i Berkeley og Cambridge. Grønmo har hatt en rekke verv i nasjonale og internasjonale organisasjoner, styrer, råd og utvalg. Blant annet har han vært styremedlem i NOKUT og medlem av komiteen som vurderte Høgskolen i Stavanger for universitetsstatus. Han er nå styreleder for Holbergprisen, rådsleder for Inter-University Centre, styremedlem i World University Consortium og varamedlem i styret for Det Norske Videnskaps-Akademi. Han er æresprofessor ved Charles Darwin University i Australia, livsvarig medlem av Clare Hall ved University of Cambridge og innvalgt medlem i Det Norske Videnskaps-Akademi, Europaea Academia og World Academy of Art and Science. Han har publisert en rekke bøker og artikler i norske og utenlandske tidsskrifter, blant annet boken *Samfunnsvitenskapelige metoder*.
- **Førstelektor Gunn Haraldseid, Høgskulen på Vestlandet**
Gunn Haraldseid er førstelektor i helsefag, pedagogikk og ledelse ved Høgskulen på Vestlandet, tidl. Høgskolen Stord/Haugesund. Hun har utdanning på lavere grads nivå i sykepleie (HSH) og høyere grads nivå i ledelse (BI) og pedagogikk (UiO). Hun har i tillegg en del forskerkurs. Hun har undervist i videregående skole, og har fra 1999 erfaring som underviser i høyere utdanning. Haraldseid har vært leder i høyere utdanning i tolv år (2004–2015). Hun har deltatt i utvikling av kvalitetssikringssystemet ved HSH (2004–2014) og hatt ansvar for NOKUT-revisjoner i egen institusjon (sykepleierutdanning i 2004–2008). Haraldseid har deltatt i ti sakkyndige NOKUT-kommisjoner som har evaluert kvalitetssikringssystemer, og ledet fem av disse (2010–2016). Hun har ledet et ekspertpanel i Danmark for akkreditering av University College Lillebælt (2014).
- **Administrerende direktør Heidi Arnesen Austlid, IKT-Norge**
Heidi Arnesen Austlid har vært administrerende direktør i IKT-Norge siden 2015, hvor hun

har arbeidet med IKT-næringens rammebetingelser og digitaliseringspolitikk, med myndighetskontakt og politikkutvikling inn mot Storting og regjering, nasjonale og lokale myndigheter, organisasjoner og andre. Mellom 1998 og 2004 var Austlid seniorrådgiver i Kunnskapsdepartementet, hvor hun bl.a. ledet satsningen utdanning.no og arbeidet med nasjonal strategi for IKT i utdanningen. Mellom 2007 og 2011 var hun direktør ved Friprogsenteret. Hun var medlem av styret til Norges forskningsråds program for verdiskaping i IKT (VERDIKT) og styret for regionale forskningsfond i hovedstaden. Hun er også leder av bevilgningsutvalget for Forskningsrådets IKTPluss.

- **Mastergradsstudent Johanne Vaagland, Universitetet i Bergen**

Johanne Vaagland har en bachelorgrad i administrasjon og organisasjonsvitenskap fra Universitetet i Bergen, og har i tillegg et årsstudium i internasjonalt sosialt arbeid. Hun har erfaring som studentpolitiker både på lokalt og nasjonalt nivå. I 2014–2015 satt hun i arbeidsutvalget ved Studentparlamentet ved UiB, og i 2015–2016 var hun leder. I arbeidsutvalget har hun blant annet hatt ansvar for internasjonalisering og likestilling, og hun har jobbet mye med internasjonalisering av høyere utdanning og tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse. Vaagland har også vært medlem av sentralstyret og internasjonal komité i Norsk Studentorganisasjon, og har vært aktiv i Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond (SAIH) med verv på lokalt og nasjonalt nivå i løpet av en periode på fem år. I dag er Vaagland masterstudent, medlem av universitetsstyret ved UiB frem til juli 2017, og medlem i Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif-komiteen).

Seniorrådgiver Karl Johan Skeidsvoll og seniorrådgiver Kjersti Tokstad har vært komiteens sekretærer.

3.2 Medlemmer av faggruppene

Området utdanningsvitenskap for lærerutdanning

- **Professor Knut Steinar Engelsen, Høgskulen på Vestlandet**

Knut Steinar Engelsen er professor i pedagogikk med vekt på IKT i læring og viserektor for FoU ved Høgskulen på Vestlandet, campus Stord/Haugesund. Han har vært ansatt i lærerutdanningen siden 1986 både som underviser, administrativ leder, forsker og forskningsleder. På nasjonalt nivå har han hatt sentrale oppgaver knyttet til NAFOL (Nasjonal forskerskole for lærerutdanning) og til utvikling av rammeplaner og retningslinjer for grunnskulelærerutdanningene (GLU 2010 og GLU 2017). Engelsens faglige profil er i hovedsak knyttet til forskning på IKT i læring, vurdering og lærerutdanning, der han har ledet flere større prosjekter med finansiering fra NFRs program for utdanningsforskning. Han har også deltatt i flere akkrediteringsutvalg for masterstudium, nasjonalt og internasjonalt.

- **Jørgen Thorslund, tidligere utdanningsdirektør ved Højskolen i Lillebælt (nå selvstendig konsulent), Danmark**

Jørgen Thorslund er dr.philos. med doktorgrad i tverrkulturell sosialpsykologi (1992) og cand. mag. i samfunnsfag og historie (1980). Han har som stedfortredende rektor vært institusjonsansvarlig for grunnskulelærerutdanningen fra (1993–2002) og som utviklingssjef

med ansvar for kvalitet og akkreditering i CVU Storkøbenhavn (2002–08) og utdanningsdirektør ved Højskolen i Lillebælt (2008–13). Han har også vært forskningsdirektør samme sted med ansvar for kvalitet og akkreditering. Thorslund har vært representant for profesjonshøgskolene i en rekke nasjonale og tverrgående kvalitetsfremmende utredninger (2004–16) og fungert som konsulent for EVA, evalueringsinstitusjonen i Danmark, fra 2005 til 2007. Thorslund har tidligere vært både sakkyndig og komitéleder for NOKUT ved de tre første rundene av etablering av senter for fremragende utdanning i Norge (2011–16)

Området bibliotek- og informasjonsvitenskap

- **Seniorprofessor Louise Limberg, Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås, Sverige**
Louise Limberg har vært professor i biblioteks- og informationsvetenskap siden 2004. Hennes forskning dreier seg rundt samspillet mellom informasjonssøkning og læring i utdanningskontekster, koblet til spørsmål om media- og informasjonskompetanse. Dette omfatter studier av elevers informasjonsvaner ved digitale og trykte hjelpemidler relatert til forskjellige studieoppgaver og med tyngdepunkt i vurdering og benyttelse av informasjon. Flere større prosjekter er gjennomført i samarbeid med forskere i utdanningsvitenskap ved Göteborgs universitet. Limbergs forskning gjelder også biblioteks- og informasjonsvitenskapens svenske og nordiske historie. Hun har vært aktivt engasjert i utviklingen av biblioteks- og informasjonsvitenskapen som akademisk disiplin i Sverige siden tidlig på 1990-tallet.
- **Lektor Niels D. Lund, Det Informationsvidenskabelige Akademi (IVA), Københavns Universitet, Danmark.**
Niels D. Lund er cand.mag. i dansk og historie fra Københavns universitet (1978). Han har ph.d. fra samme sted, Institut for Nordisk Filologi, fra år 2000 med avhandling om litteraturformidling i dansk folkeopplysningshistorie. Lund ble lektor ved Danmarks Biblioteksskole i 1981, dernest ved Det informationsvidenskabelige akademi, KU, i 2013, innen feltet kultur- og litteraturformidling. Han har sittet i flere bedømmelsesutvalg, bl. a. for NOKUT i 2009, sensurert ved universiteter, samt deltatt i nasjonale og internasjonale konferanser ut over nordisk samarbeid gjennom mange år. Lund har forsket, publisert og anmeldt bredt, redigert antologier og tidsskriftnumre innen litteraturhistorie, -sociologi, og -formidling, samt kulturformidling og -arv, foruten fagboksforskning, digitalisering, didaktikk etc., senest i 2016 med artikler i nordiske tidsskrifter om museer på litteraturområdet og om en nasjonal dansk lesekampanje.

Området sosialt arbeid og sosialpolitikk

- **Professor Majen Espvall, Mittuniversitetet, Sverige**
Majen Espvall disputerte for doktorgrad i sosialt arbeid ved Umeå universitet i 2001. Espvall ble dosent i sosialt arbeid ved Mittuniversitetet i 2008 og har vært ansatt som professor samme sted siden 1. januar 2015. Espvall har vært leder for avdeling for sosialt arbeid ved Mittuniversitetet og har hatt en rekke oppdrag som representant i fakultetsstyret og i universitetsstyret. I sin forskning analyserer Espvall hvordan velferdsstatens svekkelse påvirker betydningen av sosiale relasjoner og uformelle støtteordninger med spesielt fokus på økonomisk sårbarhet og langtidssykemeldinger. Nåværende forskningsprosjekt omhandler sosial kapital i marginaliserte områder og alderdom i distriktene. Etter avsluttet

sosionomutdannelse arbeidet Espvall ti år som sosialarbeider i kommunehelsetjenesten før hun i 1992 ble ansatt som adjunkt i sosialt arbeid ved Mitthögskolan (nåværende Mittuniversitetet). Espvall har erfaring fra undervisning, kursutvikling og -ansvar for et stort antall kurs på ulike områder og nivåer innen sosialt arbeid (sosionomutdanning på master- og ph.d.-nivå). Hun har nylig vært med å vurdere bachelorutdanninger i sosialt arbeid på oppdrag fra NOKUT.

- **Professor Karen Christensen, Universitetet i Bergen**

Karen Christensen tok hovedfag i dansk ved Universitetet i København i 1986, og hovedfag i sosiologi ved Universitetet i Bergen 1989. I 1997 disputerte hun for dr. polit.-graden ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiB, med en avhandling om hjemmebasert omsorg. Hun hadde flere forskningsstillinger finansiert av NFR før hun i 2000 ble førsteamanuensis i sosiologi ved Sosiologisk institutt, UiB. Fra 2009 har hun vært professor i sosiologi samme sted. Hun har hatt forskningsopphold ved City University, London (2005–06), og King's College, London (2011–13). I tillegg til å undervise og veilede lavere og høyere grads studenter, har hun siden 2005 veiledet og sittet i bedømmelseskomiteer (i Skandinavia) for en rekke ph.d.-kandidater. Hun har hatt mange verv ved Sosiologisk institutt, UiB, og andre steder, og har vært valgt instituttleder fra 2013 til 2017. Christensen har publisert bredt nasjonalt og internasjonalt innen temaer som omsorgstjenester for eldre og funksjonshemmede, velferds- og sosialpolitikk, kjønn og arbeid, samt de siste årene også migrasjon relatert til sosiale tjenester og velferdsstaten. Christensen har hatt, og deltatt i, flere NFR-finansierte forskningsprosjekter, og har også utviklet et nettverk til internasjonale forskere innen hennes forskningsinteresseområder.

Området helsevitenskap

- **Professor Anne Clancy, UiT – Norges arktiske universitet**

Anne Clancy er utdannet sykepleier og spesialsykepleier i pediatri fra 1979, med videreutdanning som helsesøster i 1984. Hun har siden 2003 arbeidet ved sykepleierutdanningen ved UiT Harstad. Hun avla doktorgraden i folkehelsevitenskap i 2010 ved Nordiska högskolan för hälsovetenskap i Göteborg med en avhandling om helsesøstertjenesten. Hun har bred vitenskapelig publisering nasjonalt og internasjonalt innenfor helserelaterte temaer, med spesiell vekt på profesjon, befolkning og etikk, men også pedagogiske og filosofiske spørsmål. Hun har forelest, veiledet og eksaminert kandidater på bachelor-, master- og doktorgradsnivå. Hun veileder nå en post doc.-kandidat ved Trinity College Dublin som oppgaveleder i et EU-Horizon 2020 prosjekt. Clancy har vært med i og ledet ansettelseskommisjoner for høyskole- og universitetsstillinger, fra lektor til professornivå. Hun var Høgskolen i Harstads (HiH) representant i fusjonsgruppen Helse og omsorg under fusjonsprosessen mellom UiT, HiN og HiH, og ledet gruppen for organisering av forskergruppene ved Institutt for helse- og omsorgsfag ved UiT etter fusjonen. Hun leder den tverrfaglige forskergruppen «Liv og livsmot» ved UiT. Clancy har vært med på utformingen av studieplan for master i klinisk sykepleie ved Nord Universitet, master i helsesøsterfag ved UiT, master i funksjonshemming og deltakelse, samt årsstudium i ledelse og styring ved HiH. Clancy var medlem av Rådet for sykepleieetikk fra 2007 til 2011, og ble i 2017 valgt som medlem i Regional etisk komité for Nord-Norge.

- **Professor Karen Søgaard, Syddansk Universitet, Danmark**

Karen Søgaard har siden 2008 vært professor og forskningsleder ved Institut for idræt og biomekanik, Syddansk Universitet. Hun avla sin doktorgrad i 1994 ved Universitetet i København på et tema innen menneskets fysiologi. Hun var mellom 1986 og 2007 tilknyttet det danske Forskningscenter for Arbejdsmiljø i forskjellige forskerstillinger, med flere lengre utenlandsopphold ved institutter i Vancouver, Canada og Sydney, Australia. I denne perioden ledet og koordinerte hun også nasjonale forskergrupper innen muskulære temaer og smerteforskning. Hun er medlem av internasjonale nettverk innen biomekanikk, kinesiologi og fysiologi, sitter i redaksjonen for flere fagtidsskrifter og har deltatt i fire store EU-prosjekter. Hun har publisert bredt i internasjonale fagfellevurderte tidsskrifter med over 200 artikler. Søgaard underviser og veileder på alle nivåer innen sitt fagfelt.

4 Appendiks II – Program ved institusjonsbesøk 14.–15. september 2017

Dag 1: Studiested Pilestredet

- 08.00–08.15: Komiteens formøte
- 08.15–09.00: Møte med ledelsen
- 09.15–10.00: Møte med tillitsvalgte studenter
- 10.15–10.45: Møte med bachelorgradsstudenter fra de fire fagområdene
- 10.45–11.15: Møte med mastergradsstudenter fra de fire fagområdene
- 11.15–12.00: Omvisning på studiested Pilestredet
- 12.00–12.45: Lunsj
- 12.45–13.45: Møte med ph.d-studenter
- 13.45–14.30: Møte med UFF-ansatte fra sosialt arbeid og sosialpolitikk og bibliotek- og informasjonsvitenskap
- 14.45–15.30: Møte med avtagere og praksisfelt
- 15.45–16.15: Møte med UFF-ansatte fra TKD, og fra SVA og SPS
- 16.15–16.30: Pause
- 16.30–17.15: Møte med direktør ved avd. for læringssenter og bibliotek, studiedirektør, forskningsdirektør, fakultetsdirektører ved hhv. HF og TKD
- 17.15–18.15: Sakkyndig komité oppsummerer dagen

Dag 2: Studiested Kjeller og studiested Pilestredet

- 08.00–08.45: Drosje fra Pilestredet til Kjeller
- 08.45–09.00: Komiteens formøte
- 09.00–09.30: Møte med lokal faglig ledelse fra studiested Kjeller og studiested Sandvika
- 10.00–10.45: Omvisning på studiested Kjeller
- 11.00–11.30: Drosje til studiested Pilestredet
- 11.45–12.30: Lunsj
- 12.30–13.15: Møte med dekaner og senterledere
- 13.30–14.15: Møte med UFF-ansatte fra de to fagområdene helsevitenskap og utdanningsvitenskap
- 14.45–15.45: Møte med ledelsen
- 15.30–17.00: Komiteens oppsummering

5 Appendiks III – Faggruppenes uttalelser

Om uttalelsene

Disse uttalelsene er skrevet av sakkyndige faggrupper, oppnevnt av NOKUT, for å vurdere om kvalitetskravet i § 3-8 (2) i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning er tilfredsstillende oppfylt for hvert bestemte fagområde. Kravet lyder: *Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.*

Det aktuelle fagområdet er knyttet til ett av de minst fire doktorgradsprogrammene høyskolen har valgt ut til å utgjøre grunnlaget for søknad om akkreditering som universitet, jf. forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning § 3-8 (3) og (4).

Faggruppene har en rådgivende funksjon overfor den sakkyndige komité, oppnevnt av NOKUT for å vurdere om høyskolen oppfyller kravene til å bli akkreditert som universitet

Uttalelsene er basert på institusjonens søknad og annet relevant materiale som NOKUT og/eller de sakkyndige anser som nødvendig for vurderingen. Den sakkyndige komiténs erfaringer fra institusjonsbesøk kan inngå i vurderingsgrunnlaget.

Uttalelsene er levert som vurderingsgrunnlag til den sakkyndige komité. Uttalelsene har ikke vært bindende for komiteens arbeid.

5.1 Bibliotek- og informasjonsvitenskap

Utdanningsinstitusjon:	Høgskolen i Oslo og Akershus
Ph.d.-område:	Bibliotek- og informasjonsvitenskap
Sakkyndige:	Louise Limberg Niels Dichov Lund
Saksnummer:	17/02075
Dato	26.10.2017

Der det forekommer «vi» i dette kapitlet, er det et uttrykk for de sakkyndige i faggruppen.

Oppsummering

Fagområdet bibliotek- og informasjonsvitenskap er en liten del av HiOAs samlede søknad.

Bibliotek- og informasjonsvitenskap (B&I) er en forholdsvis ung akademisk disiplin med røtter i tidligere yrkesutdanninger til bibliotekar. Ph.d.-utdanning på området ble innført først i 2013, og det er grunnen til at kun en disputas (2016) foreløpig er avholdt ved HiOA. Faget er bredt anlagt med ulike delområder, hvor HiOA presenterer tre temaer/forskningsfelter: *Kunnskapsorganisasjon og gjenfinning*, *Litteratur og bruker*, *Bibliotek og samfunn*. Dette gjenspeiler i stor grad en tradisjonell inndeling av faget i blant annet Sverige og Danmark.

B&I-fagets utvikling som akademisk disiplin og streben etter universitetsstatus følger en internasjonal utvikling over de senere tiår. Det har sine paralleller i Skandinavia ved at den daværende biblioteksskolen i København fikk en universitetslignende status i 1998, og den første doktorgradsdisputasen 2004 (dr.scient.bibl. 2006) og full universitetsstatus ble nådd i 2013 som en del av Københavns universitet. Högskolan i Borås (HB) fikk forskarexamensrett i 2010. (1995-2010 fantes en samarbeidsavtale med Göteborgs universitet (GU) som innebar at kandidat- og magisterutdannelse skjedde ved HB, mens eksamensretten for fil.dr. lå til GU. Forskerutdannelsen var likefullt plassert ved HB, og gjennomførtes med veiledere fra HB).

Den bredde som HiOA opprettholder gjennom de tre forskningsfeltene og forskergruppene viser en bred kompetanse blant forskere/lærere. Den er også fruktbar for disiplinen B&I, hvor den internasjonale utviklingen de senere år har beveget seg i retning av en større adskillelse mellom forskjellige deltemaer innen faget, som i sin tur har preget institusjoner med et annen overordnet faglig fokus, for eksempel Tampere, hvor Doctoral programme in Information Studies and Interactive Media liksom Doctoral programme in Interactive Technology har blitt overført til Faculty of Communication Sciences samt Doctoral programme in Information and Systems til Faculty of Natural Sciences. Ved Leeds University er Msc Information Systems en del av universitetets Business School, og PhD-utdannelsen er rettet mot temaer innen bedriftsøkonomi. Dette er en internasjonal trend. iSchools-nettverket, hvor HiOA er medlem, var et tiltak for å bevare og utvikle Informations-området og ikke splitte det i en rekke forskjellige disipliner. Bredden gjør det mulig å opprettholde og utvikle gode relasjoner mellom akademi og profesjonsfeltene.

B&I ligger under *Institutt for arkiv, bibliotek- og informasjonsfag*, med år 2017 ca. 700 studenter og 45 ansatte. Forskningsaktivitetene drives i tre forskergrupper (Informasjon og samfunn, Metadatabaserte informasjonssystemer, Litteratur- og kulturformidling), tilsvarende de tre forskningsfeltene som er nevnt ovenfor, og teller 20-30 medlemmer hver. De er sammensatt av senior- og juniorforskere, lærere og doktorgradsstudenter. Det finnes interne forbindelse mellom dem, og noen forskere er knyttet til mer enn én gruppe, noe som kan sees som en strategisk kvalitet.

Det er noe uklart når *arkiv*-området inkluderes og når det ikke gjør det. Man benytter betegnelsene B&I og ABI. Vi oppfatter det slik at B&I betegner *fagfeltet* mens ABI betegner *institusjonen* (instituttet). B&I finnes på alle nivåer, samt som enkeltfag for årsstudier og videreutdanning. Arkiv og dokument som emneområder finnes kun på bachelornivå og som videreutdanningskurs (i Arkivakademiet). Det er uklart i søknaden hvorfor de ikke finnes igjen på høyere nivå.

Av søknaden er det vanskelig å se nærmere detaljer, eksempelvis om det finnes en formulert forskningspolitikk/-strategi ved instituttet, og noen (eventuell) forskningsmessig prioritering. Det er uklart angitt hva som prioriteres og konkret hva man forsker på innen de tre forskningsfeltene. Forskningsresultater og lignende kan man lese ut av enkeltforskeres publikasjoner, men gruppene og instituttets forskning fremgår ikke på noe samlet, tydelig vis. Vi etterspurte mer konkret informasjon og fikk supplering (23.8.) som hjalp oss bedømme disse spørsmål (se nedenfor, avsnitt 2.5)

Beskrivelse av doktorgradsområdet

Presentasjon av doktorgradsprogrammet og relaterte studieprogrammer på master- og bachelornivå

Utdannelsene på bachelor- og mastergradsnivå i bibliotek- og informasjonsvitenskap, samt arkivvitenskap, utgjør et grunnlag for ph.d.-utdannelsen (søknad s. 130). Til tross for dette rekrutteres bare en knapp tredjedel av instituttets doktorgradsstudenter fra dets mastergradsprogrammer (jf. Søknad s. 135). «Doktorgradsstudiet i bibliotek- og informasjonsfag har tre kjerneområder: Kunnskapsorganisasjon og gjenfinning, Litteratur og bruker, samt Bibliotek og samfunn. Hovedfokus i faget ligger på relasjonen mellom et informasjonsorganiserende system, for eksempel et bibliotek i fysisk og digital form, og faktiske og potensielle brukere av dokumentene i systemet» (Søknad s. 215).

Utdannelsens sentrale del er en avhandling (monografi eller artikkelbasert) tilsvarende 145 studiepoeng og en kursdel på 35 poeng. Programmet har for øyeblikket 24 doktorgradsstudenter, og har sammenlagt tatt opp 25 i perioden 2013-2016. Den første disputasen fant sted i 2016.

Man omtaler to (på andre steder i søknaden én) disputaser 2013-2016, og forventer én i 2017 (vedlegg s. 402). Det er vanskelig å få pålitelig og tilstrekkelig informasjon i vedleggenes prosjekttabeller (s. 279-315).

Hva angår pågående doktorgradsprosjekter omtaler B&I (per 9.3.2017) 22 prosjekter – fordelt over de tre delområdene. En del av disse synes samtidig å høre hjemme ved andre institusjoner, og to av dem gjør det delvis. De fleste arbeidene skrives på engelsk (jf. <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/SAM/Ph.d/Bibliotek-og-informasjonsvitenskap/Ph.d.-prosjekter-uten-veileder-PBIB/Paagaende-ph.d.-prosjekter-i-bibliotek-og-informasjonsvitenskap>).

I følge tabell 36 i søknaden rekrutteres 29 % av doktorgradsstudentene blant HiOAs egne mastergradsstudenter, 42 % fra andre norske universiteter og høyskoler, samt 29 % fra utlandet. Fordelingen av rekruttering fra forskjellige læresteder synes formålstjenlig for å skape et levende og åpent forskningsmiljø. Man kan sammenligne med 26 doktorgradsstudenter i kulturstudier ved Høgskolen i Sørøst-Norge, jf. <https://www.usn.no/stipendiater/category30553.html> (17/8).

Relasjonen til andre institusjoner/utdannelse

B&I ved HiOA er det store norske miljøet for fagfeltet, men har beslektede og muligvis konkurrerende utdannelse ved andre læreseter. I søknaden nevnes (f.eks. s. 215ff) informasjons- og medievitenskap ved Universitetet i Bergen og kultur og litteratur ved Universitetet i Tromsø. Så vidt vi kan se finnes det også lignende IT-utdannelse (datagjenfinning) ved NTNU i Trondheim, liksom det finnes kulturstudier med forskerutdanning ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Evalueringsrapporten for mastergradsprogrammet (se nedenfor) løfter samtidig frem B&I-fagets betydning for studier av informasjons- og bibliotekspolitikk i Norge. Disse eksemplene viser at det finnes berøringspunkter og iblant konkurrerende utdannelse og forskningsmiljøer ved andre læreseter. Forholdet mellom disse går ikke tydelig frem av søknaden. Vi etterspurte derfor kompletterende informasjon omkring disse spørsmål.

Den etterspurte kompletterende informasjon fra HiOA (23.8) indikerer at det finnes noe felles og til dels overlappende utdanning og forskning ved disse forskjellige institusjonene. Det foregår visst samarbeid med NTNU angående modellering av metadata og lignende. En vesentlig forskjell mellom HiOA og NTNU gjelder at B&I fokuserer på interaksjon mellom brukere og informasjonssystem, ikke systemene i seg selv. HSN fokuserer mer på almen kulturpolitikk, mens HiOA har en vekt på litteratur- og kulturformidling. Her er det også et visst samarbeid mellom institusjonene. UiT er en viktig samarbeidspartner som det sentrale norske miljøet for dokumentasjonsvitenskap, som er et betydelig smalere område enn det brede B&I-fagfeltet ved HiOA. Slik ser vi – om enn noe kortfattet – både forskjeller og felles interesser mellom HiOA og de øvrige institusjoner.

Vurdering av doktorgradsområdet

Det er en god overensstemmelse mellom utdanninger på bachelor- og mastergradsnivå og ph.d.-programmet – bortsett fra arkivfeltet. Mye taler for at området utgjør en naturlig del i sammenhengen. Med en synlig plass i norsk forskerutdanning innen en slik institusjonell utdanningsmessig ramme vil området ha en klar samfunnsrelevans. Ut over grunnutdannelse i bibliotek- og informasjonsvitenskap rekrutterer man fra andre fagområder ved HiOA, f.eks. Institutt for informasjonsteknologi og fra TKD. Andelen 29 % kan ha fordeler og ulemper. For videre utvikling og inspirasjon i fagområdet vil det neppe være formålstjenlig om det relative antallet rekruttert fra den egne mastergradsutdannelsen blir for stor.

Søknaden formuleres optimistisk når det gjelder gjennomstrømmingen på kort sikt, spesielt når man ser på tidsplan for disputaser 2016-2018 (figur 46). Man tar et forbehold om at antallet disputaser kan vise seg ikke å følge tidsplanen, men hevder likevel at NOKUTs krav for treårsperioden vil bli oppfylt. Å forutse doktorgradsstudentenes tidstabeller og gjennomstrømming, gir som kjent usikre prognoser.

Institusjonens valg av indikatorer

Beskrivelse av høgskolens valg av indikatorer og hvordan det er begrunnet

Indikatorene styres av NOKUTs krav for akkreditering som universitet.

For B&I-området har HiOA valgt følgende indikatorer: 1) forsknings- og utviklingsarbeid: kjerneområder og relasjoner til andre universiteters forskning/studieprogram, publiseringsaktivitet/produktivitet samt sampublisering, andel ekstern forskningsfinansiering, ansattes kompetanse, antall doktorander; 2) utdanning: rekruttering til ph.d.-utdanning, kvalitet og yrkesrelevans/relevans for profesjonell praksis i utdannelsene, hvor fornøyde studentene er med utdannelsene, antall studenter per årsverk, antall poeng ved opptak av nye studenter; 3) videre ambisjoner, internasjonal kvalitet.

Vurdering av indikatorer

De indikatorer HiOA har valgt følger nøye NOKUTs veiledning. Deres tyngdepunkt ligger på kvantitativ informasjon, det vil si tall, kurver og tabeller. Her finnes mindre vurderinger av analytisk karakter, heller ikke mye sammenligninger eller kontekstualisering. Vår evaluering rettes mot B&I med fokus på indikatorer som angår kvalitet i forskning (kap. 3) og forskerutdanning (kap. 6) og sammenhengen mellom disse på bachelor- og mastergradsnivå, og til en viss grad tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk (kap. 7). Visse indikatorer er utydelige, siden B&I ikke kan utskilles fra det som gjelder hele SAM-fakultetet (f.eks. s. 56 og s. 216f). Selv i søknadens kap. 3 om utviklingsarbeid er B&I nærmest usynlig.

Oppsummerende mener vi at søknaden er altfor kortfattet og overfladisk med tanke på B&I-fagets forskningsvirksomhet, dets retning, utvikling og resultater med relevans for academia og samfunnet. Den etterspurte supplerende informasjon (23.8.) har gitt et betydelig bedre underlag for vurdering av denne virksomheten og dens kvalitet.

Vi etterspurte tydeligere informasjon om forholdet mellom B&I-faget ved HiOA og andre norske læresteder som driver forskning og utdanning på lignende områder. Også slik informasjon fikk vi 23.8., og dette underletter vår vurdering av dette spørsmålet (jf. avsnitt 2.1 ovenfor). Videre har vi nøye ettergått forskernes aktiviteter og resultater, som vi samtidig fikk supplerende informasjon rundt,

Vi mener også at B&I-faget (undervisning og forskning) ved HiOA bør settes inn i en videre internasjonal kontekst, ettersom det er unikt i Norge. Her hadde det trengs indikatorer for sammenligning med lignende institusjoner fra i det minste Skandinavia og Norden. Vår vurdering gjør visse slike sammenligninger. Dette handler om annet enn internasjonale rangeringer (kap. 8).

Vurdering av kvalitet i utdanning

Søknaden gir sparsomt underlag for vurdering av kvalitet i bachelorgradsutdannelsene innen B&I og arkivvitenskap. Antall søkere til bachelor- og mastergradsutdannelsene kan ikke ses separat, ettersom slike tall angis for hele HiOA (søknad s. 100). Antall studenter som gjennomfører studiene på normert

tid angis fakultetsvis (s. 101). Antall studenter som har avlagt eksamen på bachelor- og mastergradsnivå innen B&I og arkivvitenskap viser en økning for arkivvitenskap i 2012-2016, mens antallet uteksaminerte studenter i B&I har sunket mellom 2012 og 2016 (s. 111). Det er uklart hva forklaringen er til dette. På mastergradsnivå har antallet uteksaminerte studenter økt kraftig fra 9 (2012) til 19+3 (2016). Studentgjennomstrømningen på normert tid på bachelorgradsutdanningene er drøyt 50 % – på den lavere delen av HiOAs gjennomsnitt –, og på mastergradsnivå 14-33% – også på HiOAs lavere nivå (jf. suppl. s. 92). På s. 238 angis at andelen av et bachelorgradskull som går direkte videre til mastergradsstudium (heltid) ved ABI ligger på ca. 15-17 % under de siste tre år. Dette kan sies å være en utfordring for programmet og for instituttets profil.

Vårt beste underlag for å vurdere kvaliteten i utdannelsen er en ekstern evaluering av de to mastergradsprogrammene 2016, hvor resultatene av vurderingene siteres i søknaden (søknad s. 219, jf. <http://www.hioa.no/Hva-skjer/God-evaluering-av-bibliotekmasterne>). Den konkluderer at mastergradsstudiene i B&I-faget legger et godt grunnlag for forskerutdanning, at den har en spesiell profil som kombinerer faget bibliotek- og informasjonsvitenskap med kulturformidling og litteratursosiologi – og at man står særlig sterkt i emnene gjenfinning, kunnskapsorganisering og informasjonsatferd – ved sammenligning med andre lignende utdannelser i Norge. Evalueringen løfter videre frem at utdannelsene ligger på et internasjonalt sett stabilt og høyt nivå. Utdannelsens samfunnsrelevans liksom forskningen innen B&I er høy, ifølge evalueringen.

Dette tyder på en sterk mastergradsutdanning av høy kvalitet, både med hensyn til vitenskapelighet og samfunnsrelevans. Vi har ingen grunn for å motsi disse evalueringresultatene eller for å peke på svakheter i B&I-utdannelsene. Det skulle være interessant fremover å få belyst hvordan studenter med eksamen fra de forskjellige utdannelsene møter arbeidslivet og kommende yrkeskarriere.

Mye tyder på at fagets sammensetning ligner en tradisjonell bibliotekarutdanning med ganske stor bredde og med studieplaner som forholder seg til instituttets nevnte tre forskningsområder. En enkelt stikkprøve fra ABIs nettside om mastergradsemner (2016) kan med utgangspunkt i kursplan og litteraturliste vurderes som relevant, solid, aktuell og internasjonalt orientert. Læreboken/antologien *Litteratur og kulturformidling* fra 2015 (skrevet ved ABI – men tittel som samsvarer med forskergruppens navn) viser både et kompetent nivå og en bredde, og benyttes på tilsvarende utdanning i Danmark.

Til slutt vil vi peke på at på bachelorgradsnivået gis omtrent halvparten av undervisningen av høgskolelektorer uten forskerutdanning, noe som er i overkant, og som gir en utfordring hva angår balansen mellom arbeidsoppgaver som undervisning og forskning for de ansatte. Et universitet fordrer normalt en jevn fordeling, og dette synes i skrivende stund ikke å være tilfellet (søknad s. 92f, s. 220). Man aner kun en vag strategi innfor dette problemet (jf. suppl. 23.8), liksom det heller ikke synes å være hverken praksis eller strategi for undervisningsspråk: norsk og/eller engelsk benyttes i forskjellige emner og sammenhenger, slik det i dag er en vanlig strategi for universitetsstudier.

Hva angår forskerutdannelsen har vi sett på den informasjon som finnes på institusjonens nettsider om kursinnhold, krav og forutsetninger for avhandlingsarbeidet, veiledning og disputas. Dette tyder på en god avveining mellom kurs og avhandlingsarbeid. Vi finner også en god balanse mellom obligatoriske emner, som sammen skaper et overblikk og en bred kunnskap om bibliotek- og informasjonsvitenskapens teorier og delområder, og valgfrie emner som gir mulighet til profilering og fordypning på de områder som studenten spesialiserte seg i gjennom avhandlingsarbeidet (s. 152f).

Vurdering av kvalitet i forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid

Som nevnt ovenfor gir søknaden et knapt grunnlag for å kunne vurdere kvaliteten i den bibliotek- og informasjonsvitenskapelige forskningen ved HiOA. Den begrenses til forskningens fordeling på ulike delområder samt organisering i forskergrupper. Institusjonens nettsider gir noe fyldigere informasjon. Vi etterspurte mer utførlig og konkret informasjon om institusjonens forskning, både konkrete prosjekter, forskningsresultater og vurdering av forskningens relevans, så vel akademisk og for samfunnet generelt (jf. suppl. 23.8) Det som fremgår av den samlede dokumentasjonen er at forskningen på B&I-området ved HiOA har bredde og dybde. Den fordeles på de ulike ovennevnte delområder, som innebærer at det gjelder både Informasjon og samfunn, Litteratur- og kulturformidling og Metadatabaserte informasjonssystemer. Flere større prosjekter er gjennomført med resultater som vitner om akademisk kvalitet og relevans for samfunnet, f.eks. PLACE 2007-12 (Bibliotek og samfunn), mens området litteratursosiologi og -formidling har vært sentralt siden begynnelsen av dette århundre, utviklet markant de siste år og utmerker seg i en nordisk sammenheng (kultur- og litteraturformidling). Blant annet har man drevet forskning i samarbeid med Swedish School of LIS om e-bøker mm. Forskningsområdet Metadatabaserte informasjonssystemer kan vise til prosjektet «Transformation, Organization and Retrieval of Cultural Heritage» (TORCH), samt forskning omkring bruk av informasjonssystemer liksom algoritmer for anbefalinger av bøker basert på brukerbeskrivelser.

Basert på disse mer konkrete presentasjoner av forskning og publiseringer på de tre delområdene som kjennetegner forskning og utdanning i B&I ved HiOA, anser vi at forskningen har både bredde og kvalitet. Den oppgitte mengden forskning og publikasjoner er knappst imponerende i et historisk perspektiv, noe vi mener henger sammen med B&I-fagets korte historie som forskningsområde ved HiOA. Publisering i nivå 2-tidsskrifter er ikke stor (suppl. s. 109), publikasjonspoeng per årsverk er begrenset, om enn økende (suppl. s. 107, 113). Det som sies om sampublisering i søknad s. 217 fremstår som noe irrelevant.

Likevel ser vi et økende antall publikasjoner de senere år. Den pågående forskningsvirksomheten tyder på initiativ og dynamikk i kombinasjon med akademisk skarphet.

Ekstern finansiering av forskning er ganske begrenset. Et omfattende forskningsprosjekt på ABM-området 2016-2019 finansiert av Norges forskningsråd med 15 millioner kroner, med B&I ved HiOA som koordinator (søknad s. 215f). Prosjektet «Evolution of reading in the age of digitalisation (E-READ) 2014-2018 finansieres av COST (European Cooperation in Science and Technology) (suppl. s. 313). De har ingen prosjekter i Horizon 2020 (suppl. s. 97ff) eller strategiske partnerskapsprosjekter (suppl. s. 102ff).

I tale om biblioteks- og bibliotekartradisjonen har spørsmålet om profesjonsutdanning vs. universitetsutdanning vært sentral og betent i flere tiår. Det innebærer at spørsmål om eventuelle konflikter mellom profesjonens og akademiets interesser må håndteres. I HiOAs tilfelle synes en god balanse mellom disse ulike interessene å prege utdanning og forskning, som i sin tur bidrar til en god relasjon mellom B&I-forskning og bibliotekenes profesjonelle felt. Den synes også å ha betydning for lovgivning for biblioteksektoren (f.eks. PLACE-prosjektet, ifølge Evaluation of Social Science

Research in Norway; Societal relevance: Impact case study Panel 2: Nordic Languages and Linguistics – jf. suppl. 23.8.).

Dokumentasjonen fra 23.8. viser også hvor mange av forskergruppenes medlemmer som de senere år har bidratt i kulturkonferanser, almene tidsskrifter, radio/TV mm. – noe som peker på en klart synlig forsknings-impact.

Medlemskap siden 2014 i iSchools – som eneste norske medlem – er positivt og belysende (<http://www.hioa.no/Om-HiOA/Fakultet-for-samfunnsvitenskap-SAM/ABI/iSchools>). iSchools er en forkortelse for «Information Schools», og er siden 2005 en internasjonal sammenslutning for akademiske utdannelser innen «the information field» for å fremme undervisning og forskning på dette området (informasjonsbruk, IT-teknikk mm.) – men med stor variasjon når det gjelder fokus, utdanningsnivåer mm. Bakgrunnen finnes i 1980-tallets USA og har spredt seg i Europa i løpet av det siste tiåret til det nå har over 70 institusjonsmedlemskap. I Norden er også IVA/KU, BHS ved Högskolan i Borås og Universitetet i Tampere medlemmer. HiOA B&I er medlemmer i den laveste kategorien (tier 3), ettersom høyere medlemskap forutsetter sterkt etablerte ph.d.-program og betydelig ekstern forskningsfinansiering.

Foruten iSchools er B&I ifølge søknaden involvert i adskillige fagområde-/forskningsnettverk – selv om de ikke er blant de fremste av HiOAs institutter – som Bobcatts, Erasmus, Nordplus og eksempelvis Nasjonalt fagråd for informasjonsvitenskap. Videre har de nære og gode kontakter med de skandinaviske søsterinstituttene. I øyeblikket pågår et betydelig internasjonalt samarbeid i forskningsprosjektet KULMEDIA (søknad s. 215), TORCH og gjennom UTFORSK (søknad s. 216).

Vurdering av kvalitet i faglig utviklingsarbeid

Søknaden viser HiOAs generelle strategier og ambisjoner når det gjelder satsninger på kvalitet i utviklingsarbeid på de forskjellige fagområder. Vi finner det vanskelig å skille ut noe som spesifikt angår B&I. De almene satsningene gjelder tre områder: 1) forskerutdannelser som skal utdanne en ny generasjon arbeidskraft på områder med kort forskningstradisjon, 2) etablering av forskergrupper og 3) krav til forskerkompetanse ved nyansettelser. Om disse prinsippene følges, kommer de også til å styrke B&I-fagets utdanninger og forskningsvirksomhet.

Samlet vurdering

På grunnlag av gjennomgangen ovenfor og vår vurdering av ulike aspekter for HiOAs søknad om akkreditering som universitet, sammenfatter vi vår uttalelse som følger:

1. Instituttets brede forskningsfelt med utdannelser på alle nivåer utgjør et sterkt miljø dels nasjonalt og dels ved internasjonal sammenligning (jf. ovenfor om oppdeling av B&I til ulike fag og fakulteter). B&I-faget er unektelig lite til sammenligning med andre emneområder ved HiOA. Et spørsmål er hvorfor HiOA legger dette lille fagområdet til grunn for søknaden om å bli universitet. Et argument for dette er trolig at B&I markerer en bredde i HiOAs samlede utdannelses- og

forskningsprofil. Fagområdet har ett av to ph.d.-programmer fra det samfunnsvitenskapelige fakultetet, og dette kan ses som en styrke.

2. Doktorgradsprogrammet omfatter i øyeblikket 24 doktorgradsstudenter, og har et innhold som fremstår som adekvat med tanke på bredde og dybde i forskerutdannelsen. Avveiningen mellom avhandlingsarbeidet og kursene gir godt rom for det selvstendige forskerstudiet. 24 doktorander kan fremstå som få til sammenligning med andre fagområder og fakulteter ved HiOA, men i et internasjonalt B&I-perspektiv er det et høyt antall. Eksempelvis har store universiteter som Uppsala 9 doktorander og Lund 6 doktorander innen B&I. Forskerutdannelsen i B&I ble til først i 2013 og har derfor hittil resultert i bare én disputas. Prognosen om 5 disputaser per år 2017-2018 fremstår som urealistisk, men muligheten for å uteksaminere 3-4 fremstår som mer troverdig. Ph.d.-programmet har tydelig sammenheng med utdannelser i arkivvitenskap og B&I-utdannelser på bachelor- og mastergradsnivå. Den gode kvaliteten på mastergradsprogrammet, ifølge ekstern evaluering, bør ha betydning for den fortsatte forskerutdannelsen, mener vi, selv om den interne rekrutteringen ikke er spesielt stor.
3. HiOAs valg av indikatorer følger NOKUTs veiledning for akkreditering som universitet. Vi har funnet indikatorene i overkant preget av kvantitative mål, hvor vi savner mer konkrete og utførlige beskrivelser av pågående virksomhet innen forskning og utdanning. Søknaden fremstår ikke spesielt oversiktlig. Den kompletterende informasjon vi etterspurte har gitt et nødvendig og bedre grunnlag for vår vurdering. At dokumentasjonen har vært såpass oppstykket har gjort det vanskeligere å holde overblikket.
4. Den eksterne evalueringen av B&Is mastergradsprogrammer fra 2016, liksom evalueringer av visse forskningsprosjekter, peker på høy kvalitet i utdanning og studier med henblikk på relevans for academia såvel som samfunnet for øvrig. Program og aktiviteter med fortsatte eksterne evalueringer skaper gode forutsetninger for å opprettholde og utvikle kvaliteten.
5. Det samlede inntrykket av forskningsvirksomhetens kvalitet er godt. Den informasjon vi har fått hva angår forskningsprosjekter, deres resultater og relevans for videre forskning peker på høy kvalitet såvel vitenskapelig som for profesjoner på B&I-området, og for samfunnet i videre forstand. Den humanistisk orienterte forskergruppen – ved det samfunnsfaglige fakultet – synes vel profilert som humaniora.
6. B&I-forskningens nivå av ekstern forskningsfinansiering er begrenset.
7. Søknaden viser et batteri av satsninger på videre utvikling av kvalitet på forskjellige fagområder ved HiOA. Her savner vi presiseringer som spesifikt gjelder B&I.

Institusjonen og dens virksomhet er stor og bred i et internasjonalt perspektiv. Det er tydelig at forskning, forskerutdanning og utdannelser drives i et sammenhengende miljø, hvor fagområdets forskjellige deler gjenspeiles i de forskjellige utdannelses- og forskningsprogrammene. Samtidig fremstår B&I som lite til sammenligning med HiOAs andre fakulteters utdannelser og forskningsvirksomheter. Kun én disputas på fagområdet synes lite. Det oppgitte potensialet for økt antall disputaser de neste årene fremstår som optimistisk, men en betydelig økning av antallet uteksaminerte på ph.d.-nivå synes troverdig med hensyn til den sene oppstarten og antallet doktorgradsstudenter som nå går på programmet. Andelen eksternt finansierte forskningsprosjekter er begrenset og krever strategiske satsninger for å økes. B&I deltar i nasjonale og internasjonale nettverk av betydning, der medlemskapet i iSchools er et viktig eksempel. Kompetanseheving blant lærerne til førstekompetanse bør være et prioritert område. Den opprettholdt bredden i faget skaper positive relasjoner mellom forskning, utdanning og profesjonell praksis. B&I-miljøet fremstår gjennomgående dynamisk og aktivt. Vår samlede vurdering lander på at kvaliteten i B&I-utdannelsene på alle nivåer

(bachelorgrad – ph.d.) liksom forskningen i bibliotek- og informasjonsvitenskap kommer til å bidra til å oppfylle de kriterier som kreves for akkreditering som universitet.

5.2 Helsevitenskap

Utdanningsinstitusjon:	HiOA
Ph.d.-område:	Helsevitenskap
Sakkyndige:	Anne Clancy Karen Søgaaard
Saksnummer:	17/02075
Dato:	02.10.2017

Beskrivelse av doktorgradsområdet

Presentasjon av doktorgradsprogrammet og relaterte studieprogrammer på master- og bachelorgradsnivå

The PhD programme in Health Sciences at HiOA was established in 2013 and had per Jan. 1. 2017 admitted 57 candidates. The programme is multidisciplinary and recruits students from 12 master programs (annually approximately 80 graduating candidates). The master programmes have an uptake from 10 bachelor programmes for professions. Health science has 16 research units and the 13 are directly involved in the doctoral programme. Four institutes at Health Science have PhD students enrolled in the programme and they collaborate with Faculty of Technology, Art and Design. This adds a dimension of innovation and welfare technology to the traditional health professions. Collaboration is also established with external national PhD programmes within pharmacy and community health services. Additionally, it is prioritized that the PhD programme offers a grounding in the local community and businesses by collaboration in some PhD projects, allowing field work in different settings and constellations.

All faculty members involved in the PhD programme have professor or associated professor qualifications, and more than 50% are professors. In the programme there is a good student/faculty full time positions ratio (57/9,5) and HiOA have been able to recruit professors in both midwifery and occupational therapy. Around 20% of the PhD students are recruited internally from HiOA with a similar fraction being international students. The PhD programme was certified in 2013 and has steadily increased the number of enrolled students. Even if not all enrolled students complete their PhD, the minimum of 5 dissertations a year over a three year period seems a realistic perspective for the Health Sciences in the near future.

The related studies on master's level consist of 13 programmes. In the master's programmes at the Health Sciences about 80% of the faculty staff are associate professors. This is well above the required minimum of 50% and 20 % with professor competence.

In the bachelor's programme at the Health Sciences about 40% have associate professor competence which is well above the required 20%. The programme has had a steady increase in student uptake since 2011 with around 1000 candidates reaching completion in 2016.

All together less than 50% of the staff at the health sciences have associate professor competence, if calculated based on full time equivalents (FTE)

Vurdering av doktorgradsområdet

The PhD programme for the Health Sciences has PhD students at 4 institutes: Health care and health promotion, Physiotherapy and Health science, Occupational therapy and orthopaedic engineering have in total 13 research groups. Together, these research groups cover 12 of the master's programmes hosted at the Health Sciences and in addition cover two other HiOA internal masters on Public health and Social subjects.

Among the programmes offered at HiOA the bachelor's programmes hold 60%, master's programmes 33% and doctoral programmes 7% of the portefolio. 13 of the professions' bachelors qualify for uptake on 12 of the 13 master's programmes offered at the Health Sciences at HiOA. In 2015, 80 candidates graduated from these 12 master's programmes. The master's programmes are continuations of the professions' bachelors and the PhD programmes are firmly connected to practice.

The PhD programme aims to cover research within all aspects of health. This multidisciplinary approach is fostered by letting the doctoral students from the different health professions share some formal educational courses in the PhD programme.

The PhD programme in Health Sciences fully covers the professional profile of HiOA, as health sciences, the education of health professionals, and development of the health professions are main focus at the institution. The Health Sciences offer a broad range of related courses both at master's and bachelor's level and these are attracting a growing number of students. The perspectives of the future societal challenges with health care are well integrated in the research groups responsible for development of the master's programmes. This includes the technological perspective and the focus on a multidisciplinary approach, requesting collaboration between different health professions. This provides a good background for the PhD programme, and based on the titles of both finished and current PhD projects, there is diversity in the topics covered in the doctoral theses.

Institusjonens valg av indikatorer

Beskrivelse av høgskolens valg av indikatorer og hvordan det er begrunnet

Chosen indicators for high international quality are for research: publication per FTE, associate professor share of all FTE, external funding, and involvement in international collaboration as publication with external co-authors network. For teaching the chosen indicators are: percentage of graduating students, «konkurransespoeng» for bachelor student admission, associate professors in FTE, student/FTE ratio, student evaluation, student applications, relevance for profession, student satisfaction, external funding.

HiOA has chosen to benchmark research on internationally recognized measures for quality in research and teaching as they are defined in international ranking scales. Two highly ranked

Norwegian universities with the highest degree of similarity regarding professional education within health and care, Norwegian University of Science and Technology (NTNU) and University of Oslo (UiO) are chosen for comparison purposes.

Vurdering av indikatorer

All in all these indicators are a fair and well considered choice. HiOA is too new an institution to be on ranking lists and the general criteria for teaching quality are broad and not well defined. However, as evaluators we have discussed and included other measures in the evaluation and questioned some of the chosen markers.

International high quality should also include international collaboration, student exchange and the opportunity to study abroad, courses given in the English language, international students with a corresponding infrastructure and work facilities for the students. In relation to education, it would be more consistent to work with the same criteria as in the internal quality report from HiOA 2014-15. (Supplement p. 81) where five dimensions have been set for quality assurance: admission level, infrastructure, programme plan, professions benefit, social relevance).

Another relevant indicator on international collaboration could be the link between the international co-authors on papers and the placements abroad for the students in the PhD programme. In a strong research group the senior researchers, contacts should benefit the students and facilitate their introduction to strong international research groups.

It can be discussed whether collaboration with high ranking universities is an indicator of quality. That will depend on which research group you collaborate with as not all research groups in highly ranked universities are of high quality.

It can be questioned if the chosen indicators specifically target the quality within education of health professionals and if it includes the practice component or covers the practice aspect.

In a long term perspective the comparison with UiO and NTNU is a relevant choice as there is no reason why research in health professions other than medicine should not be competitive with the research at these two chosen universities. However, it is clear that UiO and NTNU have different profiles with research areas with much longer history and therefore higher scores on the traditional ranking scales than HiOA.

Currently, it will be very difficult to suggest comparable national or international institutions that are more appropriate for comparison.

Vurdering av kvalitet i utdanning

HiOA shows in general a high performance score on teaching quality. The students score that they are satisfied with their study conditions and the studies are relevant for the professions they are preparing to join. It is not possible to read directly the percentage of enrolled students who graduate, but study activity measured as points is relatively high and increasing over latter years.

It is stated that the Health Sciences has an external funding of NOK 30 mill. for projects within education. This is not compared to other institutions but shows that it is prioritized area within the research groups.

One of the most important of the HiOA's chosen indicators for high quality in education is the associate professor component of all FTE, which is below 50% for the Health Sciences. This is lower than University of Agder (UiA) and University of Stavanger (UiS) but still above the demand from NOKUT in Academic Supervision Regulations. Also students per FTE are higher than at the traditional discipline oriented universities NTNU and UiO, which probably is to be expected for a professions oriented institution as HiOA. Weakest part may be the «quality of incoming students» as the «konkurransespoeng» are low compared to UiO and NTNU. However, this may just be a reflection of the high criteria for uptake in the medical education, which HiOA does not offer.

A number of the academic staff work closely with the practice arenas and have updated knowledge from professional practice. This closeness to practice and students in placements can contribute to improve the quality of professional skills and training. Currently, in the development of teaching, the element of high external validity of the chosen curriculum and the knowledge of the skills and processes in the profession may lead to new, highly relevant branches of metaresearch. This relates to implementation of research into practice and the barriers and facilitator for integrating research questions evoked by practical experiences. Such new trends may be facilitated by teachers from the professional practice. However, currently this remains to be shown at HiOA but may to some degree compensate for not scoring exceptionally high on the traditional indicators for teaching quality

Vurdering av kvalitet i forskning

Health Sciences has a low publication rate of 0,5 publications per UFF (positions ascribed to teaching, research, and dissemination) in 2015. It is 0.67 calculated for the four institutes which participate in the PhD programme in Health Sciences. However, compared to other institutions within health sciences it has a large total number of publication points, and presents as a strong national research environment within the academic field. In 2015 the faculty of Health Sciences held the highest production within HiOA with 160 publication points. More than 83% of the publications from Health Sciences are in international journals, and 40% are with international co-authors. The low performance on the publication indicator probably reflects the low share of associate professors. Below 50% of all FTE for the four institutes are at associate professor level compared to 80% and 96% at comparable institutes at UiO and NTNU, and a lower percentage of time dedicated to research activities.

The four institutes are involved in 23 projects with external funding of around NOK 40 mill (2012-2015) from either the National Research Council of Norway or international funding such as Horizon 2020, Cost networks, Erasmus and strategic partnerships projects. This can indicate that there is a high level of international collaboration and an ability to attract international funding.

Vurdering av kvalitet i faglig utviklingsarbeid

The research based development of the health professions and the related research profile within health sciences at HiOA are described, but no specific indicators are given for evaluation.

The development of the educations are based on the combination of scientific evidence, development of the professions and empirical experience. It is also emphasized as a high priority that the theoretical curriculum and scientific evidence must be meaningful for the student within a relevant practical context. The aim is that evidence based practice is interpreted as the ability of the student and lecturers to request, identify, appraise and use existing research in practice and education.

The establishment of a PhD programme and the increasing number of PhD students may in itself be an indicator for a development towards a more evidence based development of the health professions. Further, it is described that the progress towards increased quality in both research and education is secured by a systematic plan for follow up on the quality development.

It is a weakness that there is no description of a systematic involvement of the working life health professions organisations in the development of the PhD programme and the master's programmes covered by the PhD programme. This could have secured a practice oriented research development.

Samlet vurdering

The overall evaluation of the PhD programme at Health Sciences at HiOA is that the program is moving in a positive direction and currently is just about reaching the international standards for a university level based on the chosen indicators. The institution has set realistic milestones for an ambitious process of increasing research activity and raising the standard for research based teaching in health related professions. The development process will be fostered by an increase in the number of employees with more time for research, and developing the education of professionals based on curricula that integrate current evidence and solid professional skills.

The total amount of publications in international journals from HF is high but calculated as ratio for each FTE the output can be regarded as modest or low. HiOA systematically works with incentives for more publications per FTE and to increase the percentage of employees with qualification with associate professor/professor competence. Health Science has a reasonable balance between students and FTEs even though the ratio could be improved, it satisfies NOKUT's criteria.

The PhD program in the Health Sciences represents a development of the health professions within health science. The program is firmly rooted in a number of strong research groups, reaching critical mass for a thriving research environment at HiOA even though only about 50% of the employees are yet actively taking part in the research processes. The PhD program overall is a good reflection of the bachelor's and master's programmes offered at the Faculty of Health Sciences.

5.3 Sosialt arbeid og sosialpolitikk

Utdanningsinstitusjon:	Høgskolen i Oslo og Akershus
Ph.d.-område:	Sosialt arbeid og sosialpolitikk
Sakkyndige:	Majen Espvall Karen Christensen
Saksnummer:	17/02075
Dato:	3.11.2017

Der det forekommer «vi» i dette kapitelet, er det et uttrykk for de sakkyndige i faggruppen.

Beskrivelse av doktorgradsområdet

Presentasjon av doktorgradsprogrammet og relaterte studieprogrammer på master- og bachelorgradsnivå

Bachelor

Etablering, innhold og gjennomstrømning:

Studieprogrammet Sosialt arbeid er et bachelorprogram ved Institutt for sosialfag, et av instituttene som hører til Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM) ved HiOA. Instituttet utgjør det største fagmiljø for sosialfag i Norge. Bachelorprogrammet ble etablert i 2001. De siste årene har antallet ferdige kandidater fra programmet ligget stabilt på omkring 100 kandidater, selv om det er registrert en nedgang fra 2016 til 2017 (se oversikt nedenfor). Bachelorstudiet kvalifiserer for opptak til masterstudier ved HiOA.

Når det gjelder bachelorstudiet, finnes det lite informasjon i søknaden om innhold og oppbygging. Men vi har innhentet informasjon fra NOKUTs tilsynsrapport med bachelorutdanning i henholdsvis sosialt arbeid og barnevern, begge fra 2017.

Av rapporten om bachelorutdanning i sosialt arbeid, når det gjelder utdanningen ved HiOA, fremgår det at utdanningen er logisk oppbygget og i samsvar med rammeplan. Førsteåret starter med en introduksjon til samfunnsvitenskapelige emner, men også til psykologi og juss. Det inngår her en introduksjon til sentrale begreper for sosialt arbeid, velferdsstatens oppbygging, vitenskapsteori, metodekunnskap, samt en kort praksisperiode. I det andre året får studentene innsikt i saksbehandling, prosjektarbeid, profesjonell samhandling, samt ferdighetstrening. Tredje året brukes til fordypning, særlig gjennom en bacheloroppgave. Konklusjonen i NOKUTs tilsynsrapport er at utdanningens innhold og oppbygging er organisert svært godt for å oppfylle læringsutbyttedelene med hensyn til kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. NOKUT konkluderer også positivt med tanke på læringsutbyttebeskrivelser sammenliknet med det totale læringsnivå, til studiets vurderingsformer samt studiets relevans for arbeidsliv samt behov i praksislivet. På ett punkt mangler det imidlertid noe arbeid, nemlig med å innarbeide nivåbestemmende begreper i læringsutbyttebeskrivelsene (kunnskap, ferdigheter, generell kompetanse), samt å innarbeide nytenkning/innovasjon og fag-, forsknings- og yrkesetiske problemstillinger.

Når det gjelder bachelorutdanningen i barnevern ved HiOA, har NOKUTs konklusjoner om denne utdanningen en del likheter med konklusjonene om utdanningen i sosialt arbeid. NOKUT finner slik også denne utdanningen godt organisert og planlagt. Det anvendes en såkalt 'integreert modell' som innebærer kopling mellom teori og praksis, selv om dette ikke spesifiseres nærmere. Førsteåret får studentene innsikt i vitenskapsteori, psykologiske/pedagogiske perspektiver på barn og unges utvikling, juridiske temaer, barnevern og etikk, i tillegg til at de gjennomgår en praksisperiode. Deretter, i andreåret, lærer de om flerfaglige perspektiver, prosjektarbeid, utsatte barn/unge, samt barnevernstjenestearbeid. Det tredje året består av en lengre praksisperiode samt en bacheloroppgave på 15 studiepoeng. Faglig har tredjeåret fokus på kunnskap om beslutninger i barnevernet. Til sammen skaper dette en logisk oppbygging av kompetanseutvikling som NOKUT vurderer som gjennomtenkt. NOKUT konkluderer positivt på alle forskriftspunkter bortsett fra det som gjelder læringsutbyttebeskrivelsene. På samme måte som i rapporten om sosialt arbeid vurderes det at kunnskapsnivået (bachelornivået) ikke er tydeliggjort, og at det mangler beskrivelser av innovasjonsprosesser og nytenkning. Det pekes dessuten på at det kan utvikles en bedre sammenheng mellom kunnskap, ferdigheter og kompetanse.

Blant de mange positive momenter i rapporten kan her fremheves at det pekes på en tydelig faglig relevans for arbeidslivet med god informasjonsinnhenting fra praksisfeltet (f.eks. om kunnskapen blant nyutdannede kandidater) og at det finnes en god kopling til forskning, f.eks. gjennom anvendelse av egen forskning i pensumlitteraturen.

Master

Etablering og gjennomstrømning:

Institutt for sosialfag ved SAM tilbyr en mastergrad i sosialfag, med studieretninger innen barnevern, familiebehandling, sosialt arbeid og internasjonal sosial- og helsepolitikk. Masterstudiet ble etablert i 2012. Antall ferdige kandidater varierer litt fra år til år. Mens det har vært et oppsving fra 57 i 2012 til 70 i 2016, har det imidlertid vært en nedgang igjen til 50 ferdige kandidater i 2016. På samme måte som for bachelorstudiet finnes det altså nedgang det siste året (se oversikt nedenfor).

Bortsett fra at flere selvstendige masterstudier ved Institutt for sosialfag ble samlet som studieretninger i en samlet mastergrad i sosialfag – hvilket umiddelbart må anses for positivt for studienes innebygde bredde og valgmuligheter – finnes det lite informasjon om mastergraden i søknadsdokumentene. Det er derfor vanskelig å bedømme om masteren gir et godt grunnlag for adgang til doktorgradsstudiet.

Studieprogram	Akkreditert	Etableringsdato og myndighet	Ferdige kandidater				
			2012	2013	2014	2015	2016
Sosialt arbeid (BA)	-	06.12.2001 HiO	102	101	111	127	101
Sosialfag (MA), med studieretninger: barnevern, familiebehandling, sosialt arbeid, internasjonal sosial- og helsepolitikk	-	21.10.2012 HiOA	57	49	57	70	50

Doktorgradsstudium

Forskningstilknytning og regional/nasjonal relevans:

HiOA tilbyr et doktorgradsstudium i sosialt arbeid og sosialpolitikk. Det er knyttet til SAM som også har et annet doktorgradsstudium i bibliotek- og informasjonsvitenskap. Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk ble etablert i 2010 (2011) og har per 31.12.2016 36 ph.d.-studenter tilknyttet. Blant de totalt seks doktorgradsstudiene som tilbys ved HiOA er dette antallet på et mellomnivå (mellom 24 for bibliotek- og informasjonsvitenskap og 57 for helsevitenskap). Det finnes en avtale med NAV angående en offentlig ph.d., finansiert gjennom OFFPHD i Forskningsrådet og det søkes om en til offentlig ph.d. via Husbanken. Instituttet har dessuten en samarbeidsavtale med to andre fakulteter/høgskoler og har fem ph.d.-studenter herfra; vi antar at disse fem er inkludert i de 36 kandidatene (nevnt ovenfor). Dette betyr altså at det finnes en del variasjon i gruppen av studenter knyttet til doktorgradsprogrammet. Seks kandidater har foreløpig fullført denne doktorgraden og de er alle i arbeid på forskningsinstitutter.

Det pekes i søknaden på at dette doktorgradsstudiet er disiplinoverskridende, med bidrag fra samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag, hvilket også avspeiles i rekrutteringen til studiet (se nedenfor). At doktorgradsstudiet setter sosialt arbeid sammen med sosialpolitikk fremheves i søknaden som 'berikende', ettersom dette betyr at det individrettede arbeid i forhold til arbeidsliv og hverdagsliv settes i sammenheng med det som skjer på et sosialpolitisk nivå.

Det er profesjoner som barnevernspedagoger og sosionomer som står sentrale i sosialt arbeid som fag. Dette gjør det tydelig at doktorgradsstudiet har regional og nasjonal relevans gjennom sin orientering mot mer kunnskap om sentrale profesjoner og deres beslutninger og virke i Norge generelt og storbyregionen som HiOA er en del av spesielt. Men dette forutsetter et bevisst og aktivt fokus på kopling mellom forskning og praksisfeltet (mer om det nedenfor).

Rekruttering og opptak:

Mastergradskandidater fra sosialfag, helsefag, samfunnsvitenskapelige fag og humaniora kan søke om opptak på doktorgradsstudiet. Den interne rekruttering på HiOA til doktorgradsstudiet skjer fra mastergraden i sosialfag (med sine fire studieretninger) samt mastergradsstudiet i psykisk helsearbeid ved Fakultet for helsefag (HF). Det nevnes ingen eksempler på rekrutteringsfag fra humaniora, hvilket kan henge sammen med at denne rekrutteringen da finner sted eksternt fra. Det nevnes da også eksplisitt at doktorgradsstudiene ved HiOA generelt har og ønsker både intern og ekstern rekruttering. Dessuten finnes det tverrfakultære studieløp som gir adgang til doktorgradsstudiene, men disse spesifiseres ikke i søknaden.

Det fremgår av oversikten nedenfor, at den største rekrutteringen ikke er intern, men ekstern, fra andre norske universiteter (50 %), i tillegg til noe internasjonal rekruttering (10 %). Samlet betyr dette at doktorgradsstudiet både har en egen intern rekrutteringsbase i sine profesjonsutdanninger ved HiOA og samtidig rekrutterer størsteparten av sine kandidater eksternt fra, nasjonalt og internasjonalt.

Doktorgradsstudium	Egne masterstudier HiOA	Universiteter i Norge	Andre høgskoler i Norge	Utlandet
--------------------	-------------------------	-----------------------	-------------------------	----------

Sosialt arbeid og sosialpolitikk	33 %	50 %	7 %	10 %
----------------------------------	------	------	-----	------

Den formelle rekruttering inn til doktorgradsstudiet har to veier. En går via en stipendiatstilling og en går utenom en stipendiatstilling, med ekstern finansiering. Stipendiatstillingene er enten åpne (med krav om egenutviklet prosjektbeskrivelse) eller prosjektbestemte (med krav om f.eks. et refleksjonsnotat relatert til et eksisterende forskningsprosjekt). Det pekes her på en utvikling i retning av flere prosjekttilknyttede stillinger grunnet mer eksternfinansiering, men det er også HiOAs politikk å fortsette med åpne utlysninger, bl.a. for derigjennom å knytte til seg flere eksterne partnere.

Når det gjelder rekruttering utenom stipendiatstillinger, forutsetter disse altså ekstern finansiering, enten fra en annen institusjon eller fra en virksomhet, hvilket er tilfellet med f.eks. offentlig ph.d.

Det er kun krav om ekstern sakkyndig vurdering ved åpne stipendiatutlysninger. Om dette betyr at det normalt ikke anvendes eksterne komitémedlemmer ved de andre rekrutteringsveier, fremgår ikke av søknaden. Det fremgår heller ikke, hvordan 'eksternt medlemskap' i sakkyndig komité fortolkes nærmere.

Det skjer opptak til doktorgradsprogrammet via søknad til Doktorgradsutvalget (DGU) ved HiOA, et utvalg som er nedsatt av HiOA for å sikre inntakskvalitet og gjennomføring innenfor normerte tidsrammer. DGU består av 11-13 medlemmer, inkludert to studentrepresentanter hvorav en er stipendiat. Mellom 1.1.2013 og 31.7.2014 undersøkte DGU disse forholdene samlet sett og fant at alle doktorgradsstudier ved HiOA er i god drift og har tilfredsstillende progresjon. Denne kvalitetsundersøkelse inneholder i søknaden ingen spesifikke kommentarer om doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk. Kvalitetsundersøkelsen må dessuten betraktes som en egnevaluering.

I femårsperioden mellom 2012 og 2016 ble det tatt opp totalt 38 ph.d.-studenter, med 36 aktive ph.d.-studenter i desember 2016 (jf. dette tallet også nevnt ovenfor). Av disse 36 kandidater var 29 ansatt i stipendiatstillinger. Dette betyr at doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk oppfyller kravet i forskriften om å ha tatt opp minst 15 stipendiater over en femårsperiode.

År	Opptak ph.d.-studenter	Antall i stipendiatstillinger ved HiOA	Totalt antall ph.d.-studenter
2012	9	4	14
2013	8	7	21
2014	6	6	27
2015	6	5	33
2016	9	8	36

Gjennomstrømning, disputerte kandidater og planlagte disputaser:

Når det gjelder kravet om at det i gjennomsnitt skal uteksamineres minst fem kandidater per år over en treårs periode, finner HiOA ut fra sine beregninger at dette vil oppnås for perioden fra 2016 og frem til 2018, altså innen 31.12.2018.

Den første kandidat fra doktorgradsprogrammet ble uteksaminert i 2016, og samme år disputerte fem andre kandidater, hvorav HiOA hadde ansvar for fire av disse. Gjennomstrømningstiden for disse kandidater var netto 3,1 år (bruttotid i gjennomsnitt 3,8 år, median 3,7 år), inkludert to som gjennomførte graden før normert tid (maksgrensen for bruttotid på et doktorgradsarbeid er 6 år). Det pekes på at enkelte med opptak mellom 2011 og 2012 ikke har hatt en normbasert progresjon, men har en gjennomsnittlig forsinkelse på ca. 10 måneder. HiOA har respondert på dette med ekstra veiledning. Andre tiltak som brukes for å fremme gjennomstrømning generelt er at doktorgradsstudentene deltar i egne forskningsmøter samt forskningsforum ved instituttet, og det er initiert samlokalisering av kandidatene.

Når det gjelder prognosene for uteksaminerte kandidater anså HiOA selv i søknaden at det i 2017 og 2018 vil være 27 kandidater som kan disputere, og at dette betyr at selv om noen av dem ikke disputerer i disse to årene, er dette likevel et antall som er høyt nok til å kvalifisere for den grense som Kunnskapsdepartementet har satt, altså minimum fem per år i en treårs periode (jf. søknad, s.139).

Ser man nærmere på disse tallene, finner man at HiOA sin beregning i for høy grad er basert på normerte gjennomstrømninger og ikke erfaringsbaserte/empiriske data som viser at 2/3 fullfører etter 6 år. Brukes denne empirisk baserte beregningen, finner man at de totalt 35 kandidatene (for 2016-18) reduseres til 23, og prognosen for antall disputaser reduseres fra 29 til 19 kandidater. Disse foreløbige beregninger viser altså, at HiOA vil ha et noe lavere antall disputaser enn presentert i søknaden, men fortsatt innenfor kravet. Beregningene viser også at doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk så langt ser ut til å være det av HiOAs doktorgradsprogram som er kommet lengst på dette punktet. Ifølge den sist oppdaterte oversikt fra HiOA (Vedlegg til søknad, s. 395- 96, 401-02) har det funnet sted disputas eller levering av avhandling for åtte kandidaters vedkommende 2016-2018. Dette tilsier at kravet om totalt 15 kandidater på tre år er vanskeligere å oppnå enn som fremstilt i søknaden. I HiOAs supplerende informasjon til akkrediteringssøknaden fra august 2017 (s. 8) er prognosene justert ned til henholdsvis 7 og 8 for 2017 og 2018, eksterne kandidater inkludert. Dette justerte antallet stemmer godt med den empiriske beregningen. To eksterne og tre interne har allerede disputert i 2017, og tre interne har i tillegg levert avhandlingen. Med de åtte som disputerte i 2016, vil kravet om minimum fem uteksaminerte kandidater per år over en treårsperiode med sannsynlighet være oppfylt.

Organisering av doktorgradsstudiet:

Doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk omfatter en opplæringsdel og en forskningsdel. Opplæringsdelen består av 30-35 studiepoeng og skal dekkes gjennom 10 poeng fra teori, 5/10 poeng fra vitenskapsteori, 10 poeng fra metode og 5/10 fra fordypningsemner. Det er uklart hvem de 30 og 35 poeng gjelder for, men vi antar at 30 poeng slik utgjør minimumstallet. Instituttet gjennomfører selv et emne i vitenskapsteori for doktorandene, og tilbyr totalt 45 ulike emner, ofte på engelsk, for doktorander. Doktorgradskurset i vitenskapsteori tilbys ved Senter for profesjonsstudier (SPS) og er obligatorisk for ph.d.-studenter på programmet for sosialt arbeid og sosialpolitikk (jf. suppl. aug., s. 32). For doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk tilbys i alt åtte emner, hvorav tre er obligatoriske (ideer og begreper, kvalitativ metode, vitenskapsteori). Mens det altså tilbys et

obligatorisk kurs i kvalitativ metode, finnes det ikke et tilsvarende obligatorisk kurs i kvantitativ metode. Det tilbys riktignok et slikt kurs ved SPS (jf. suppl. aug., s.32), selv om vi ikke kjenner til relevansen av dette for kandidater fra doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk. Ettersom vi ikke har mottatt informasjon om innholdsdelen av mastergradsstudiet, vet vi da ikke om kvantitativ metode er tilfredsstillende dekket på masternivået som gir adgang til doktorgradsstudiet. Om det ikke er tilstrekkelig dekket der, vil det være kandidater som ikke har bred metodekunnskap, hverken fra masterprogrammet eller ph.d.-programmet; dette gjelder da særlig dem som ikke tar kurset ved SPS.

For organiseringen av studiet ellers er det sentralt at HiOA anvender en faglig programansvarlig. Denne fungerer som en faglig kontaktperson og samarbeider med DGU rundt oppfølging og evalueringer. Det er DGU som oppnevner veiledere (se mer nedenfor). Doktorgradsstudentene har rett til 120 timers veiledning, inkludert forarbeid for møter og samtaler. Sentralt i organiseringen er også HiOAs fokus på at doktorgradsstudentene blir en integrert del av fagmiljøet gjennom deltakelse i forskningsseminarer med egne presentasjoner her. Når det gjelder formidling ellers, finnes det en forventning om at de presenterer sine prosjekter en gang på en internasjonal konferanse, og de oppfordres til relevante formidlinger utover dette også. Iblant poengfordelingen i opplæringsdelen gis imidlertid ingen poeng for formidling. Formelt sett betyr dette at formidling ikke er obligatorisk i opplæringsdelen.

For integrering i det faglige miljøet ved HiOA nevnes også at det legges vekt på integrering i etablerte forskningsmiljøer ved institusjonen. Det gjelder da særlig forskningsgruppene. Ph.d.-studenter skal som hovedregel (jf. suppl. aug., s.15) være tilknyttet en forskergruppe. Men det gis ikke innsikt i hvor mye eller lite doktorgradsstudentene faktisk deltar i forskningsgruppeaktiviteter.

HiOA vektlegger også utenlandsopphold for doktorgradsstudentene for å styrke nettverksdannelse og internasjonal erfaring generelt. Det gis imidlertid ingen innsikt i hvor utbredt dette er, for eksempel fra de kandidater som har disputert.

Ph.d.-studentenes interesser og rettigheter ivaretas av en interessegruppe som kalles 'Stipendiatforum'. Disse har representanter i DGU og FoU-utvalget. Det gis ikke informasjon om hvor aktiv denne interessegruppen er.

Forskerskoler og nettverkssamarbeid:

HiOA følger opp Forskningsrådets satsing for forskerutdanning gjennom forskerskoler. Disse består av nettverk av institusjoner med internt forpliktende samarbeid om forskerutdanning. Av HiOAs oversikt over bidrag inn i forskerskoler (søknad, s. 160), er Institutt for sosialfag ikke inkludert. Instituttet er imidlertid medlem av Nasjonalt profesjonsråd for barnevern, og deltar i FORSA Norge – Forskningsnettverk for sosialt arbeid, og Nasjonalt profesjonsråd for sosialt arbeid og velferdslag. Det er ikke informasjon om hvilken substansiell betydning medlemskap eller deltakelse i disse nettverkene har for doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Forskergrupper:

Det er etablert rutiner og regler for å etablere forskergrupper ved Fakultet for samfunnsvitenskap. For eksempel skal forskergruppen bestå av minst fem medlemmer fra fakultetet, redegjøre for sin posisjon

og sine planer nasjonalt og internasjonalt, og ha en kompetent leder med førstestillingskompetanse. Det er fakultetets FoU-utvalg som vurderer og vedtar søknader om etablering av forskergrupper.

Ut fra en oversikt (søknad, s. 54) deltar sosialfag i fem av 16 forskningsgrupper (jf. også egen beskrivelse om dette i søknad, s.209), men det er ikke nærmere informasjon om disse forskningsgruppers aktiviteter samt deres betydning for doktorgradsstudiet i sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Veiledningstildeling:

HiOA følger spesifiserte regler for opptak og ph.d.-avtaler (jf. søknad, s. 370-80) som skal sikre kvalitet og oppfølging av doktorgradsstudentene. Når det gjelder veiledere, er hovedregelen at det skal oppnevnes to veiledere, med en av disse som hovedveileder. Hovedveileder skal som hovedregel være ansatt ved HiOA, mens medveiledere kan være interne eller eksterne. I de tilfeller hvor en ekstern hovedveileder oppnevnes, skal det oppnevnes en medveileder som er ansatt ved høgskolen. Slik sikres det med andre ord at HiOA selv alltid deltar i ansvaret for doktorgradsstudentens faglige prosjektarbeid, men med ulik styrke og kompetansenivå. Når det gjelder kompetansenivå er det ikke informasjon om hva kompetansekravet til hovedveileder er og hvordan kravet praktiseres.

Opptaksrutiner:

Opptak til ph.d.-utdanningen baseres på en søknad som inneholder dokumentasjon av utdanning, finansierungsplan, plan for opplæring, forslag til minst én veileder, opplysninger om eventuelle etiske problemstillinger etc. Det nevnes tre grunner for å kunne gi avslag: at avtale med ekstern tredjepart hindrer offentliggjørelse av avhandlingen, at det foreligger urimelige immaterialrettslige avtaler, eller at det er mindre enn et års fulltidsarbeid som gjenstår. Det er med andre ord ingen substansielle avslagsbegrunnelser inkludert. Om vedtak om opptak sies det imidlertid at dette skal basere seg på en samlet vurdering av søknaden.

Oppfølging av doktorgradsstudenter:

Det er allerede nevnt en del om oppfølging av doktorgradsstudenter gjennom måten disse er organisert på, men det kan tilføyes en rekke tiltak fra forløpet underveis. Det anvendes medarbeidersamtale med leder som også er leder for doktorgradsstudiet. Det innsendes årlige fremdriftsrapporter av student og veiledere (brukes til medarbeidersamtalene). Det arrangeres midtveisseminar med en ekstern opponent, hvilket anses for å være et helt sentralt tiltak for grundig presentasjon og kommentarer for ferdiggjøring av arbeidet. Knyttet til teorikurset om sentrale ideer og begreper i sosialt arbeid (nevnt tidligere) arrangeres et oppgaveseminar, hvor doktorgradsstudentene presenterer generelle utfordringer. Det arrangeres også tirsdagsseminarer og lunsjmøter for studentene. Dessuten finnes det mulighet for sluttseminar slik at man kan si at det er utviklet en tett og prosessorientert oppfølging av ph.d.-studentene (jf. suppl. aug., s.15). For veilederne arrangeres to årlige veilederseminarer. Disse er både for interne og eksterne veiledere.

Rekken av tilbud om seminarer, møter og rapporteringer tilsier at det er utviklet systematiske oppfølgingstiltak. Men det fremgår ikke hvor mye betydning disse tillegges, bortsett fra midtveisseminaret som presenteres som et sentralt og viktig kollektivt tilbakemeldingsforum for avhandlingsarbeidet.

Eksempler på avhandlingsbedømmelser:

Eksempler på avhandlingsbedømmelser er ikke vedlagt søknaden, men vi etterspurte slike som supplement. Det samlede bilde fra disse rapportene – totalt åtte fra perioden 2015-2017 – er at avhandlingene holder god kvalitet. Men det finnes også en tendens til at noen avhandlinger ikke når så mye over den vitenskapelige standard for å få avhandlingen kjent verdig for disputas. En av avhandlingsbedømmelsene konkluderer med at avhandlingen ikke kan godkjennes (men må omarbeides og deretter innleveres igjen) og på et grunnlag som tilsier at noen sentrale momenter for den vitenskapelige kvalitet ikke er oppfylt. Dette gjelder i dette tilfellet en sentral begrepsforståelse samt en diskusjon om annen forskning, også internasjonal, som doktorgradsprosjektet tematisk har likheter med. At en avhandling sendes tilbake til doktoranden kan være et uttrykk for at oppfølgingsrutinene ikke er sikre.

Retningslinjer for vurdering av graden ph.d.:

Retningslinjer for å bedømme doktorgradsarbeid følger anbefalinger fra Universitets- og høyskolerådet. Sentralt i dette er nedsettelsen av en bedømmelseskomité. Komitéen består av en leder samt en første- og andreopponent, alle med doktorgradsutdanning eller tilsvarende som minimumskompetanse. Det er komitéen som er ansvarlig for kvaliteten av bedømmelsen. Den som utnevnes som leder har et ansvar for organiseringen og fremdriften i arbeidet samt fastlegging av disputasdato. Det finnes ingen spesifisering av om leder også er en faglig leder, eller primært en administrativ leder.

Kravene til den sakkyndige rapport handler dels om at innholdet skal inkludere en gjennomgang av avhandlingen og dels om at konklusjonen, som nevnt, skal bygge på en helhetsvurdering av arbeidet.

Progresjon Bachelor – Master – Doktor

Bachelor- og masterutdanningen i relasjon til doktorgradsprogrammet

Knyttet til prinsippet om studentaktiv læring, søker HiOA å kople noen av masteroppgavene, men også bacheloroppgaver til forskningsgruppeprosjekter. De såkalte VITASS-emner på masterutdanninger ved SAM kopler masterprosjekter direkte til forskningsprosjekter slik at masteroppgavene blir en del av disse. Det finnes også et samarbeid mellom SAM og Senter for velferds- og arbeidslivsforskning som innebærer at masterstudenter i sosialfag får opplæring i statistisk analyse gjennom arbeid med data fra forskningsprosjektet 'Ungdata'. Endelig finnes det masterstipend ved SAM som også har til formål å kople masteroppgaver til forskning (jf. suppl. aug., s.23). Søknaden gir imidlertid ingen informasjon om omfang og utbytte av slike (viktige) koplinger mellom undervisning på master- og bachelornivå og forskningsprosjekter, inkludert doktorgradsprosjektene i sosialt arbeid og sosialpolitikk, og heller ikke hvor stor betydning dette har, for bl.a. å rekruttere lovende kandidater inn på forskningskarriereveien.

Samspill mellom utdanning og forskning:

HiOA har tatt en rekke initiativer til å kople utdanning og forskning. Det viktigste er kanskje søknaden om å etablere et Senter for fremragende utdanning (SFU) kalt 'Centre for Interprofessional Interaction with Children', hvor samspillet mellom utdanning og forskning står sentralt. HiOA kom til finalen og de vil satse videre på dette, selv om det ikke presiseres hvordan dette planlegges.

At forskningsgruppene kan inkludere mastergrads-/bachelorgrads- og ph.d-studenter (jf. ovenfor) er også et initiativ som styrker utdanningens kopling til forskningsaktivitet og -utvikling. Men det finnes altså ikke nærmere informasjon i søknaden om omfang og utbredelse av dette.

Samspill mellom ulike utdanningsnivåer:

Institutt for sosialfag er del av et fagmiljø ved SAM som tilbyr mange utdanningsnivåer og -typer: fra årsstudier, bachelorgrads-/mastergrads-/ph.d.-studier til videreutdanninger og oppdragsstudier. Når det gjelder videreutdanning nevnes 'School of management' som en arbeidslivsrelevant ledelsesutdanning egnet for mange av profesjonsutdanningene ved HiOA. Det nevnes ikke særskilt hvilke profesjoner dette er relevant for, og heller ikke om dette er tilbud til dem med bachelor- eller mastergradsutdanning eller eventuelt begge nivåer.

Samarbeid med arbeidslivet:

HiOA har utviklet samarbeid med arbeidslivet. Av relevans her kan nevnes samarbeid med Oslo kommune og NAV. Når det gjelder NAV er det etablert et kompetansesenter for arbeidsinkludering (KAI). Formålet med dette er å utvikle et nasjonalt og internasjonalt forskningsmiljø som særlig skal bidra til at arbeidsmarkedspolitikken baserer seg på forskningsbaserte fremtidsløsninger. KAI utvikler tverrfaglig kunnskap og forskning som skal bidra til merinnsikt i marginaliserte grupper og arbeidsmarkedsinntegring. HiOA har også utviklet et program for livslang læring (PLL). Det er ikke videre informasjon om disse samarbeider, deres utbredelse og styrke.

Vurdering av doktorgradsområdet

Doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk ved HiOA har en intern rekrutteringsvei som starter med bachelorgradsprogrammet i sosialt arbeid eller i barnevern, og deretter et mastergradsprogram i sosialfag med fire ulike studieretninger som består av barnevern, familiebehandling, sosialt arbeid, og internasjonal sosial- og helsepolitikk. Mens det finnes andre rekrutteringsveier også, både eksterne og via tverrfaglige studieprogrammer, utgjør disse tre nevnte programmer imidlertid den interne hovedrekrutteringsvei for opptak til doktorgradsprogrammet.

Sett på grunnlag av NOKUT-rapportene om bachelorprogrammet i henholdsvis sosialt arbeid og barnevern er dette gode og velstrukturerte programmer. De få mangler som påpekes handler kun om formuleringer i læringsutbyttebeskrivelser, hvilket vi for denne sammenhengen ser som av mindre betydning.

Når det gjelder masterprogrammet mangler vi innholdsmessig informasjon om programmet og det er derfor vanskelig å skulle bedømme om masterprogrammet gir et godt grunnlag for opptak til doktorgradsprogrammet. Vi noterer oss for eksempel, at det gis et obligatorisk kurs i kvalitativ men ikke kvantitativ metode på doktorgradsprogrammet (selv om SPS tilbyr et slikt), og da blir det viktig å vite om det finnes kurs i kvantitativ metode på mastergraden, og på et slikt nivå at dette vil kunne brukes som utgangspunkt for et empirisk kvantitativt orientert doktorgradsprosjekt. Opplæringen i kvantitativ metode bør også kunne være av en karakter som gjør doktorgradsstudenten i stand til å lese artikler basert på kvantitative data. Det kan ellers sies om masterprogrammet at det virker fornuftig å samle dette til ett program med ulike studieretninger og at studieretningene virker godt dekkende for et

doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk. Likevel kunne den studieretning som handler om internasjonal helse- og sosialpolitikk ideelt sett kanskje legges inn i de tre andre retninger, slik at alle med en mastergrad i sosialfag var sikret en internasjonal dimensjon i sitt mastergradsstudium.

HiOA har noen gode og konstruktive tiltak med tanke på kopling av utdanning og forskning som inkluderer master- og bachelorgradsnivået. Det gjelder særlig dette med å kople masteroppgaver eller bacheloroppgaver til forskningsgruppeprosjekter. Vi savner imidlertid informasjon om hvor utbredt og hvor utbytterikt slike tiltak er. Dette vil også være viktig i forhold til å vurdere kvaliteten av det interne rekrutteringsarbeid til doktorgradsstudiet.

Når det gjelder doktorgradsprogrammet har HiOA gode opptakstall (som også oppfyller kravet). Det finnes systematiske rutiner for opptak, veiledertildeling, en god organisering av opplæring og forskningsdel, samt gode ordninger for oppfølging, f.eks. gjennom midtveisseminaret som utgjør en kvalitetssikring av doktorgradsprosjektet på et viktig tidspunkt i forløpet. Noen momenter som vi imidlertid ønsker å peke på her er følgende: vi mener det er viktig at det finnes et tilbud om kurs i kvantitativ metode (på linje med kvalitativ metode), alternativt at dette er sikret via masterprogrammet. Angående opptak, ønsker vi å peke på uklarheten i DGU'ets faglige bakgrunn for å vurdere opptakssøknader med prosjektbeskrivelser, når utvalget består av 11-13 personer uten at det fremgår kompetansebakgrunn til disse medlemmene (utenom de to studentrepresentanter). Vi savner også spesifiserte kompetansekrav til doktorgradsstudentenes hovedveileder, enten denne rekrutteres fra institusjonen selv eller er ekstern. Doktorgradsstudentene har ingen plikt til å arbeide med formidling, selv om det er forventning om en presentasjon på en internasjonal konferanse. Det vil bety at noen ikke kommer til å prioritere dette i forløpet. Problemet kan lett løses ved å gi et slikt arbeid noen få poeng i opplæringsdelen. Det nevnes at doktorgradsstudenter i stigende grad inngår i eksisterende forskningsprosjekter, og at de generelt inviteres inn i forskningsseminarer og forskningsgrupper. Mens dette er viktige tiltak, mangler det imidlertid informasjon om slike koplinger.

Det er enda ikke gjennomført så mange disputaser innen doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk at det med empirisk sikkerhet kan sies at HiOA oppfyller kravet om tilstrekkelig gjennomstrømning av kandidater. Mens HiOA selv anser at de klart kommer til å oppfylle kravet innen utgangen av 2018, vil man med statistiske beregninger finne en annen mer konservativ prognose som fortsatt sannsynligvis faller innenfor normtallet. Det endelige reelle tallet er kanskje enda lavere, men antakelig fortsatt innenfor kravet. Vi har innhentet informasjon om sakkyndige avhandlingsbedømmelser; blant åtte kandidater fikk en 'gult lys', altså avslag med tid for omarbeiding før ny innlevering. At dette kan skje er selvsagt ikke vanskelig å forstå, men det betyr at oppfølgingsrutinene kan bli enda sikrere og/eller at det kan være en mangel i oppfølgingsrutinene så det ikke finnes et tidlig kvalitetssikring av at den enkelte doktorgradsstudent gjennomfører forløpet tilfredsstillende. Bedømmelsene viste ellers generelt at doktorgradsarbeidene har en faglig adekvat karakter for dette nivået.

Institusjonens valg av indikatorer

Beskrivelse av høgskolens valg av indikatorer og hvordan det er begrunnet

De indikatorer som HiOA benytter i søknaden for å påvise høy internasjonal kvalitet innen det aktuelle fagområdet kan sammenfattes under fire hovedpunkter: 1) *Forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid* (her vises også til tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk), 2) *Ansatte*, 3) *Studier* og 4) *Forskerutdanning*. Nedenfor følger en oversikt over de indikatorer som utgjør grunnlaget i søknaden innen hvert hovedområde, organisert med følgende overskrifter: sammenligning med andre norske læreseter, Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for samfunnsvitenskap, spesifikt for fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk. Hvert hovedområde avrundes med en oppsummerende kommentar.

Indikatorer for forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

Sammenligning med andre norske læreseter (UiS, UiA, UiN og HiOA)

- Størrelse på FoU-personale i 2015, fordelt på læresete og fagområde (Figur 5)
- Redegjørelse av pågående prosjekter finansiert av Erasmus+ programmet, Strategiske partnerskap høsten 2016 (Figur 6)
- Totale midler, (grunnbudsjett og andre kilder) til FoU 2015 (Figur 7)
- Tildelninger fra EUs rammeprogrammer for forskning, Forskningsrådet og Regionale forskningsfond og inntekter fra annen BOA i 2015 (Figur 8)
- Antall vitenskapelige publikasjoner 2011-2015 (Figur 10)
- Publikasjonspoeng 2008-2015 (Figur 11)
- Publikasjonspoeng per UFF-årsverk 2010-2015 (Figur 12)
- Gjennomsnittlig publikasjonspoeng per FoU-årsverk 2011-2013 (Figur 14)
- Publikasjonspoeng på nivå 1 og nivå 2 2011-2015 (Figur 15)
- Publikasjonspoeng fordelt på fagområde 2014 (Figur 16)
- Tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk (Vedlegg, 7)
- Finansiering av forskning ved HiOA 2012-2015 (Tabell 6)
- Fordeling av tid til FoU- og utdanningsvirksomhet (Tabell 5)
- Oversikt over pågående prosjekter finansiert av Forskningsrådet (Vedlegg 3.3)
- Oversikt over forskningsprosjekter med internasjonal finansiering (Vedlegg nr. 3.4)
- Pågående/innvilgete prosjekter finansiert av Horisont 2020 programmet per 2016 (Figur 9)
- Andel sampublikasjoner ved HiOA (2011-2015) av totalt antall publikasjoner (Figur 24)
- Formidling av FoU-virksomhet/publikasjoner 2011-2015 (s. 80 – 82)
- Retningslinjer for forskergruppene (Vedlegg 3.1)

Høgskolen i Oslo og Akershus

- Finansiering av forskning ved HiOA 2012-2015 (Tabell 6)
- Publikasjonspoeng per UFF-årsverk 2015 (Figur 13)
- Publikasjonspoeng 2011-2015, fordelt på HiOAs enheter (Figur 17)

Fakultet for samfunnsvitenskap

- Forskergrupper ved fakultet for samfunnsvitenskap (s. 54)
- Forskergrupper ved senter for profesjonsstudier (s. 55)
- Fordeling av FoU-ressurser (s. 58)

- Publikasjonspoeng per UFF-årsverk 2015 (Figur 13)
- Publikasjonspoeng 2011-2015 (Figur 17)
- Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved SAM 2012-2015 (Figur 18)
- Andel publikasjoner i internasjonale tidsskrifter (Figur 22)
- NFR-finansierte forskningsprosjekter 2013-2016, Faculty of Social Sciences RCN (Project title, Funding programme, Department, Role) (Vedlegg 3.4)
- NFR-finansierte forskningsprosjekter 2013-2016, Centre for Study of Professions (Project title, Funding programme, Role) (Vedlegg 3.4)
- Oversikt over forskningsprosjekter med internasjonal finansiering (Vedlegg nr. 3.4)
- Tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk (Vedlegg, 7)
- Prosjekter finansiert av Norges forskingsråd der SAM er koordinator, med eksempler på publikasjoner tilknyttet prosjektene (suppl. aug.)
- Prosjekter finansiert av Norges forskingsråd der SAM er partner, med eksempler på publikasjoner tilknyttet prosjektene (suppl. aug.)
- Andre prosjekter finansiert av Norges forskingsråd der forskere fra SAM bidrar og er medforfattere på publikasjoner (suppl. aug.)
- Publikasjoner knyttet til prosjekter med EU-finansiering der SAM er partner (suppl. aug.)
- Utvalgte publikasjoner innen sosiologi, statsvitenskap, og økonomi og administrasjon (2013-2017) (suppl. aug.)

Spesifikt for fagområdet Sosialt arbeid og sosialpolitikk

- NFR-finansierte forskningsprosjekt 2013-2016, Faculty of Social Sciences RCN (Project title, Funding programme, Department, Role) (Vedlegg 3.4)
- Publikasjonspoeng fordelt på instituttene ved SAM 2012-2015 (Figur 18)
- Antall studieledere og deres ansvar (Vedlegg 2, s. 246)
- Presentasjon av forskergrupper, forskningstema, antallet medlemmer (Vedlegg 2, s. 246)

Oppsummerende kommentar: De valgte indikatorene viser tildelinger av forskningsmidler, antall vitenskapelige publikasjoner, publikasjonspoeng og tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk for læresetet i sin helhet. Her vises også statistikk for sammenligning med tre andre universiteter i Norge. På fakultetsnivå presenteres indikatorer som klargjør forskningsfinansiering, publikasjonsresultat, pågående prosjekter, tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk og hvilke forskergrupper som finnes ved fakultetet og ved Senter for profesjonsstudier. Innen fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk presenteres opplysninger om finansierte forskningsprosjekt, publikasjonspoeng, forskergrupper og deres ansvar. Vi etterlyser indikatorer som synliggjør mer spesifikt hvilke forskningsprosjekt som drives innen fagområdet og av hvem, samt hvordan finansiering, publikasjoner og internasjonale samarbeid ser ut.

Indikatorer for ansatte

Sammenligning med andre norske læreseter (UiS, UiA, UiN og HiOA)

- Utvikling i totalt antall årsverk 2011-2016 (Figur 25)
- Andel UFF-stillinger uten førstestillingskompetanse 2011-2015 (Figur 29)

- Totalt antall FoU-årsverk for forskere/faglig personale 2009-2015 (Figur 30)
- Antall registrerte studenter per UFF-årsverk (Figur 31)
- Fordelingen mellom studenter per faglige årsverk og publikasjonspoeng per FoU-årsverk i 2013 (Figur 32)
- Størrelse på FoU-personale i 2015 (Figur 5)

Høgskolen i Oslo og Akershus

- Ansatte ved HiOA, årsverk totalt fordelt på ulike yrkeskategorier (TA, UFF, UF) i årene 2012-2016 (Tabell 9)
- Kompetanseprofilen for de viktigste faglige stillingskategoriene totalt ved HiOA, fire fakulteter og to sentre (Tabell 10)
- Retningslinjer for arbeidsplaner (Vedlegg 3.2)

Fakultet for samfunnsvitenskap

- Sammenligning med andre læreseter hva angår andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent i årene 2011-2015 (økonomiutdanning og sosialfag)
- Kompetanseprofilen for de viktigste faglige stillingskategoriene (Tabell 10)
- Andel førstestillingskompetanse ved bachelorgradsstudiene (Figur 26)
- Andel tilsatte med førstestillings- og professorkompetanse ved mastergradsstudiene (Figur 27)
- Antall årsverk med førsteamanuensis og professorkompetanse ved doktorsgradprogrammer (Figur 28)
- Antall studenter per faglig årsverk fordelt på fakultet i perioden fra 2012 til 2015 i høstsemesteret (Tabell 16)
- Størrelse på FoU-personale i 2015 (Figur 5)

Spesifikt for fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk

- Andel førstestillingsårsverk av UFF-årsverk i prosent, sosialfag i årene 2011-2015 (Tabell 14)

Oppsummerende kommentar: De indikatorer som benyttes for å beskrive de ansattes kompetanse har høy relevans for å påvise høy internasjonal kvalitet for såvel utdanning, forskning som faglig utviklingsarbeid. Sammenligninger med andre læreseter med universitetsstatus bidrar utmerket til å vurdere den statistikk som presenteres. På fakultetsnivå gis et godt overblikk over ansettelse og kompetanseprofiler, samtidig som de valgte indikatorene ikke viser kompetanseprofilene spesifikt innen fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Indikatorer for studier

Sammenligning med andre norske læreseter (UiS, UiA, UiN og HiOA)

- Studentopptak for mastergradsstudier (Figur 33)
- Avlagte studiepoeng per student (Figur 34)
- Andel bachelorgradsstudenter som gjennomførte på normert tid 2011-2015 (Figur 35)
- Andel mastergradsstudenter som gjennomførte på normert tid 2011-2015 (Figur 36)

Høgskolen i Oslo og Akershus

- Søkning og opptak av studenter i årene 2012-2015 (Tabell 17)
- Studentopptak på bachelor og masternivå 2011-2015 (Tabell 18)
- Nye studiepoeng per student (heltidsekvivalenter), bachelor- og mastergradsstudier 2011-2015 (Tabell 20)
- Ferdige kandidater, 2011-2015 (Tabell 21)
- Gjennomføring på normert tid, bachelor og mastergradsstudier (Tabell 22)
- Redegjørelse for samarbeid med andre institusjoner og arbeidsliv
- Research projects funded by Erasmus + (Vedlegg 3.4)
- Mobile grants under EEA grants (Vedlegg 3.4)

Fakultet for samfunnsvitenskap

- Bachelorsgradsstudier ved SAM, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater perioden 2012-2016 (Tabell 29)
- Mastergradsstudier ved SAM, akkrediterings- og etableringstidspunkt, og -myndighet, og uteksaminerte kandidater perioden 2012-2016 (Tabell 30)
- Studiepoengsproduksjon 2012-2015 (Tabell 19)
- Oversikt over hvilke bachelorgradsstudier som kvalifiserer til mastergradsstudier ved SAM (Tabell 31)
- Fakultetsadministrasjon, antall ansatte (Vedlegg 2, Tabell 9.9)

Spesifikt for studier som knyttes til fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk

- Antall studenter (FTE), tilsatte, årsverk, antall BA- og MA-program og antall studieledere (Vedlegg 2, Tabell 9.7)
- Antall årsverk ved instituttene 2012-2013 samt antall førstestillingskompetanse (Vedlegg 2, Tabell 9.8)
- Bachelorgradsstudier i *sosialt arbeid* og *barnevern*, etableringstidspunkt, og uteksaminerte kandidater perioden 2012-2016 (Tabell 29)
- Mastergradsstudier i sosialfag, akkrediterings- og etableringstidspunkt og -myndighet, og uteksaminerte kandidater i perioden 2012-2016 (studieretninger: barnevern, familiebehandling, sosialt arbeid, internasjonal sosial- og helsepolitikk)

Oppsummerende kommentar: De indikatorer som benyttes for å beskrive studier på bachelor- og mastergradsnivå har relevans for å påvise høy internasjonal kvalitet i utdanningen, og sammenligninger med andre læreseter bidrar til å bedømme den statistikk som presenteres. Som sakkyndige savner vi like fullt en redegjørelse for studienes innhold og organisering, både på bachelor- og mastergradsnivå innen det aktuelle fagområdet, samt hvordan progresjonen mellom studier på ulike nivåer sikres.

Indikatorer for forskerutdanning

Høgskolen i Oslo og Akershus

- Ph.d.-håndboken med vedlegg (6.2)
- Retningslinjer for oppfølging av ph.d.-studenter (6.4)
- Dokumentasjon av samarbeid med regionale virksomheter på doktorgradsstudiene (Vedlegg 6.1)

Fakultet for samfunnsvitenskap

- Oversikt over doktorgradsstudier ved HiOA, enhetene de er forankret ved, akkrediteringsår og antall ph.d.-studenter tatt opp på studiene per 31.12.2016 (Tabell 35)
- Organisering av doktorgradsstudiene (med antall studiepoeng) (s. 150)
- Oversikt over ph.d-studenter som er tilsatt ved HiOA, men som følger programmer ved andre institusjoner (6.3)

Spesifikt for fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk

- Eksempler på prosjekter i doktorgradstudiet (s. 123)
- Rekrutteringsgrunnlag (mastergradsstudenter) for doktorsgradsområdet i sosialt arbeid og sosialpolitikk (Figur 38)
- Prosentvis fordeling av hvor ph.d.-studentene er rekruttert fra basert på hvor de har gjennomført mastergradsutdanningen (Tabell 36)
- Opptak og gjennomføring, 2012-2016 (Tabell 38)
- Gjennomstrømning på doktorgradsstudiene (Tabell 43)
- Uteksaminerte kandidater 2013-2018 (Figur 44)
- Foreløpig estimert gjennomstrømning på doktorandstudiene for aktive ph.d.-studenter som HiOA har arbeidsgiveransvar for (Tabell 44)
- Doktorgradsstudium, emne, studiepoeng og status (s. 151)
- Oversikt over disputaser 2013-2016 (Vedlegg 6.3)
- Oversikt over planlagte disputaser 2017-2018 (Vedlegg 6.3)
- Rutiner for oppfølging av ph.d.-studentene

Oppsummerende kommentar: De indikatorer som benyttes for å beskrive forskerutdanning har relevans for å påvise høy internasjonal kvalitet i doktorgradsutdanningen. Samtidig savnes sammenligningstall med andre læreseter hva angår opptak, gjennomføring og uteksaminerte kandidater. I søknaden savnes videre opplysninger om hvilke kriterier som legges til grunn for opptak på doktorgradsprogrammet, bedømmingsansvarliges kompetanse ved opptak, kompetansekrav for hovedveileder, samt en redegjørelse for doktorgradsstudentenes internasjonale virke (eksempelvis deltagende i konferanser).

Vurdering av indikatorer

Sakkyndiges vurdering i hvilken grad valgte indikatorene viser kvalitet i utdanning:

I søknaden gjøres rede for de ansattes kompetanseprofiler, antall registrerte studenter og andelen årsverk og hvordan de siden fordeles på forskjellige stillingskategorier. På fakultetsnivå fremgår det at andelen førstestillingskompetanse ved bachelorgradsstudiene og andel ansatte med førstestillings- og professorkompetanse ved mastergradsstudiene er gode. Vi savner imidlertid en nærmere redegjørelse for hvordan kompetanseprofilene ser ut, ved siden av førstestillingsårsverk, blant de som underviser på fagområdet. Videre er det uklart hvor mange professorer og dosenter som finnes innen fagområdet, og den relevans som deres kompetanse har for studier i sosialt arbeid og sosialpolitikk (f.eks. hvor mange som er disputerte innen sosialt arbeid og sosialpolitikk).

De indikatorer som handler om utdanningen gir et godt bilde av søkning, studentopptak og uteksaminerte kandidater, både på bachelor- og mastergradsnivå innen fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk. Likevel, siden gjennomføring kun presenteres for hele høgskolen, er det vanskelig å bedømme hvor stor andel av studentene på begge nivåer som klarer sine studier.

Søknaden gir ingen redegjørelse for studienes innhold på bachelor- og mastergradsnivå, hva angår læringsutbyttebeskrivelser, undervisnings- og vurderingsformer. Gjennom NOKUTs tilsynsrapport for bachelorgradsutdanningene i sosialt arbeid og barnevern fra 2017 har vi innhentet underlag for vurdering av kvaliteten på dette nivået, men savner opplysninger om studienes opplegg på mastergradsnivå. Videre etterlyser vi opplysninger om hvordan progresjonen sikres mellom studier på bachelor- og mastergradsnivå, og i neste steg hvor godt studier på mastergradsnivå forbereder potensielle doktorgradsstudenter (eksempelvis hva angår metodekunnskaper).

Søknaden redegjør for hvordan studier på doktorgradsnivå organiseres, aktuelle retningslinjer, samt samarbeid med regionale aktører. Videre presenteres rekrutteringsgrunnlag, opptak, gjennomføring, oversikt over disputaser og planlagte disputaser, samt prosjekter i doktorgradsstudiet. For å vurdere kvaliteten i doktorgradsavhandlingene har vi bedt om åtte innstillinger for avhandlinger innen fagområdet. Det savnes en redegjørelse for hva som kreves for å bli antatt som stipendiat, hvilken kompetanse opptaksutvalget har, samt hvordan den interne, nasjonale og internasjonale rekrutteringen av doktorgradsstudenter gjennomføres. For det aktuelle fagområdet er det uklart hvilke kompetansekrav som stilles til hovedveileder og i hvilken utstrekning doktorgradsstudentene deltar i internasjonale aktiviteter som konferanser, forskerkurs og forskningsopphold.

Sakkyndiges vurdering i hvilken grad valgte indikatorene vise kvalitet i forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid

For institusjonen som helhet gis en redegjørelse for tildelninger av forskningsmidler, antall vitenskapelige publikasjoner, publiseringspoeng og tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk. For samtlige av disse indikatorer gjøres sammenligninger med tre andre universiteter i Norge; UiS, UiA og Nord universitet for år 2015. Disse viser at størrelse på FoU-personale ved Fakultet for samfunnsvitenskap ved HiOA er betydelig høyere, og at HiOAs totale forskningsbevillinger overstiger det som gis de andre læresetene. Dette gjelder også tildelinger fra EUs rammeprogram for forskning. Videre har antall publikasjoner på institusjonsnivå ved HiOA økt fra 2011 til 2015, og lå i 2015 over de tall som presenteres for UiS, UiA og Nord. Publikasjonspoeng (2015) ligger noe under UiS. For samfunnsfag ligger HiOA meget høyt sammenlignet med andre, og ser man innen SAM-fakultetet, har samfunnsfag høyest antall publikasjonspoeng mellom 2012-2015. Bortsett fra publikasjonspoeng gjøres det ikke rede for hvordan forskningen innen fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk står seg i forhold til tilsvarende disiplinforskning ved UiS, UiA og Nord.

For å kunne vurdere den internasjonale kvaliteten har vi gjort sammenligninger omkring publisering og forskningsfinansiering ved Malmö högskola i Sverige, som fra 1. januar 2018 får universitetsstatus. Sammenligningen viser at antallet publikasjoner ved HiOA for 2015 (på institusjonsnivå ca. 775) klart overstiger totalen for Malmö högskola (på institusjonsnivå 427). Forskningsmidler ved HiOA var i 2015 over 600 mill. mot Malmös 250 mill. Totalt andel forskere i sosialt arbeid og sosialpolitikk ved Malmö högskola er omkring 30, hvorav 10 er doktorander. Dette kan sammenlignes med drøyt åtte

førsteamanuensis- og professorer på sosialt arbeid og sosialpolitikk og 36 doktorgradsstudenter ved SAM.

Ut fra sammenstillingen av nasjonale og internasjonale nettverk som legges frem er det vanskelig å vurdere omfang og grad av forskningssamarbeid. Majoriteten av utviklingsavtaler handler om studier, men de avtaletyper som kategoriseres som cooperation agreements forutsetter vi at inkluderer noen form for forskningssamarbeid. Det er uansett uklart hva slags og hvilket omfang samarbeidet har, og om dette kan koples direkte til sosialt arbeid og sosialpolitikk (totalt for SAM presenteres frem cooperation agreements). Også på fakultetsnivå tydeliggjøres forskningsfinansiering, publiseringsresultat, pågående prosjekter, tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk, og hvilke forskergrupper som finnes ved fakultetet og ved Senter for profesjonsstudier. Spesifikt for fagområdet sosialt arbeid og sosialpolitikk presenteres prosjekter finansierte av Norges forskningsråd mellom 2013-2016 (Institutt for sosialfag er med i totalt elleve prosjekter, hvorav åtte koordineres ved instituttet), hvilke forskergrupper som finnes på fagområdet (aktuelle forskningstema og antall medlemmer), samt antall studieledere og deres ansvar. Samtlige av indikatorene nevnt over viser at forskningsmiljøet totalt sett innen fakultetet er fremgangsrikt med tanke på finansiering og publisering, mens det er mer uklart hvilken forskning som kan knyttes direkte til ph.d.-området sosialt arbeid og sosialpolitikk.

I den supplerende informasjon presenteres ulike prosjekter som drives på Fakultet for samfunnsvitenskap, koordinører, finansiering og publiseringer. Oversikten vitner om bred forskningstematikk og høy publiseringskvalitet, men siden vi ikke kan lese ut hvilke forskergrupper og hvilke temaer de ulike prosjektene er relatert til, er det vanskelig å vurdere hvilke av aktivitetene som direkte utgår fra Institutt for sosialfag og hvilke doktorgradsstudenter som er koplet til disse prosjektene. Med utgangspunkt i titler på forskningsprosjekt og publikasjoner, samt hvilke tidsskrift som benyttes for publisering har vi identifisert et antall prosjekter og publikasjoner som vi antar kan være publisert/sampublisert innen det aktuelle fagområdet. Her finnes igjen prosjekter som er finansiert av Forskningsrådet (NFR: 217145, 221037, 225126, 45502, 229082 (partner)), samt prosjektet COST Action IS1102 med EU-finansiering hvor SAM er partner. En analyse i NSD av de publiseringskanaler som benyttes i rapporterte artikler viser at samtlige kontrollerte publiseringskanaler har nivå 1 (12 artikler) og nivå 2 (6 artikler). I den supplerende informasjonen finnes også en sammenstilling av utvalgte publikasjoner innen emnet sosiologi, statsvitenskap og økonomi og administrasjon, men ingen eksempler på publikasjoner fra sosialt arbeid og sosialpolitikk.

Oppsummert, for å vurdere forskningen innen det aktuelle fagområdet, hadde det vært ønskelig med et grunnlag som mer utførlig klargjør hvilke forskningsprosjekt som drives innen fagområdet og deres relevans, hvem som er forskningsaktive, finansiering, publiseringer og internasjonale samarbeid. Videre hadde en liste over samtlige publikasjoner i løpet av de siste fem år for området sosialt arbeid og sosialpolitikk vesentlig underlettet vår vurdering av forskningens internasjonale kvalitet.

Sakkyndiges vurdering i hvilken grad valgte indikatorene viser kvalitet i faglig utviklingsarbeid

Faglig utviklingsarbeid handler i høy grad om læresetets forskningsaktiviteter, men inkluderer også koplinger mellom forskning, utdanning og arbeidsliv. Kunstnerisk utviklingsarbeid i hovedsak ved TKD og LUI, og er dermed av mindre relevans for dette fagområdet.

Søknaden vektlegger at forskningen gjøres tilgjengelig for samfunnet og at forskere deltar i samfunnsdebatten (som premieres gjennom budsjettmodellen). For å heve statusen av forskningsformidling finnes det også et etablert Program for fremragende forskningsformidling, forum for populærvitenskapelig publisering (eksempelvis HiOAs eget magasin Viten + praksis, Skriftserien, og publisering av forskningsnyheter på nett), månedlige seminarer for meningsutveksling mellom politikk og forskningsfelt, samt registrering av vitenskapelig publisering i CRISStin. Videre har SVA og SAM etablert månedlige seminarer, SAMSVAR, for meningsutveksling mellom politikk og forskningsfelt i aktuelle samfunnsutfordringer. Søknaden mangler riktignok informasjon om hvor intensivt forskere fra og tilknyttet Institutt for sosialfag deltar i de ovennevnte aktivitetene.

Vurdering av kvalitet i utdanning

Styrker

Det er en styrke for den internasjonale kvalitet i bachelor- og mastergradsprogrammet, som utgjør det interne rekrutteringsgrunnlag for doktorgradsutdanningen i Sosialt arbeid og sosialpolitikk, at bachelorgradsprogrammet (i sosialt arbeid og i barnevern) inneholder gode vitenskapelige basismomenter for å gå videre med en akademisk karriere, og at masterprogrammet i sosialfag er under utvikling (slik det f.eks. fremgår av samlingen til en mastergrad med ulike studieretninger). Det er også en styrke for kvaliteten på disse to programnivåer at det finnes god studentgjennomstrømning og mål om økende andel med førstekompetanse hos de som underviser på programmene. Det er likeledes en styrke at undervisningen tilstrebes å være forskningsbasert, og at dette konkret innebærer at egen forskningslitteratur anvendes direkte i undervisningen. Endelig er det klart en styrke at det er et mål å utvikle sammenhenger mellom utdanning på bachelor- og mastergradsnivå og forskningsaktiviteter ved institusjonen gjennom f.eks. å knytte mastergradsprosjekter til eksisterende forskningsgruppeaktiviteter, og gjennom tilbud om masterstipend for tidlig å fange opp forskningstalenter.

Det er en styrke for den internasjonale kvaliteten i doktorgradsutdanningen i Sosialt arbeid og sosialpolitikk at rekrutteringen har både en intern og ekstern vei, hvor den siste inkluderer både nasjonale og internasjonale kandidater. Det er også en styrke at det på nåværende tidspunkt ser ut til å være en adekvat gjennomstrømning av kandidater, og at avhandlingene under ett holder så god kvalitet, at langt de fleste får 'grønt lys' ved første innlevering. Det er enn videre en styrke at det er et mål å knytte alle doktorgradsstudentene til forskningsgruppeaktiviteter, særlig når de slik knyttes til miljøer som orienterer seg mot både nasjonal og internasjonal forskning og litteratur på det aktuelle felt, hvilket ser ut til å være en strategisk retning HiOA har valgt for forskningsgruppeaktivitetene. Viktig for styrking av doktorandenes internasjonale kvalitet er også den tette prosess- og progresjonsorienterte oppfølging underveis i forløpet, med bruk av eksterne fagfolk som kan gi innspill og kommentarer på viktige og kritiske tidspunkter i prosessen med doktorgradsarbeidet.

Svakheter

Vi anser det for en svakhet i forhold til den internasjonale kvaliteten på mastergradsprogrammet at ikke temaet fra studieretningen som omhandler en internasjonal dimensjon, inngår i grunn delen av det som er felles for masterprogrammet (uansett studieretning). Vi anser det også for en svakhet, om ikke masterprogrammet inkluderer opplæring i både kvalitativ- og kvantitativ metode, og på et nivå som skal kunne gjøre studentene i stand til å gå videre med en ph.d.-utdanning, uavhengig av metodevalg.

Når det gjelder internasjonal kvalitet på doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk anser vi det som en svakhet at det ikke er helt klart hva som er kravet for opptak til doktorgradsstudiet, at det heller ikke er presisert hvilken kompetanse bedømmelseskomiteen for opptak skal ha, og at det heller ikke er presist definert hvilket kompetansekrav hovedveileder til kandidaten skal ha. Vi anser det også som en svakhet at det ikke finnes formelle krav til kandidatene om at de skal formidle sin forskningsaktivitet på en internasjonal konferanse, og at ikke et utenlandsopphold er sterkere vektlagt enn å være en forventning. Slik understrekes ikke betydningen av nettverksdannelse og internasjonal erfaring i tilstrekkelig grad for en forskerutdanning som skal leve opp til høy internasjonal kvalitet.

Vurdering av kvalitet i forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid

Vår vurdering av høy internasjonal kvalitet i forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid innen ph.d.-området sosialt arbeid og sosialpolitikk bygger på følgende kriterier: forskningens organisering, forskningsfinansiering, publiseringsaktivitet samt nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeidspartnere.

Styrker

Forskningens organisering har betydning for mulighetene til å ha internasjonal fremgang, og derfor er det en styrke at forskningen i stor utstrekning drives på tvers av institutt og fakultet, og organiseres innenfor rammen av ulike forskningstemaer og forskergrupper. Det er også positivt at det finnes en ambisjon om å inkludere ansatte, doktorgradsstudenter og mastergradsstudenter i disse forskergruppene, så de slik involveres i den forskning som drives (ikke minst styrker dette forskningstilknytningen i utdanningen). Det er en styrke at SAM-fakultetet har en omfattende og fremgangsrik forskning, og et relativt stort antall egenfinansierte forskningsprosjekter (Forskningsrådet, EU-finansiering). Mye tyder på at flere av disse har relevans for ph.d.-området sosialt arbeid og sosialpolitikk. EU-finansiert forskning peker videre på at det finnes internasjonale nettverk for forskningssamarbeid. Det er videre en styrke at SAM sammen med HF, sammenlignet med andre enheter ved HiOA, har de høyeste antall publikasjonspoeng og at Institutt for sosialfag har flest publikasjoner på nivå 1 og 2 (kilde: NSD). Sammenlignet med UiS, UiA og Nord kommer HiOA veldig godt ut hva angår størrelse på FoU-personale, forskningsfinansiering og publikasjonspoeng. Likeså viser internasjonale sammenligninger (jfr. Malmö högskola) at forskningen ved HiOA har et omfang med tanke på publikasjoner og forskningstildelinger som tyder på høy internasjonal kvalitet.

Svakheter

Som en konsekvens av utilstrekkelig informasjon om hvilke forskningsprosjekter som drives og hvem som er forskningsaktive i sosialt arbeid og sosialpolitikk, kan vi ikke utelukke at det finnes svakheter når det gjelder den internasjonale kvaliteten i forskningen. En liste over samtlige publikasjoner de seneste fem årene hadde gjort en slik vurdering vesentlig lettere. Dokumentasjon av denne typen ville også gjort mulig en vurdering av det internasjonale samarbeidets resultater i form av sampublikasjoner.

Vurdering av kvalitet i faglig utviklingsarbeid

Styrker

Det er en styrke for den internasjonale kvaliteten i faglig utviklingsarbeid at det finnes klare og tydelige ambisjoner om kontinuerlig å gjøre utdanningene relevante for arbeidslivet og særlig for regionen som HiOA tilhører, for eksempel i forhold til innhenting av informasjon fra praksislivet og bruk av praksisaktører og -erfaringer for å styrke utdanningene og deres relevans. Dette gjelder her særlig profesjonsutdanningene rettet mot barnevern og sosialt arbeid.

Vi anser det også for en styrke at de har en høy ambisjon om kopling av utdanning og forskning, ikke minst gjennom ambisjonen om å etablere et Senter for fremragende utdanning (SFU), hvilket forutsetter godt samspill mellom utdanning og forskning, men også et godt samspill mellom vitenskapelige aktører og ikke-vitenskapelige aktører i praksis- og arbeidsliv.

Vi anser det dessuten for en styrke med kopling mellom forskning og arbeidsliv, slik det for eksempel skjer gjennom kompetansesenteret for arbeidsinkludering (KAI), hvor praksisfeltet, her arbeidsmarkedspolitikken, får utbytte av forskningen og omvendt.

Likeledes anser vi det for en styrke for den internasjonale kvaliteten i faglig utviklingsarbeid at rekruttering av kandidater til doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk også inkluderer kandidater fra andre fakulteter (gjennom samarbeidsavtaler), ettersom dette vil bidra til å opprettholde en diskusjon om fag og tverrfaglighet innen doktorgradsprogrammet.

Det er også vår vurdering at det styrker den internasjonale kvaliteten i faglig utviklingsarbeid at de har en sterk tradisjon for formidling, både gjennom opprettholdelse av tradisjonen om å produsere fag- og lærebøker, samt det klare ønske om populærvitenskapelig formidling. Å etablere arenaer mellom politikk og forskningsfelt er i en slik tradisjon også meget positivt (jf. eksemplet SAMSVAR).

Svakheter

Gode koplinger mellom utdanning, forskning og arbeidsliv/praksisfelt er en ambisjon som er utfordrende. Det er en svakhet for den internasjonale kvaliteten av slike faglige utviklingsskritt at det ikke diskuteres eksplisitt hvordan en slik vei til høy internasjonal kvalitet i både utdanning og forskning skaper dilemmaer og problemer. En slik manglende tydeliggjøring av utfordringene knyttet til koplingene, som også er avgjørende for den profil HiOA legger opp til, svekker den internasjonale kvaliteten på dette arbeidet. For eksempel er det en svakhet at det ikke diskuteres i hvor stor grad utdanningenes 'relevans' for arbeidslivet innebærer en styring av utdanningene/profesjonene i mer spesialiserte retninger, som i neste omgang vil gjøre det vanskeligere å skape en bred kunnskapsplattform for veien videre mot forskerutdanningen.

Samlet vurdering

Oppsummert om styrker

Oppsummert viser evalueringen at utdanningen på bachelor- og mastergradsnivå ved institutt for sosialfag har en god gjennomstrømming, at studiene på bachelorgradsnivå utgjør et godt faglig grunnlag for studiene på mastergradsnivå, samt at utdanningen har en god forskningstilknytning.

Kvaliteten i doktorgradsutdanningen styrkes av at den foruten en intern rekrutteringsbase også har en betydelig ekstern rekruttering nasjonalt og internasjonalt, at doktorgradsstudentene forventes å delta aktivt i ulike forskergrupper og forskningsprosjekter, at det skjer en kontinuerlig oppfølging for progresjonen i forskerutdanningen hvor også eksterne fagpersoner trekkes inn, at det er utviklet en adekvat gjennomstrømming av kandidater som oppfyller departementets krav, og at avhandlingene generelt holder høy vitenskapelig kvalitet.

Det er videre en styrke at forskningen i sosialt arbeid og sosialpolitikk drives ved et fakultet hvor forskningen organiseres i ulike forskningstemaer og forskergrupper. Dette bidrar til å utvikle gode forutsetninger for samarbeid og tverrfaglighet, og dermed utvikling av gode forskningsmiljøer. Den samlede forskningen på fakultetet har en relativt høy publiseringsgrad, og viser en fremgang hva angår forskningsfinansiering. Institutt for sosialfag har det høyeste antall publikasjonspoeng på fakultetet, noe som vitner om at forskningen i sosialt arbeid og sosialpolitikk, selv om vi ikke kan vurdere grundig dets emnerelevans, i vesentlig grad bidrar til fakultetets forskningsbidrag og internasjonale kvalitet. I en sammenligning av publisering, forskningsfinansiering, og også størrelsen på FoU-personale med Högskolan i Malmö (universitet fra 2018) når det gjelder tilsvarende område som doktorgradsområdet i sosialt arbeid og sosialpolitikk, kommer HiOA meget godt ut, og er på flere måter kommet enda lengre. Det skal endelig fremheves her om styrker, fordi det er viktig for den profil HiOA ønsker å utvikle som universitet, at det finnes en høy internasjonal kvalitet i det faglige utviklingsarbeid gjennom høye ambisjoner med tanke på utdanningens relevans for arbeidslivet og kopling mellom utdanning og forskning. Denne styrkes videre av et tydelig ønske om kopling mellom forskning og arbeidsliv, bred rekruttering av doktorgradsstudenter og en sterk og positivt bred tradisjon for forskningsformidling. Sammen styrker dette HiOAs profilering som en sentral utdannings- og forskningsinstitusjon for storbyregionen.

Oppsummert om svakheter

Vi ser at det finnes noen svakheter i utdanningsdelen, men disse vil være mulig å rette opp med relativt enkle grep. Vi oppfatter det derfor ikke som alvorlige svakheter. Det handler om at ikke tematikken fra studieretningen om en internasjonal dimensjon inngår i grunndelen av det som er felles for mastergradsprogrammet, uansett studieretning, og at mastergradsprogrammet antagelig ikke inkluderer opplæring i både kvalitativ og kvantitativ metode på et nivå som skulle gjøre studentene bedre i stand til å gå videre med ph.d.-utdanning. Det finnes også noen mangler i den internasjonale kvaliteten på doktorgradsprogrammet i sosialt arbeid og sosialpolitikk som hører sammen med uklarheter særlig i krav til kompetanse for opptak, samt internasjonalisering av doktorgradsstudiet. Dette kan bli tydeligere gjennom sterkere forventninger om for eksempel utenlandsopphold.

At det savnes spesifikk informasjon om hvilke forskningsprosjekter og hvem som er forskningsaktive i sosialt arbeid og sosialpolitikk bidrar til en viss usikkerhet i vurderingen av forskningens relevans for det aktuelle ph.d.-området. Dette kunne vært tydeligere i søknaden.

Til slutt er det en svakhet, om enn mindre, at internasjonalisering og arbeidslivstilknytning for utdanning og forskning, som i seg selv skaper forskjellige dilemmaer og problemer hva angår relevans og styring, ikke reflekteres og diskuteres i noen videre utstrekning i dokumentasjonen. Likeså er det uheldig at dokumentasjonen ikke gir mulighet til en vurdering av kompetanseprofilen innen fagområdet. Vi vil oppfordre HiOA til fremover å tydeliggjøre kompetanseprofilene innen sosialt arbeid og sosialpolitikk, og til også å eksplisitt reflektere utfordringer knyttet til koplingene utdanning-forskning-arbeidsliv som del av et faglig utviklingsarbeid som skal holde høy internasjonal kvalitet.

5.4 Utdanningsvitenskap for lærerutdanning

Utdanningsinstitusjon:	Høgskolen i Oslo og Akershus
Ph.d.-område:	Utdanningsvitenskap for lærerutdanning
Sakkyndige:	Knut Steinar Engelsen Jørgen Thorslund
Saksnummer:	17/02075
Dato:	26.10.2017

Der det forekommer «vi» i dette kapitelet, er det et uttrykk for de sakkyndige i faggruppen.

Beskrivelse av doktorgradsområdet

Presentasjon av doktorgradsprogrammet og relaterte studieprogrammer på master- og bachelorgradsnivå

HiOAs ph.d.-program i «Utdanningsvitenskap for lærerutdanning» (Engelsk: «Educational Sciences for Teacher Education») ble etablert 2012. Programmet består av en opplæringsdel tilsvarende 30 sp. og en forskningsdel tilsvarende 150 sp. FoU-områdene barnehageforskning, skoleforskning, fagdidaktikk i skole, barnehage og lærerutdanning, utviklingsforskning og internasjonal utdanningsforskning og oppvekst, og mangfold og inkludering utgjør et hovedgrunnlag for de fem emnene eller retningene studentene kan fordype seg i: barnehageforskning, lærer kvalifisering i utdanning og yrke, komparativ fagdidaktisk forskning, internasjonal utdanning og flerkulturelle utdanningsstudier. Ph.d.-studiet er knyttet til fakultet for lærerutdanning, men har også sin forankring i senter for profesjonsstudier.

Ph.d.-programmet beskrives å være praksisrettet, der begrepet praksis både knyttes til tradisjonelle arenaer for praksisopplæring som barnehager og klasserom, og til nye lærings- og undervisningskontekster knyttet til digitalisering, kulturendring, fagutvikling og internasjonalisering.

I programmet har man totalt tatt opp 43 ph.d.-studenter i perioden 2012-2016, 42 av disse rapporteres som aktive pr desember 2016. 33 av stipendiatene er ansatt ved HIOA. Per 1.1.2017 har programmet ingen uteksaminerte kandidater, men i søknaden gis det et estimat på 15 uteksaminerte kandidater innen utgangen av 2018 ved det interne ph.d.-studiet og 11 ansatte ved HIOA som blir uteksaminert på eksterne ph.d program (jf. merknad til §8-1, fjerde ledd i forskrift om endring i studiekvalitetsforskriften). I supplerende informasjon fra HiOA justeres prognosene for 2017 og 2018 noe. Man anslår her at det i 2017 uteksamineres 6 interne og 3 eksterne kandidater, og 8 interne og 7 eksterne i 2018.

Det oppgis i søknaden at mer enn halvparten av de kandidatene som tar sin ph.d på eksterne program, er knyttet til det utdanningsvitenskaplige fakultet ved Universitetet i Oslo. Det opplyses i søknad om at de eksterne kandidatene knyttes til den faglige aktiviteten ved HiOA gjennom tilsetting og engasjement i HiOAs forskergruppe. De fleste mottar også veiledning fra fagmiljøene ved HiOA.

Følgende utdanningsløp oppgis å utgjøre det interne rekrutteringsgrunnlag for ph.d.-programmet: Bachelorgrad: Barnehagelærerutdanning, Faglærer i kroppsøving og idrettsfag, Grunnskolelærerutdanning (1-7), Grunnskolelærerutdanning (5-10), lærerutdanning for to-språklige, utviklingsstudier og yrkesfaglærerutdanning. Mastergrad: Barnehagepedagogikk, Flerkulturell og internasjonal utdanning, IKT-støttet læring, Skolerettet utdanningsvitenskap, yrkespedagogikk og de nye 5-årige (master) Grunnskolelærerutdanningene (1-7 og 5-10). I tillegg beregnes mastergradsstudiet i fagdidaktikk som er knyttet til Fakultet for teknologi, kunst og design (TDK) inn i rekrutteringsgrunnlaget. Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier har på søknadstidspunktet 19 forskergrupper som alle oppgis å være knyttet til ph.d.-studiet. (s. 129)

Komiteen som vurderte den opprinnelige akkrediteringen av ph.d.-programmet beskriver intensjonene bak programmet som et uttrykk for å ville imøtekomme behovet for å styrke lærerutdanningsforskning som *forskningsområde*, et område der man på nasjonalt plan trenger sterk og relevant forskning, og institusjoner som kan utdanne mot og på ph.d - nivå. I konklusjonen fra NOKUTs kommisjon sies det videre at studiet på en velfundert måte dekker brede områder som er relevante for lærerutdanning, og muliggjør forskjellige vektinger av fagspesifikk art i de individuelle prosjektene.

I vurderingen ble det påpekt at HiOA har noen utfordringer når det gjelder å legge til rette for engelskpråklighet i studiet. Videre mener komiteen at HiOA må påse at fagdisiplinbaserte prosjekter, for eksempel rettet mot viktige skole- og lærerutdanningsdisipliner som IKT, naturfag og matematikk, blir gitt best mulige betingelser, og at man må vurdere å gi studentene tilbud om veiledning og kurs ved andre institusjoner, nasjonalt og internasjonalt, der HiOAs tilbud ikke er fullgodt. Det påpekes også at man bør jobbe videre med å spisse hva «relevans for lærerutdanning» betyr, hvilke typer prosjekter dette inkluderer og hva slags forskning som ansees for relevant for lærerutdanning.

Komiteen trekker også frem at det, for å sikre læringsutbytte, bør jobbes aktivt med å stimulere og strukturere stipendiatenes forskningsarbeid (ved å stimulere til konferanser og workshops osv.) og tydeliggjøre rollen av tverrfaglighet i studiet.

Ph.d. studiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning gjennomførte høsten 2015 en egenevaluering på bestilling fra NOKUT. I institusjonens tilsvarende svar til NOKUT går det blant fram at følgende tiltak er /vil bli gjennomført:

- Arbeidsmengden på opplæringsdelen er justert ned noe slik at den tilsvarer 30 stp.
- Det er gjennomført flere tiltak for å styrke internasjonaliseringsaspektet
- Praksisaspektet er styrket gjennom systembasert samarbeid med blant annet Oslo kommune. Dette samarbeidet inkluderer blant annet tiltak knyttet til nærings-ph.d.
- Det legges opp til et tett samarbeid med relevante forskerskoler (NATED og NAFOL)
- Programplanen er justert noe med sikte på å styrke metodeaspektet
- Det skal lages en revidert plan for bemanning og rekruttering
- Det gjennomføres egne veilederseminar med for å styrke veilederkompetansen
- Det etableres felles stipendiatforum som kulturbyggende tiltak for kandidatene

Vurdering av doktorgradsområdet

Det er faggruppens vurdering at struktur og tematisk innhold i ph.d.-programmet «Utdanningsvitenskap for lærerutdanning» spiller godt sammen med fakultetets studieprogrammer på bachelor og masternivå. Det er rimelig å anta at både tematikk og antall studenter som uteksamineres på syklus 1 og 2 på sikt vil utgjøre et solid internt rekrutteringsgrunnlag for ph.d. programmet. Rekrutteringsgrunnlaget vil trolig også bli styrket ved innføring av de femårige grunnskolelærerutdanningene.

Det er ingen ting i det vedlagte materiale som tilsier en svekkelse av fagmiljøet knyttet til ph.d studiet siden akkrediteringen i 2012.

De siste estimatene for gjennomstrømning på ph.d. programmet virker realistiske. Selv om prognosene reduseres noe fra det som kom frem i søknaden, viser tallene at HIOA med stor sannsynlighet vil kunne oppfylle kravet om minst 5 studenter pr år i perioden 2016-18, med god margin.

Det gis i søknaden også tilfredsstillende rede for relevansen i den faglige koblingen mellom det interne og de eksterne ph.d. programmene.

Institusjonens valg av indikatorer

Beskrivelse av høgskolens valg av indikatorer og hvordan det er begrunnet

For å identifisere hva høy internasjonal kvalitet er tar HIOA (søknaden s. 191ff) utgangspunkt i tre dimensjoner: Resultater, faglig nivå og attraktivitet. Disse tre dimensjonene har man videre utviklet i en tabell med 4 indikatorer for forskning, som man vurderer er internasjonalt anerkjente. Man har så supplert de tre dimensjonene med 9 indikatorer for utdanningskvalitet. Etter veiledningskrav fra Nokut er dette supplert med en forskningsindikator for publikasjonspoeng på nivå 2. Samlet kan det da settes opp en tabell med de 13 indikatorene som er brukt, der 2 er felles for både forskningsskvalitet og utdanningskvalitet.

I søknaden s.191ff oppgis antallet indikatorer likevel som henholdsvis 4 og 7. Denne forskjellen mellom tekstbeskrivelse og tabell forklares ikke. I det hele tatt er det en rekke forstyrrende forskjeller mellom indikatorene i den overordnede tabellen og i de etterfølgende tabellene med konkrete data. Beskrivelsesmåtene endres også underveis (f.eks. faglig ansatte pr student, som i teksten er endret til studenter pr faglig årsverk) og indikatorer fra hovedtabellen, hvor det ikke blir fulgt opp med komparative data (ekstern finansiering og publisering med samforfatterskap). Systematikken i fremstilling og begrunnelser for valg av kvalitetsindikatorer og oppstillingen av konkrete data som følger denne, oppleves derfor som noe springende.

	Resultater	Faglig nivå	Attraktivitet
Forskning	Publisering per UFF-årsverk <i>Publisering per UFF årsverk på nivå 2</i>	Andel med førstestillingskompetanse	Ekstern finansiering Publisering med samforfatterskap utenfor egen institusjon
Utdanning	Gjennomføring Konkurransespoeng ved opptak på	Andel med førstestillingskompetanse Faglig ansatte per student	Søkertall Yrkesrelevans Studenttilfredshet

	bachelorprogrammer	Evalueringer fra studenter	Ekstern finansiering
--	--------------------	----------------------------	----------------------

For fagområdet utdanningsvitenskap for lærerutdanning (søknad ss. 201ff) har man valgt å sammenligne med tilsvarende faglige miljøer ved to norske universiteter, NTNU og UiT, utvalgt blant universiteter som inngår i internasjonale rangeringer. Det er i søknaden oppgitt data for perioden 2011-2015 og videre supplert med data for 2016. HiOA legger til grunn at en sammenligning med så høgt rangerte universiteter (blant topp 5 % av verdens universiteter), kan en skåre, som på enkelte indikatorer blir lavere, likevel indikere at et fagområde holder høy internasjonal kvalitet.

Det er en svakhet ved søknaden at HiOA ikke har utarbeidet en oversikt som viser hvordan HiOA ligger an i forhold til sammenlignbare internasjonale institusjoner, som eksempelvis Universitetet i Århus, Lindköping eller Uppsala. Og det kan selvsagt diskuteres om sammenligningen med NTNU og UiT er en god nok indikasjon på høy internasjonal kvalitet. I henhold til QS World University Ranking ligger NTNU i 2016 blant de 300 høyst rangerte universitetene i verden på utdanningsfeltet, mens UiT ikke er registrert på denne listen, etter det vi kan se. NTNUs fagmiljø innen utdanningsfeltet er velrenommert og har en sterk posisjon nasjonalt, med en markert internasjonal profil. Sammenligningen med NTNU kan derfor, etter vår oppfatning, ansees å være relevant som indikator på høy internasjonal kvalitet. Men her står vi overfor spørsmålet om hvordan vi skal tolke begrepet «høy internasjonal kvalitet» og på hvilken måte dette kan sies å være en signifikant skjerping i forhold til de universitetsgodkjenningene som er gjort tidligere. Spørsmålet videre blir hvilken rangering på de internasjonale skalaene som kan sies å ligge innenfor rammen av begrepet «høy internasjonal kvalitet». Dersom HiOA skal sammenlignes med de høyst rangerte universitetene internasjonalt (eksempelvis UCL – University College London) eller med de høyest rangerte norske universitetene (eksempelvis Utdanningsvitenskaplig fakultet ved UiO), så vil institusjonen falle gjennom. HiOA tåler derimot godt en sammenligning med de nyere universitetene i Norge, UiS, UiA og Nord universitetet, og på utdanningssiden også NTNU, på de fleste indikatorene.

Kort beskrivelse av komparativt nivå for de oppgitte indikatorene:

1. Publisering per UFF årsverk: stigende trend fra 0,3 til 0,5. Vesentlig under NTNU men på nivå med UiT
2. Andel førstestillingskompetanse: klar stigning fra 2012 til 2016. Nivå litt høyere enn NTNU men lavere enn UiT
3. Ekstern finansiering: her blir det oppgitt et omfang på 90 mill. NOK for perioden 2012-2015. Her savnes data for mulig sammenligning med NTNU og UiT.
4. Andel publisering med samforfatterskap utenfor egen institusjon: her er bare vedlagt en figur (figur 54) med grafisk illustrasjon av hvilke og hvor tett sampubliseringer med nasjonale og internasjonale partnere skjer. Her savnes data for fagområdet for å kunne sammenholde nivået med UiT og NTNU. For den samlede institusjonelle forskningen er det angitt tallverdier for årene 2011-2015, som viser en stigende tendens, slik at 60 % av alle publikasjonene i 2015 er sampublikasjoner (søknad s. 77)
5. Gjennomføring – uteksaminerte ph.d.-kandidater: her forventes at de første kandidatene skal disputere i 2017. Sammenligning med UiT og NTNU er her vanskelig. I supplerende

informasjon oversendt i august 2017 s. 6ff, som svar på anmodningen om utdypende vurderinger av ph.d.-produksjonen, gitt en utvidet analyse av prognosen 2016-2020 med risikovurdering. For lærerutdanningsområdet konkluderes det med at HiOA vil oppfylle kravet om minst 5 uteksaminerte kandidater per år 2016-2018.

6. Konkurransespoeng: søknaden viser stor stabilitet i perioden, på nivå litt under NTNU og litt over UiT

7. Faglig ansatte per student: voksende antall studenter per ansatt siden 2013 der HiOA er på vesentlig høyere nivå enn NTNU og UiT

8. Evalueringer fra studenter: her savnes data om faglig nivå

9. Søkertall: kraftig stigning siden 2013, hvor NTNU og UiT har nesten uendrede tall

10. Yrkesrelevans: stabilt 4.2, på nivå med NTNU, hvor UiT skårer litt høyere

11. Studenttilfredshet: stabilt på nivå med NTNU og høyere enn UiT

12. Publisering pr UFF årsverk på nivå 2: data krevet av NOKUT i veiledning.

I «Supplering til HiOAs søknad 3.7. 2017» (ss. 105ff) er det tilføyd tall på publikasjonspoeng for det faglige området sammenholdt med UiT og NTNUs produksjon. Dokumentet inneholder også en oversikt over den samlede produksjonen på nivå 2. Her er alle data for kvalitetsindikatorer supplert med verdier for 2016.

Denne sammenligning viser at HiOAs lærerutdanningsforskning, stabilt over perioden 2011-2016, har en større produksjon enn NTNU og vesentlig større enn UiT. For publisering på nivå 2 ar HiOA i samme periode på nivå med UiT, men lavere enn NTNU.

Vurdering av indikatorer

De 13 angitte indikatorene representerer en relevant systematikk i belysningen av fagfeltets resultater, faglige nivå og attraktivitet. Dessverre svekkes systematikken av inkonsekvens i sammenligningen med relevante institusjoner. Som supplerende indikatorer er HiOA blitt bedt om å oversende 1) Full publikasjonsoversikt for 2013-2017, 2) En oversikt over minimum 5 publiserte arbeider innenfor hvert mastergradsområde med henvisning til hvordan disse arbeidene inngår i kunnskapsgrunnlaget (undervisning og pensum) for ulike bachelorgradsstudium, 3) En redegjørelse for hva som gjøres strategisk og operativt for å få til koblinger mellom studenter og forskningsaktivitet (både på bachelor- og mastergradsnivå) innenfor dette forskningsområdet og 4) En redegjørelse for hvilke grep institusjonen spesielt vil fremheve som er tatt for å styrke denne sammenhengen.

Søknaden og den supplerende dokumentasjonen som HiOA oversendte i juni og august utgir et relevant grunnlag for å kunne vurdere kvalitet i utdanning, forskning og faglig utviklingsarbeid for fagområdet utdanningsvitenskap for lærerutdanning.

Vurdering av kvalitet i utdanning

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier dekker et ganske stort og sammenhengende faglig område med 15 profesjonsrettede bachelorgrads-, 7 mastergrads- og ett ph.d.-program. I tillegg kommer en omfattende etter- og videreutdanningsvirksomhet. De fleste utdanningene er tydelig profesjonsrettede, basert på et tett samarbeid med praksisfeltet, og med systematiske utviklingsgrep for å sikre utdanningenes relevans regionalt og nasjonalt. Kvalitetsindikatorene vitner om høy profesjonsrelevans, studenttilfredshet og stabil attraktivitet med velkvalifiserte søkere. Den kvalitative dokumentasjonen som ble ettersendt på faggruppens forespørsel for å tydeliggjøre sammenhengen mellom FoU- og utdanningsvirksomheten, viser gjennomgående at det både på fakultets- og instituttnivå arbeides bevisst og målrettet med sikte på å skape sammenheng mellom forsknings- og utdanningsaktivitetene. Det legges generelt sett også opp til å involvere studenter og profesjonsfeltet i FoU-virksomheten, og det påpekes eksplisitt, eksempelvis fra institutt for grunnskole- og faglærerutdanning, en vektlegging av kobling mellom FoU-aktivitet og kunnskapsgrunnlaget og pensum i utdanningene. Sammenlignet med UiT og NTNU synes utdanningskvaliteten å være god.

De kvantitative indikatorene viser imidlertid at LUI har et ganske høgt og stigende antall studenter per faglig årsverk. Vi ser også at fakultetet siden 2014 har hatt et tydelig fall i produksjon av studentpoeng pr student. De kvantitative indikatorene her indikerer en mulig sammenheng mellom antall studenter per årsverk og fall i studentpoeng-produksjonen, selv om dette ikke kan fastslås entydig av tallgrunnlaget. Dette er likevel en trend institusjonen må merke seg og vurdere tiltak mot.

Vurdering av kvalitet i forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid

Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid ved HiOA er organisert i 19 forskergrupper, som også inkluderer ph.d.-studentene. En grunnleggende premisse her er at man ønsker at forskningen skal utføres i et tett samspill med utdanningsvirksomheten. Dette begrunnes med at forskning, sammen med erfaringskunnskap, utgjør de bærende elementene i utdanningenes kunnskapsgrunnlag. Målt på antall publikasjoner per faglig årsverk ligger HiOA litt over UiT, men vesentlig lavere enn NTNU på tilsvarende forskningsområde. Når det gjelder andel førstestillingskompetente årsverk er HiOA på nivå med NTNU og litt under UiT.

Søknaden dokumenterer fakultetets aktive deltagelse i både nasjonale internasjonale nettverk – og involvering i et større antall internasjonale prosjekter.

Samspillet mellom forskning og utdanning er i HiOAs dokumentasjon belyst på fire måter:

- a) Systematiske koblinger mellom utdanning og forskning via faginnhold og studentdeltakelse i forskningsaktiviteter
- b) Undersøkelser av studentenes oppfattelse av samspill med forskning og erfaring med bruk av HiOA sine forskningspublikasjoner
- c) Sammenfall mellom publikasjoner og pensum samt eksamensoppgave for både master- og bachelorgradsutdanninger
- d) Fagmiljøenes bidrag i undervisning, inkludert ph.d.-kandidater i eksterne programmer

Materialet dokumenterer at den omfattende forskningsvirksomheten settes systematisk i spill innenfor utdanningene, både gjennom innhold og krav til læringsutbytte, men også i form av forskernes arbeidsomfang i utdanningene, pensumbidrag og det at studentene har kjennskap om og bruker HiOA-publikasjoner i studiene. Det kommer også til syne via titler på mastergradsoppgaver og deltakelse i forskningspublisering.

Vurdering av kvalitet i faglig utviklingsarbeid

Det faglige utviklingsarbeidet er beskrevet tett sammenkoblet med forskningsaktiviteten, og primært i tverrgående snitt som favner flere faglige områder enn det aktuelle doktorgradsområdet. Både i søknaden og i den supplerende dokumentasjon om fagområdet (juni og august) er det beskrevet en rekke sentrale utviklingsaktiviteter av betydning for doktorgradsområdet. Disse oversiktene viser også hvordan FoU-aktivitetene har relevans for sentrale temaer i de ulike profesjonsutdanningene. Det vises her også til gode eksempler på at studentene involveres i FoU-aktivitetene.

Den faglige utviklingsvirksomheten fremstår med særlig oppmerksomhet på nærhet til profesjonsfeltene, og styrking av partnerskapene med praksisfeltene. Utdanningene synes også å ha stor oppmerksomhet på studentsentrerte og aktive læringsformer.

Det foregår en omfattende utviklingsaktivitet ved institusjonen, knyttet til både interne, nasjonale og internasjonale prosjekter.

Denne aktiviteten er ikke beskrevet med bruk av spesielle kvalitetsindikatorer og er derfor vanskelig å måle helt konkret opp mot sammenlignbare institusjoner. Den tekstlige fremstillingen beskriver likevel prinsipper og et aktivitetsomfang i form at publikasjoner og prosjekter som indikerer systematikk, bredde, relevans og høy kvalitet på doktorgradsområdet.

Samlet vurdering

Faggruppen mener at ph.d.-studiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning dekker godt fag- og utdanningsporteføljen ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier. Det er også faggruppens vurdering at det i supplerende informasjon til søknaden oppgis realistiske prognoser for kandidatproduksjonen i tidsrommet 2016-2018, slik at kravene i forskriften om uteksaminering av minst 5 kandidater pr år i perioden antas å bli oppfylt.

Søknaden og den supplerende dokumentasjonen som HiOA oversendte i juni og august utgir et relevant grunnlag for å kunne vurdere kvalitet i utdanning, forskning og faglig utviklingsarbeid for fagområdet utdanningsvitenskap for lærerutdanning. I den supplerende informasjonen om FoU-produksjon og koblingen til bachelor og mastergradsutdanningene synliggjøres samlet sett at det er god sammenheng mellom de ulike utdanningsnivåene og mellom FoU-aktivitetene, utdanning og praksis.

Søknaden er noe inkonsistent i sin presentasjon av kvalitetsindikatorer og når det gjelder måten tallene for HiOA sammenlignes med andre relevante institusjoner på. Det er likevel faggruppens vurdering at det samlet sett godtgjøres at forskningsproduksjonen ved HiOA på utdanningsområdet tåler

sammenlikning med både NTNU og UiT. Dette gjelder publisering både på nivå 1 og nivå 2 i det norske tellekantsystemet.